

ΥΠΕΠΘ / ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ»
Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΚΑΤΑ 80% ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΤ ΚΑΙ ΚΑΤΑ 20% ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ
«Ολοκληρωμένη Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»

ΒΙΒΛΙΟ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

«Νεοελληνική Γλώσσα Α-Γ Γυμνασίου»

Κατηγορία Λογισμικού: **Νεοελληνική Γλώσσα –
Γενική Αγωγή**

Τάξεις - Βαθμίδα: **Α-Γ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**

Ειδική Εκπαιδευτική Ανάγκη: **Προβλήματα Όρασης**

Ανάδοχος: **ΩMEGA TECHNOLOGY**

Ελ. Βενιζέλου 4, Τ.Κ. 17676, Καλλιθέα - Αθήνα

Τηλ: 210-9246013, email: info@omegatech.gr

Περιεχόμενα

Α΄ Γυμνασίου	5
Θεματική ενότητα: Καθημερινότητα στη γειτονιά.....	6
Υποενότητα: Σχολείο (Ενότητες βιβλίου 1-2)	6
Υποενότητα: Διατροφή και εστιατόρια (Ενότητες βιβλίου 3-4)	14
Υποενότητα: Δημιουργικές ενασχολήσεις (Ενότητες βιβλίου 5-6)	24
Υποενότητα: Αθλητισμός και Ολυμπιακοί Αγώνες (Ενότητες βιβλίου 7-8)	31
Υποενότητα: Τουρισμός (Ενότητες βιβλίου 9-10).....	41
Β΄ Γυμνασίου	49
Θεματική ενότητα: Ξενιτιά	50
Ενότητες βιβλίου: Τόπος – Οικογένεια – Φίλοι (1-3)	50
Θεματική ενότητα: Δημοσιογραφία.....	64
Ενότητες βιβλίου: Σχολείο – Εργασία και επάγγελμα – Ψυχαγωγία και	
ενημέρωση από διάφορες πηγές (ΜΜΕ, Διαδίκτυο) (4-6).....	64
Θεματική ενότητα: «Από τη Γη στη Σελήνη με εισιτήριο	
επιστροφής»	81
Ενότητες βιβλίου: Προβλήματα της καθημερινής ζωής – Σύγχρονα θέματα	
– ταξίδι στο διάστημα (7-9).....	81
Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	97
Θεματική Ενότητα : Ελλάδα – Γλώσσες και Πολιτισμοί	98
Ενότητες Βιβλίου: 1-2.....	98
Θεματική Ενότητα : Η ενότητα μέσα από την ετερότητα	106
Ενότητες βιβλίων : Ομοιότητα – Ετερότητα, Ευρωπαίοι πολίτες (3-4)...	106
Θεματική Ενότητα : Πόλεμος και Ειρήνη	112
Ενότητες βιβλίων : Ειρήνη και πόλεμος, Ενεργοί πολίτες για την	
υπεράσπιση οικουμενικών αξιών.	112
Θεματική Ενότητα : Τέχνη – Μέλλον	128
Ενότητες βιβλίου : Τέχνη – Μπροστά στο μέλλον (7-8).....	128

Α΄ Γυμνασίου

Γνωστικό αντικείμενο: Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου για παιδιά με τύφλωση ή μερική όραση

Γενική ενότητα: Επικοινωνιακή χρήση της γλώσσας

Θεματική ενότητα: Καθημερινότητα στη γειτονιά

Υποενότητα: Σχολείο (Ενότητες βιβλίου 1-2)

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής του γλώσσας και τα οποία συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους. Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει τρεις σκηνές. Οι δύο πρώτες σκηνές είναι εισαγωγικές, μικρής χρονικής διάρκειας και η τρίτη σκηνή αποτελεί τη βασική δραστηριότητα και είναι μικρής χρονικής διάρκειας, επίσης. Σκοπό της δραστηριότητας αποτελεί η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνεται η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή: α) να αντιλαμβάνεται τη σημασία των διάφορων κωδίκων για την επικοινωνία και τον ιδιαίτερο ρόλο του γλωσσικού κώδικα β) να κατανοεί ότι υπάρχουν διαφορετικά σημασιολογικά είδη προτάσεων που χρησιμοποιούνται διαφορετικά στο λόγο.

Περιγραφή δραστηριότητας

Η πρώτη σκηνή έχει ως φόντο ένα δρόμο από γειτονιά. Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: «Γεια σου! Είμαι ο Αλέξης!» και έπειτα λέει το κορίτσι: «Κι εγώ είμαι η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς να παίξεις!». Ο μαθητής επιλέγει τον ήρωα που θέλει. [δυνατότητα να ακούγεται το όνομα του ήρωα όπως κινεί τον κέρσορα]

Στη δεύτερη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Σ' ευχαριστώ που με επέλεξες! Καλωσόρισες στη γειτονιά μου! Μαζί θα τριγυρίσουμε πολλά μέρη και στο υπόσχομαι ότι θα περάσουμε φανταστικά! Όμως τώρα είναι η μεγάλη ώραααα!!! Ώρα για σχολείο! Η αλήθεια είναι ότι φέτος δε με πολυπειράζει γιατί πάω στο Γυμνάσιο. Εσύ σε ποια τάξη πας; Γράψε μου την απάντησή σου και μόλις τελειώσεις, πάτα το πλήκτρο Enter». Ο μαθητής απαντά. [στο κάτω μέρος της οθόνης υπάρχει χώρος για να γράψει το παιδί την απάντησή του. Οι απαντήσεις αποθηκεύονται και στο τέλος συγκεντρώνονται στο εργαλείο δασκάλου για να τις αξιολογήσει ο καθηγητής/ η καθηγήτρια]

Στην τρίτη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Ορίστε, φτάσαμε κιόλας!» Φόντο: Περιβάλλον χώρος σχολείου. (Κουδούνι σχολείου που χτυπά επίμονα) «Ώχου! Μας ξεκούφανε κι αυτό το κουδούνι! Φαντάσου να μιλούσε κιόλας! Αλήθεια, τι νομίζεις ότι θα έλεγε, αν είχε ανθρώπινη φωνή; Γράψε την απάντησή σου και πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Έρχεται μπροστά ένα περίεργο ξωτικό. «Γεια! Είμαι η Σούλα Εξυπνίδου! Θα εμφανίζομαι πού και πού να σας το παίζω, τι άλλο; Έξυπνη! Τι σημείο στίξης χρησιμοποίησες στην απάντησή σου; Μην ξεχνάς ότι οι επιφωνηματικές και μερικές φορές οι προστακτικές προτάσεις παίρνουν θαυμαστικό! Οι ερωτηματικές ερωτηματικό και οι αποφατικές και μερικές φορές και οι προστακτικές τελεία.»

2η δραστηριότητα

Στη δεύτερη δραστηριότητα περιλαμβάνονται δυο βασικές σκηνές, η πρώτη μεγάλης και η δεύτερη μεσαίας χρονικής διάρκειας. Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται: α) η συνειδητοποίηση των παραγόντων της επικοινωνίας στο γραπτό λόγο, β) η εξέλιξη της δυνατότητάς του να κατανοεί ότι υπάρχουν διαφορετικά σημασιολογικά είδη προτάσεων που χρησιμοποιούνται διαφορετικά στο λόγο, γ) η παραγωγή λόγου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο, δ) η συνειδητοποίηση ότι κάθε είδος λόγου απαιτεί την ανάλογη γλωσσική ποικιλία και ότι το μέσο

και η περίσταση επικοινωνίας επηρεάζουν τη μορφή και την οργάνωση του μηνύματος και ε) η έκφραση των συναισθημάτων του μαθητή, η συμφωνία ή διαφωνία με άξονα αναφοράς ένα κείμενο. Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας περιλαμβάνονται επίσης οι παρακάτω διδακτικοί στόχοι:

Κοινωνικές δεξιότητες: Εξέλιξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων στο σχολείο, επιχειρηματολογία

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Άκουσα ένα πολύ καλό ανέκδοτο.

Είναι δυο μαθητές έξω από το σχολείο και έχει μπροστά τους μια πινακίδα που λέει: Σχολείο – Κόψτε ταχύτητα. Τότε το ένα γυρνάει απορημένο στο άλλο και λέει με βαριεστημένο ύφος: - Καλά, μιλάμε, είναι τελείως χαζοί! Τι φαντάζονται; Ότι ερχόμαστε τρέχοντας; (γέλιο)

Ο ήρωας συνεχίζει να μιλά. «Σε ένα καταπληκτικό περιοδικό, ΤΑ ΣΑΪΝΙΑ, είχε ένα μίνι οδηγό για τη νέα σχολική χρονιά. Έλεγε λοιπόν τι να κάνει κάποιος πριν αρχίσει το σχολείο. Έχει πολύ γέλιο!»

Πριν αρχίσουν τα μαθήματα, προετοιμάσου ψυχολογικά!

- 1. Σκέψου ότι υπάρχουν άνθρωποι που περιμένουν κατεψυγμένοι σε βαθιά κατάψυξη, για να ξαναζήσουν μετά δεκάδες χρόνια όταν η επιστήμη θα έχει προχωρήσει και σύγκρινέ τους με τον εαυτό σου που θα περιμένει μόνο εννέα μήνες για να ξαναζήσει το επόμενο καλοκαίρι.*
- 2. Αναλογίσου ότι θα μπορούσες να είχες γεννηθεί Κινέζος ή Ιάπωνας και θα είχες να μάθεις απ' έξω κι ανακατωτά τα χιλιάδες ιδεογράμματα της κινεζικής και ιαπωνικής γλώσσας.*
- 3. Επανασυνδέσου με τα κλάσματα, τρώγοντας πράγματα που θέλουν μοίρασμα, όπως για παράδειγμα πίτσες (2/8, 4/8 κτλ) τυρόπιτες και σπανακόπιτες ταψιού. Μάλιστα για τη γεωμετρία προτείνονται μπακλαβάδες και παγωτά χωνάκια.*
- 4. Μην εξαπατάς και βασανίζεις τον εαυτό σου νομίζοντας ότι η σχολική χρονιά διαρκεί 9 μήνες. Κάνε τους σωστούς λογαριασμούς! Οι 9 μήνες είναι περίπου 275 μέρες. Από αυτές αν αφαιρέσουμε 105 περίπου μέρες που είναι τα Σαββατοκύριακα, οι διακοπές των Χριστουγέννων και Πάσχα και οι επίσημες αργίες, μας μένουν 170 μέρες. Ε, δε θα πάμε και κανα-δύο εκδρομές, δεν θα χιονίσει και κανα-δυο μέρες, δεν θα γίνουν και μερικά συμβούλια καθηγητών, δε θα συναχθούμε κι εμείς 2-3 φορές; Άντε ας αφαιρέσουμε άλλες είκοσι μέρες, οπότε μένουν μόνο 150 μέρες. Πράγμα που πάει να πει, περίπου 5 μήνες, αν όχι λιγότερο. Με λίγη «τύχη», δηλαδή οι 9 μήνες μέχρι που γίνονται και 4,5 αν ρίξει ο Θεούλης κανένα χιόνι ή χαλάζι παραπάνω ή αν πέσουν τίποτα φιλοσπεργίες καθηγητών, δασκάλων και τίποτα συμβούλια παραπάνω που δεν χρεώνονται στο τέλος. Θάρρος, λοιπόν, παιδιά, τα φαινόμενα απατούν, ενώ οι αριθμοί αποκαλύπτουν την αλήθεια.*

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ: Αν για κάποιο περίεργο λόγο, νομίζεις ότι δε χρειάζεσαι καμία από τις παραπάνω συμβουλές και αισθάνεσαι προετοιμασμένος και προετοιμασμένη για τα μαθήματα που αρχίζουν ή αν αισθανθείς μια ξαφνική επιθυμία να ξαναπάς σχολείο, μην πανικοβληθείς, θα σου περάσει. Ξάπλωσε για λίγες ώρες, βάλε μια παγοκύστη στο κεφάλι, φρόντισε να αερίζεται καλά το δωμάτιό σου και προσπάθησε να πάρεις έναν υπνάκο. Θα σηκωθείς περδίκι με τη γνωστή, γλυκιά αγωνία, σαν φυσιολογικό παιδί!»

Ο ήρωας λέει: Επέλεξε την απάντησή σου πατώντας το πλήκτρο Α ή το πλήκτρο Β.

1. Σε ποια παιδιά απευθύνεται το κείμενο;

Α. Σε παιδιά που τους αρέσει το σχολείο με τα χίλια Β. Σε παιδιά που πάνε με βαριά καρδιά στο σχολείο

Ο μαθητής επιλέγει την απάντησή του.

2. Με ποιο σκοπό γράφει;

Α. Να τους ενθαρρύνει Β. Να τους αποθαρρύνει να μην ξαναπανε σχολείο

3. Τι νομίζεις ότι είναι αυτός που έχει γράψει το κείμενο; Μεγάλος ή παιδί;

Α. Μεγάλος Β. Παιδί.

4. Πώς το κατάλαβες; Γράψε την απάντησή σου και πάντα Enter. Μπορείς αν θέλεις να ξανακούσεις το κείμενο πατώντας το πλήκτρο 1.

Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: Μάλιστα! Τώρα μπορείς να του γράψεις ένα γράμμα και να του πεις αν έχεις κι εσύ τα ίδια συναισθήματα για το σχολείο ή αν διαφωνείς. Ξεκίνα το γράμμα σου με τη φράση: «Αγαπητό Σαΐν!». Μόλις τελειώσεις, πάτα Enter. Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Και η φιλόλογος είχε βάλει μια έκθεση στην αρχή της χρονιάς για τις σκέψεις μας όταν ερχόμαστε σχολείο και ένας μαθητής έδωσε λευκή κόλλα! Είπε στην καθηγήτρια ότι έμενε δίπλα στο σχολείο και δεν προλάβαινε να σκεφτεί!» (γέλιο)

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Τώρα άκουσε το κείμενο ξανά πατώντας 1 και γράψε όσες περισσότερες προτάσεις σε προστακτική βρεις. Δεν είναι ανάγκη να τις σημειώνεις ολόκληρες. Έπειτα διάλεξε μια και παραμόρφωσέ την! Κάν' την ερωτηματική, καταφατική, αποφαντική, επιφωνηματική και για κερασάκι, κάνε την να μην είναι προστακτική αλλά να έχει το ίδιο νόημα! Μόλις τελειώσεις, πάτα Enter.» Ο μαθητής απαντά. Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Ελπίζω να θυμάσαι αυτά που σου είπα για τα σημεία στίξης! Κι αν

δεν τα θυμάσαι, άνοιξε και αυτό το καημένο το βιβλιάρaki, τι σου φταίει; Λοιπόν, τελευταίο φρεσκάρισμα που θα το δώσω με παράδειγμα και εσύ πρέπει να σκεφτείς αν έκανες κάτι παρόμοιο! Νομίζω ότι διάβασα αυτό το παράδειγμα στο Τετράδιο Εργασιών: Διαφορετικοί τρόποι να πεις το ίδιο πράγμα: -Μείνε λίγο ακόμα! – Μπορείς να μείνεις; - Θα ήθελα να μείνεις! – Γιατί δε μένεις λίγο ακόμα; - Αν σου ζητούσα να μείνεις; - Αν δε μείνεις, θα στενοχωρηθώ. – Φεύγεις; Τι κρίμα! – Γιατί, μωρέ, δε μένεις λίγο ακόμα; - Εσύ πάντα φεύγεις νωρίς.».

3η δραστηριότητα

Η τρίτη δραστηριότητα αποτελείται από τέσσερις σκηνές. Οι δύο πρώτες σκηνές είναι βασικές, η επόμενη είναι υποστηρικτική και η τελευταία ολοκληρώνει την ενότητα. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσεται: α) η συνειδητοποίηση των παραγόντων της επικοινωνίας στο γραπτό λόγο, β) η παραγωγή λόγου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο, δ) η συνειδητοποίηση ότι κάθε είδος λόγου απαιτεί την ανάλογη γλωσσική ποικιλία και ότι το μέσο και η περίσταση επικοινωνίας επηρεάζουν τη μορφή και την οργάνωση του μηνύματος και ε) η εξέλιξη της δυνατότητας να αντιλαμβάνεται το ρόλο της παραγράφου σε ένα κείμενο και τα μέρη της παραγράφου (θεματική περίοδος- σημαντικές λεπτομέρειες – κατακλείδα) Στο πλαίσιο επίσης, της διαθεματικότητας περιλαμβάνονται οι παρακάτω στόχοι:

Λογοτεχνία: Να ακούσει ένα απόσπασμα από ένα λογοτεχνικό κείμενο με θεματική συνάφεια και το κείμενο αυτό να αποτελέσει εφαλτήριο προβληματισμού του για γενικότερες κοινωνικές συμπεριφορές.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Κάθε φορά που διαβάζω τις οδηγίες, σκέφτομαι τον Τομ Σώγιερ. Δε μπορείς να φανταστείς τι δικαιολογίες έβρισκε για να μην πηγαίνει σχολείο! Άκουσε τι έκανε μια φορά!

(ακολουθεί αφήγηση της ιστορίας)

Το πρωί της Δευτέρας βρήκε τον Τόμ Σώγιερ κακόκεφο – αυτό του συνέβαινε πάντα τα πρωινά της Δευτέρας, γιατί άρχιζε μια καινούρια βασανιστική εβδομάδα σχολείου. Συνήθως

ευχόταν να μην είχε μεσολαβήσει η Κυριακή, γιατί τώρα ο γυρισμός στα δεσμά του φαινόταν πιο μισητός.

Ξαπλωμένος σκεφτόταν. Και ξαφνικά του ήρθε η ιδέα πως αν ήταν άρρωστος, θα μπορούσε να μείνει σπίτι και να μην πάει σχολείο.

Μελέτησε καλά το πρόβλημα. Όσο κι αν έμαχνε, δεν έβρισκε να τον ενοχλεί τίποτα. Του φάνηκε τέλος πως θα μπορούσε να διακρίνει συμπτώματα κωλικών κι αυτό τον γέμισε χαρά. Μα σε λίγο οι κωλικοί χάθηκαν ολότελα. Σκέφτηκε ακόμα. Ξάφνου θυμήθηκε πως ένα από τα επάνω δόντια του κουνιόταν. Τι καλή τύχη! Ήταν έτοιμος ν' αρχίσει να βογγά, μα την τελευταία στιγμή σκέφτηκε πως, αν το έλεγε της θείας του, εκείνη αμέσως θα το έβγαζε κι έτσι θα τον έκανε να πονέσει. Αποφάσισε λοιπόν ν' αφήσει το δόντι για εφεδρεία και να ψάξει να βρει κάτι άλλο. Δεν κατόρθωσε όμως να πετύχει τίποτε... Τέλος θυμήθηκε πως άκουσε το γιατρό να λέει πως κάποιος πελάτης του κρεβατώθηκε για δυο-τρεις βδομάδες από μόλυνση, λίγο έλειψε μάλιστα να χάσει ένα του δάχτυλο. Αμέσως τράβηξε το πληγωμένο πόδι του από τα σεντόνια και το εξέτασε προσεκτικά. Δυστυχώς, δεν ήξερε τι συμπτώματα παρουσιάζει μια μόλυνση, μα για καλό ή για κακό άρχισε να βογγά δυνατά, ενώ ο Σιντ εξακολουθούσε να κοιμάται.

Ο Τομ δυνάμωσε τα βογγητά κι άρχισε μάλιστα να φαντάζεται πως πραγματικά ένιωθε πόνο στο δάχτυλο του ποδιού. Μάταια όμως. Ο Σιντ κοιμόταν.

Στο μεταξύ ο Τομ λαχάνιασε από τις τόσες του προσπάθειες. Ξεκουράστηκε λίγο κι έπειτα πήρε φόρα και ξανάρχισε να βογγά θαυμάσια.

Ο Σιντ ροχάλιζε.

- Σιντ! Σιντ! Φώναζε ο Τομ και χάνοντας την υπομονή του τον τράνταξε.

Το τράνταγμα έφερε άμεσο αποτέλεσμα. Και τότε ο Τομ ξανάρχισε τους βόγγους. Ο Σιντ χασμουρήθηκε, τεντώθηκε, ανασηκώθηκε στον αγκώνα μουρμουρίζοντας και έριξε μια ματιά στον Τομ, που συνέχιζε τα βογγητά.

- Τομ! Ε! Τομ! Έκανε ο Σιντ.

Καμία απάντηση.

- Ε! Τομ; Τομ! Τι έπαθες Τομ; Φώναξε κοιτάζοντάς τον με ανησυχία.

- Αχ! Μη... Σιντ...μη με κουνάς! Κλαψούρισε ο Τομ.

- Γιατί τι σου συμβαίνει; Πρέπει να φωνάξω τη θεία.

- Όχι...δεν πειράζει, θα μου περάσει σιγά σιγά....Μη φωνάξεις κανένα.

- Πρέπει να ειδοποιήσω!...Μη βογγάς έτσι, Τομ! Είναι τρομερό!...Πόση ώρα είσαι σ' αυτή την κατάσταση;

- Πολλές ώρες; Ωχ! Μη σαλεύεις τόσο, Σιντ! Θα με σκοτώσεις.

- Γιατί δε με ξύπνησες γρηγορότερα Τομ; Αχ! Μη βογγάς. Σηκώνεται η τρίχα μου ακούγοντάς σε. Πες μου τι σου συμβαίνει;

Ο Σιντ κατέβηκε τέσσερα τέσσερα τα σκαλιά φωνάζοντας:

- Θεία Πόλυ! Θεία Πόλυ, έλα! Ο Τομ πεθαίνει.

- Σε συγχωρώ για όλα, Σιντ (βογγητά). Για όλα όσα μου έχεις καμωμένα. Όταν θα πεθάνω...

- Αχ! Τομ! Δε θα πεθάνεις! Δε θα κάνεις τέτοιο πράγμα. Όχι, όχι, Τομ! Όχι!...

- Τους συγχωρώ όλους, Σιντ (βογγητά). Πες τους το Σιντ....Και δώσε Σιντ το κάδρο μου και τη γάτα μου με το ένα μάτι στο καινούργιο κορίτσι που ήρθε στο χωριό...και πες της...

Μα στο μεταξύ ο Σιντ είχε ντυθεί όπως-όπως κι είχε φύγει.

Ο Τομ υπέφερε τώρα αληθινά – τόσο εντατικά είχε δουλέψει η φαντασία του και τόσο γνήσιο τόνο είχαν οι βόγγοι του.

- Πεθαίνει; [γυναικεία φωνή]

- Ναι...μην αργείς...τρέχα γρήγορα!

- Κολοκύθια! Δεν τον πιστεύω [γυναικεία φωνή]

Παρόλ'αυτά, ανέβηκε τρέχοντας τη σκάλα, ενώ η Μαίρη και ο Σιντ την ακολουθούσαν κατά πόδι. Το πρόσωπο της θείας τους είχε χλωμιάσει και τα χείλη της έτρεμαν.

Όταν έφτασε στο κρεβάτι λαχανιασμένη, ρώτησε:

- Ε! Τομ! Τι έπαθες;

- Αχ! Θεία μου...

- Τι έπαθες; Τι σου συμβαίνει, παιδί μου;

- Αχ! Θεία μου, το χτυπημένο δάχτυλο μολύνθηκε.

Η ηλικιωμένη κυρία έπεσε βαριά σε μια καρέκλα. Γέλασε λίγο. Έκλαψε λίγο κι έπειτα έκανε και τα δυο ταυτόχρονα. Όταν συνήλθε, είπε:

- Τι τρομάρα μου δώσες, Τομ! Άντε τώρα σταμάτα τις ανοησίες και πήδα έξω από το κρεβάτι.

Τα βογγητά σταμάτησαν κι ο πόνος από το δάχτυλο εξαφανίστηκε.

Το αγοράκι ντράπηκε κάπως.

- Θεία Πόλυ, το δάχτυλο μου φαινόταν μολυσμένο και με πονούσε τόσο, ώστε ξέχασα ολότελα το δόντι μου.

- Το δόντι σου;....Μπα! ...Τι συμβαίνει με το δόντι σου;

- Κουνιέται και με πονά τρομερά...

- Καλά, καλά, μην ξαναρχίσεις να βογγάς. Άνοιξε το στόμα σου!...Αλήθεια...το δόντι σου κουνιέται, μα δεν πρόκειται απ' αυτό να πεθάνεις. Μαίρη, φέρε μου μια μεταξωτή κλωστή!...κι ένα αναμμένο κάρβουνο από την κουζίνα.

Ο Τομ φοβήθηκε κι άρχισε τα παρακάλια.

- Να χαρείς, θείτσα μου, μην το βγάλεις. Δεν με πονάει πια. Σου τ' ορκίζομαι. Άφησέ το, θείτσα μου – δε θέλω να μείνω σπíti και να χάσω το σχολείο...

- Δεν θέλεις; ...Μπα; ...ώστε όλη αυτή η φασαρία έγινε γιατί φαντάσθηκαν πως θα΄μενες σπίτι κι αντί να πας σχολείο θα πήγαινες για ψάρεμα; Αχ! Τομ, Τομ, εγώ σ΄αγαπώ τόσο κι εσύ μηχανεύεσαι χίλιους τρόπους για να σπαράξεις την καρδιά μου με τις τρέλες σου.

Ο ήρωας λέει: «Όλο κάτι τέτοια μηχανεύεται ο Τομ! Γιατί πιστεύεις ότι ο Τομ έψαχνε να βρει κάτι να τον πονάει; Γράψε την απάντησή σου και πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Πιστεύεις ότι πονούσε πραγματικά; Απάντησέ μου και πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Γιατί τελικά το μετάνιωσε και ήθελε να πάει σχολείο;» Ο μαθητής απαντά.

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Με βάση όλα όσα άκουσες για την περιπέτεια του Τομ, γράψε μια παράγραφο στη σχολική εφημερίδα για τα παιδιά που δεν τους αρέσει το σχολείο. Μόλις τελειώσεις, πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Στην τρίτη σκηνή, ακούγεται τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου, που λέει: «Για σκέψου; Στην παράγραφο που έγραψες, έβαλες μια θεματική πρόταση να εξηγεί γιατί γράφεις; Ολοκλήρωσες την παράγραφό σου με μια συμπερασματική πρόταση; Αν ναι, μπράβοοοοοοοο!!!! (χειροκροτήματα) Συγχαρητήρια! Αν θέλεις να ξαναπροσπαθήσεις να κάνεις την άσκηση, πάτα το 2. Αν θέλεις να συνεχίσεις πάτα το πλήκτρο ENTER.»

Στην τελευταία σκηνή, ο ήρωας λέει: «Επειδή ευχαριστήθηκα πολύ την παρέα σου, θα σε χαιρετήσω με ένα ανεκδοτάκι...σχολικό, τι άλλο; Λοιπόν, η Ελένη γυρίζει πανευτυχής από το σχολείο και λέει στον πατέρα της:

Μπαμπά, σήμερα πήρα 17 στο σχολείο!

Μπράβο, παιδί μου, σε ποιο μάθημα;

Α! Σε πολλά! 3 στα Μαθηματικά, 5 στα Αρχαία, 4 στη Φυσική και 5 στην Ιστορία! (γέλιο)

Θα τα πούμε! Γεια σου!

Υποενότητα: Διατροφή και εστιατόρια (Ενότητες βιβλίου 3-4)

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας και τα οποία συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους. Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει πέντε σκηνές. Οι τρεις πρώτες σκηνές είναι εισαγωγικές, οι δυο πρώτες μικρής και η τρίτη μεσαίας χρονικής διάρκειας. Η τέταρτη και η πέμπτη σκηνή αποτελούν το βασικό κορμό της δραστηριότητας. Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η συνειδητοποίηση της επικοινωνιακής λειτουργίας της γλώσσας και η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνεται η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή: α) να γράφει απλά κείμενα λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες παραμέτρους και περιστάσεις επικοινωνίας β) να προσέχει και να κατανοεί το ρόλο των λέξεων στις περιγραφές και τις αφηγήσεις γ) να ακούει κείμενα αξιολογώντας τα επιχειρήματα του πομπού και την αποτελεσματικότητά τους δ) να αντιληφθεί το ρόλο του ουσιαστικού στην πρόταση και στη φράση. Στα πλαίσια της διαθεματικότητας περιλαμβάνονται και οι ακόλουθοι στόχοι:

Κοινωνικές δεξιότητες: Διαχείριση της εμπειρίας περιπάτου και επικοινωνία στη γειτονιά, γνωριμία με έντυπα που κυκλοφορούν σε μεγάλες πόλεις (οδηγοί φαγητού) και πώς χρησιμοποιούνται.

Περιγραφή δραστηριότητας

Η πρώτη σκηνή έχει ως φόντο ένα δρόμο από μια γειτονιά. Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: «Γεια σου και πάλι! Είμαι ο Αλέξης!» και έπειτα λέει το κορίτσι: «Κι εγώ η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς για να παίξεις!». Ο μαθητής επιλέγει τον ήρωα που θέλει. [δυνατότητα να ακούγεται το όνομα του ήρωα όπως κινεί τον κέρσορα]

Στη δεύτερη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Σ' ευχαριστώ που με επέλεξες! Ας συνεχίσουμε τη βόλτα μας στη γειτονιά! (ακούγεται το στομάχι που γουργουρίζει) Ωχ! Το στομάχι μου διαμαρτύρεται! Μάλλον πεινάω πολύ! Έχω ακούσει ότι υπάρχει στη γειτονιά μου ένα καλό ταβερνάκι! Πάμε να πάρουμε μια γεύση»!

Ταβερνιάρης: (φωνάζει) «Παρακαλώ περάστε! Ελάτε να δοκιμάσετε τα πιάτα μας! Έχουμε απ' όλα!»

Ήρωας (χαμηλόφωνα): Χι! Χι! Έχει, λέει, απ' όλα! Πάλι ανέκδοτο θυμήθηκα!

Πάει ένας πελάτης σε ένα εστιατόριο που καυχόταν ότι έχει απ' όλα, κάθεται καλά καλά και έρχεται ο σερβιτόρος να πάρει παραγγελία.

- Θέλω φιλέτο φάλαϊνας στα κάρβουνα, λέει ο πελάτης.

- Δυστυχώς δε γίνεται, κύριε...λέει ο σερβιτόρος.

- Γιατί δε γίνεται; Εσείς δε λέτε ότι έχετε απ' όλα;

- Βεβαίως! Αλλά δε μπορώ να χαραμίσω μια φάλαϊνα για ένα άτομο! (γέλια)

Στην τρίτη σκηνή, ο ήρωας λέει: Κυρ Γιώργη, τι πιάτο ημέρας έχετε;

Ταβερνιάρης: Α, το καλύτερο! Βατραχοπόδαρα με σάλτσα αχινού, σβησμένο με νύχια σαλαμάνδρας και αυτιά γάτας!

(ακούγεται ήχος: Ντόινκ!)

Ήρωας: Εεεε...Γεια σου, κυρ Γιώργη! Μάλλον θα φάω το κοτοπουλάκι που έχουμε στο σπίτι...Ουφ! Πάλι καλά που δε με έβαλε να φάω! Το αγαπημένο μου φαγητό, πάντως, είναι το παστίσιο! Εσένα; Γράψε την απάντησή σου και μόλις τελειώσεις, πάτα το πλήκτρο Enter».

Ο μαθητής απαντά. [στο κάτω μέρος της οθόνης υπάρχει χώρος για να γράψει το παιδί την απάντησή του. Οι απαντήσεις αποθηκεύονται και στο τέλος συγκεντρώνονται σε μια σελίδα για να τις αξιολογήσει ο καθηγητής/ η καθηγήτρια]

Στην τέταρτη σκηνή, ακούγονται βήματα. Ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Φαίνεται ότι τώρα τελευταία κάποια εστιατόρια δημιουργούν καινούριες σπεσιαλιτέ για να προσελκύουν πελάτες!

Ή κάποια άλλα ειδικεύονται σε διεθνείς κουζίνες ως εναλλακτική επιλογή γεύσης. Άκουσε ένα κείμενο για ένα τέτοιο εστιατόριο!»

«Το μοναδικό εν Αθήναις εστιατόριο όπου μπορείτε να απολαύσετε (το τονίζω) γεύσεις από Μεξικό, Ινδία, αραβικές χώρες και νοτιοανατολική Ασία. Οι χώροι στους δυο ορόφους της μονοκατοικίας που στεγάζεται το εστιατόριο είναι μικροί αλλά με φωτεινά χρώματα και αποπνέουν «ζεστασιά». Το δε καλοκαίρι, ο κήπος είναι ένα αριστούργημα δροσιάς, αλλά και στυλ.

Το φαγητό είναι εξαιρετικό και σε ταξιδεύει σε χώρες εξωτικές. Αν, λοιπόν, αποφασίσετε να «πάτε» στο Μεξικό, να δοκιμάσετε οπωσδήποτε την κεσαντίγια με τυρί και γουακαμόλε. Από τη μακρινή Ινδία σας συνιστώ το κοτόπουλο ταντούρι και τις γεμιστές πιτούλες με λαχανικά και πατάτες. Αν αποφασίσετε να πάτε και στην Αραβία, δοκιμάστε τις φτερούγες κοτόπουλου πάνω σ' αραβικές πίτες ή τα δάχτυλα της Φάτιμα, που είναι λαχανικά μέσα σε πιτούλες με σάλτσα από χουρμάδες, καρύδα και τζίντζερ. Αν πάλι θέλετε να «πάτε» γενικώς, τότε σας συνιστώ στρουθοκάμηλο με φυστικοβούτυρο και πιπεριές. Η κάβα σας δίνει 44 δυνατότητες επιλογής κρασιού! Είναι αρκετούτσικες!»

Ο ήρωας λέει: «Πού μπορεί κάποιος να βρει ένα τέτοιο κείμενο; Γράψε την απάντησή σου και πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Έρχεται μπροστά ένα περίεργο ξωτικό. «Γεια! Εδώ Σούλα Εξυπνίδου! Το κείμενο που σου διάβασε ο Αλέξης/ η Μυρτώ ανήκει σε έναν οδηγό φαγητού του 1999! Τι είναι ένας οδηγός φαγητού; Συχνά πολλά περιοδικά ποικίλης ύλης δημιουργούν μικρά αφιερώματα σε εστιατόρια που θεωρούν μοναδικά στο είδος τους και τα προτείνουν στους αναγνώστες τους. Ο σκοπός τους είναι να πάνε οι αναγνώστες και να φάνε τον αγλέουρα! Χι! Χι!»

Ήρωας: «Άκουσε το κείμενο ξανά πατώντας το πλήκτρο 1 και εντόπισε τουλάχιστον τέσσερις ονοματικές φράσεις! Μόλις τελειώσεις, πάτησε το πλήκτρο Enter». Ο μαθητής απαντά.

Στην τελευταία σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Η πρόταση φαγητού που έκανε ο συντάκτης αυτού του οδηγού δεν αναφέρεται μόνο στο φαγητό! Άκουσέ την ξανά και εντόπισε τους λόγους που κάποιος μπορεί να επιλέξει το εστιατόριο αυτό! Γράψε την απάντησή σου και μόλις τελειώσεις, πάτα Enter. Μπορείς να ακούς το κείμενο όσες φορές θέλεις πατώντας το 1». Ο μαθητής απαντά.

2η δραστηριότητα

Στη δεύτερη δραστηριότητα περιλαμβάνονται δυο βασικές σκηνές. Σκοπό της δραστηριότητας αποτελεί η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή: α) να γράφει απλά κείμενα, λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες παραμέτρους και περιστάσεις επικοινωνίας, β) να προσέχει και να κατανοεί το ρόλο των λέξεων στις περιγραφές και τις αφηγήσεις γ) να κατανοεί τη μορφική ποικιλία των κειμενικών ειδών σε συνάρτηση με τους επικοινωνιακούς σκοπούς που υπηρετούν δ) να διακρίνει το ρόλο του επιθέτου στην περιγραφή ε) να ασκείται στη σύνταξη κειμένων με επιχειρηματολογία σε θέματα κατάλληλα για την ηλικία του. Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας περιλαμβάνονται επίσης οι παρακάτω διδακτικοί στόχοι:

Γεωγραφία: Τοπικές σπεσιαλιτέ ενός τόπου

Κοινωνικές δεξιότητες: Διαχείριση της εμπειρίας επίσκεψης σε ένα εστιατόριο

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: Άκουσε τώρα τρεις επιλογές από εστιατόρια στο Ηράκλειο Κρήτης που περιέχονται σε ένα ταξιδιωτικό περιοδικό. Πάτα 1 για το πρώτο, 2 για το δεύτερο και 3 για το τρίτο.

Πλήκτρο 1:

Οδός Αιγαιού: Θέα στο λιμάνι και μενού με ποιήματα του Ελύτη. Επικεντρώνεται στα ψάρια και τα θαλασσινά, με παραδοσιακές κρητικές συνταγές, αλλά και σε δημιουργίες ελληνικές και διεθνείς. Ξεχωρίζουν τα φρέσκα ζυμαρικά και ειδικά η ροφομακαρονάδα με βασιλικό. Πουγκί θαλασσινών και σολομός με σπαράγγια, σαλάτα θαλασσινών και αγκινάρες με μυρωδικά, όλα εξαιρετικά καλομαγειρεμένα. Γκατώ σοκολά για το τέλος.

Πλήκτρο 2:

Κυριάκος: Όλα τα κλασικά πιάτα τέλεια μαγειρεμένα, μουσακάς με αφράτη μπεσαμέλ και αρνάκι φρικασέ αυγολέμονο με μαρούλι. Πολύ καλό και το χοιρινό κότσι στο φούρνο με πατάτες. Όλα σε χορταστικές μερίδες και με ευγενέστατο σέρβις.

Πλήκτρο 3:

Ραέτι: κουκουβάγια, χοχλιοί μπουρμπουριστοί, σπλινογάρδουμπο και στάκα στα ορεκτικά. Στην κατσαρόλα κόκορας κοκκινιστός και κουνέλι. Όσοι όμως έρχονται μιλημένοι εδώ,

παραγγέλνουνε το άπαιχτο οφτό αρνί από τον ξυλόφουρνο. Γλυκαθείτε στο τέλος με τα μυζηθροπιτάκια.

Ο ήρωας λέει: Μετά από τόσα φαγητά, μου φαίνεται ότι ακούω και το δικό σου στομάχι να γουργουρίζει! (γέλιο) Τώρα άκουσε ξανά πολύ προσεκτικά τις περιγραφές των κρητικών εστιατορίων. Πάτα 1 για την πρώτη, 2 για την δεύτερη και 3 για τη τρίτη. Είναι κάποια συνταγή που ξεχωρίζει σε κάθε εστιατόριο; Ποιες ρηματικές φράσεις και ποια επίθετα τραβούν την προσοχή σου; Πώς δηλώνεται η ποιότητα των συνταγών και των εστιατορίων αυτών γενικά; Μόλις τελειώσεις την απάντησή σου, ξέρεις! Πάτα Enter!» Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: Πολύ ωραία! Αφού τώρα κοντεύεις να γίνεις γευσισγνώστης, διάλεξε ένα από τα εστιατόρια αυτά και φαντάσου ότι πήγες! Ευχαριστήθηκες το φαγητό και το σέρβις και θέλεις να το προτείνεις και σε άλλους! Δημιούργησε ένα κείμενο που θα δημοσιευτεί στον Οδηγό Καλού Φαγητού της Κρήτης. Μπορείς να χρησιμοποιήσεις κάποιους από τους λόγους που αναφέρονται ή ακόμα καλύτερα να σκεφτείς δικούς σου! Μόλις τελειώσεις, πάτα Enter. Α! Και μην ξεχνάς να συνοδεύεις το λόγο σου με πολλά, λαχταριστά επίθετα!!!» Ο μαθητής απαντά.

Στην επόμενη σκηνή, ακούγεται τρεχαλητό. Εμφάνιση Σούλας Εξυπνίδου, που λέει: «Μπράβο! Ωραία τα κατάφερες! Μέχρι και σε μένα άνοιξες την όρεξη, που τρέφομαι μόνο με πνευματική τροφή! Θέλω να σκεφτείς πολύ προσεκτικά τους λόγους που χρησιμοποίησες για να επισκεφτεί κάποιος το εστιατόριο. Ξεκίνησες τις παραγράφους σου με θεματική πρόταση; Περιείχε κάθε παράγραφος αρκετές λεπτομέρειες για κάποιον που δεν έχει πάει σε αυτό το εστιατόριο; Χρησιμοποίησες παραδείγματα για να ενισχύσεις την άποψή σου; Περιέλαβες συμβουλές; Ήταν τα επιχειρήματά σου σε μια λογική σειρά από το πιο ισχυρό στο πιο αδύναμο ή και το αντίστροφο; Ή μήπως τα έκανες μιας πρώτης σειράς σαλάτα για ορεκτικό; Αν θέλεις να ξαναπροσπαθήσεις, πάτα το πλήκτρο 2 (2: Δυνατότητα να επαναλάβει την άσκηση). Αν πάλι έκανες την καλύτερη γευστική πρόταση, συγχαρητήρια! Πάτα Enter να συνεχίσεις!

3η δραστηριότητα

Η τρίτη δραστηριότητα αποτελείται από δυο βασικές σκηνές. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους εντάσσεται: α) η κατανόηση της μορφικής ποικιλίας των κειμενικών ειδών σε συνάρτηση με τους επικοινωνιακούς σκοπούς που επιτελούν, β) η όξυνση της προσοχής και κατανόησής του για το ρόλο των λέξεων στις περιγραφές και τις αφηγήσεις, γ) η σύγκριση διαφορετικών κειμενικών ειδών δ) η εξέλιξη της

δυνατότητάς του να αντιλαμβάνεται μέσα από κατάλληλα παραδείγματα τη σχέση της περίληψης με το κείμενο από το οποίο προέρχεται ε) ο εντοπισμός των επιχειρημάτων που πλαισιώνουν ένα κείμενο στ) η δυνατότητα διάκρισης του επιθέτου και του ουσιαστικού στην περιγραφή. Στο πλαίσιο επίσης, της διαθεματικότητας περιλαμβάνονται οι παρακάτω στόχοι:

Λογοτεχνία: Να ακούσει ένα απόσπασμα από ένα ταξιδιωτικό κείμενο και να κατανοήσει ότι το ταξίδι παρέχει τη δυνατότητα να διευρύνουμε την εμπειρία μας γνωρίζοντας άλλους τόπους και άλλους πολιτισμούς.

Γεωγραφία: Μαγειρικές και γευστικές συνήθειες ενός τόπου

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: Να λες καλά που δεν είσαι βεδουίνος! Ξέρεις τι είναι το εορταστικό τους πιάτο; Η γεμιστή καμήλα στη σούβλα! Αλλά όταν λέω γεμιστή, δεν εννοώ κάτι απλό! Η καμήλα είναι παραγεμισμένη με ψητά αρνιά, που είναι παραγεμισμένα με ψητά κοτόπουλα, τα οποία με τη σειρά τους είναι παραγεμισμένα με ψητά ψάρια, που είναι επίσης παραγεμισμένα με βραστά αυγά! Τώρα κατάλαβα τι εννοούν όταν λένε ότι μου έπεσε βαρύ το φαί! (γέλια). Πάντως, νομίζω τελικά ότι το φαγητό μιας περιοχής, μιας πόλης ή μιας χώρας παίζει πολύ σημαντικό ρόλο! Κάθε μέρος και κάθε λαός έχει τις δικές του γευστικές προτιμήσεις, που σε άλλους φαίνονται εξωπραγματικές και πολλές φορές αηδιαστικές! Κάποιοι όμως θεωρούν τις γευστικές περιπλανήσεις μια εμπειρία! Άκουσε μία τέτοια ιστορία!

Το ταξίδι του Κάσδαγλη στην Ιαπωνία πραγματοποιήθηκε τη δεκαετία του 1980, την εποχή δηλαδή που η μεγάλη ανάπτυξη των συγκοινωνιών άρχισε να διευκολύνει σημαντικά τα ταξίδια και τον τουρισμό. Αν και οι χώρες της Άπω Ανατολής είναι μακρινοί προορισμοί για τον Έλληνα και Ευρωπαϊό ταξιδιώτη ασκούσαν πάντα έντονη γοητεία εξαιτίας της διαφορετικής από τη Δύση πολιτισμικής τους παράδοσης. Το απόσπασμα από την ταξιδιωτική περιγραφή της Ιαπωνίας αναφέρεται στην απόλαυση του φαγητού, θέμα ενδιαφέρον για τον αναγνώστη του 1988, έτος κυκλοφορίας του βιβλίου του Κάσδαγλη Δρόμοι της στεριάς και της θάλασσας.

Η Ιαπωνία είν' εντυπωσιακή, κι η αίσθηση αυτή ξεκινάει από τ' αεροδρόμιο, μόλις φτάνεις. Η σωστή οργάνωση στην αίθουσα υποδοχής δεν επιτρέπει κανένα λάθος, καμιά παρεξήγηση. Ο επιβάτης θα περάσει τον υγειονομικό έλεγχο, τον τελωνειακό και τα διαβατήρια, δίχως να προλάβει να σκεφτεί τις πιθανές δυσκολίες. Οι υπάλληλοι σου δίνουν την αίσθηση πως περιμένουν ακριβώς εσένα, να σ' εξυπηρετήσουν. Όσο να ξεμπερδέψεις τις σύντομες διαδικασίες για να σε δεχτούνε στην Ιαπωνία οι αποσκευές είναι κιάλας πάνω στην κορδέλα, και στριφογυρίζουνε. Στην Ιαπωνία όλα δουλεύουνε σα καλολαδωμένη μηχανή.

Βγαίνοντας, καλά θα κάνεις να πάρεις το λεωφορείο ως το τέρμιναλ. Η διαδρομή είναι μεγάλη, μιάμιση ώρα και βάλε, κι η ταρίφα για το ταξί περισσότερο από τρεις χιλιάδες δραχμές. Το ταξί στην Ιαπωνία είναι ίσως τέσσερις φορές πιο ακριβό από την Ελλάδα.

Φτάνω αργά στο ξενοδοχείο, κοντά στα μεσάνυχτα, μα έχω μια αίσθηση πως το Τόκιο είναι μια πόλη νεκρή. Οι δρόμοι έρημοι, τα μαγαζιά κλειστά, οι επιγραφές σκοτεινές. Το Τόκιο, από τις μεγαλύτερες πόλεις στον κόσμο, είναι μια βιομηχανική πόλη με περιορισμένη νυχτερινή ζωή.

Το ξενοδοχείο είναι μεγάλο, εμπορικό, τυποποιημένο. Οι υπάλληλοι στην υποδοχή συνεχίζουν τη δουλειά, αδιάφοροι για την παρουσία μου. Λέω σε κάποιον πως έχω κλείσει δωμάτιο, κι αμέσως αλλάζει το σκηνικό. Βιάζεται να μ' εξυπηρετήσει, χαμογελαστός, πρόθυμος.

Πρώτη εμπειρία: στην Ιαπωνία μην περιμένεις να σε ρωτήσουν. Πρέπει να ζητήσεις κάτι για να ενδιαφερθούν [...]

Στο ξενοδοχείο αλλάζω τα βρεμένα ρούχα μου, κάνω κι ένα ζεστό μπάνιο, καλού κακού. Δεν έχω φάει μετά το πλούσιο πρωινό και πεινάω σαν λύκος. Στο ξενοδοχείο έχει δυο παραδοσιακά εστιατόρια, ένα δυτικό, και την καφετέρια. Θα φάω γιαπωνέζικα, να δω πώς είναι.

Στο εστιατόριο, η περιπέτεια της συνεννόησης. Στον περιπονητικό μέτρ, που σιμώνει, μιλάω αγγλικά. Θέλω να φάω γιαπωνέζικα, του λέω, μα δεν καταλαβαίνω τίποτα απ' τη γιαπωνέζικη κουζίνα, και τον παρακαλώ να μου διαλέξει το μενού. Χαμογελάει αμήχανα, και τον παρεξηγώ, νομίζω πως δεν κατάλαβε. Τον ρωτάω αν υπάρχει κάποιος να μιλάει αγγλικά, για να συνεννοηθώ. Απαντά πως μιλάει αγγλικά, και με προσκαλεί μαζί του, να διαλέξω. Αποφεύγει την ευθύνη να διαλέξει για λογαριασμό μου, έστω κι αν τον βεβαιώνω πως, αν δε μ' αρέσει το φαγητό, δικό μου λάθος.

Η εκλογή στην Ιαπωνία δε γίνεται στην κουζίνα, μα στη βιτρίνα του μαγαζιού. Εκθέτουν όλα τα φαγητά του μενού, φτιαγμένα με πορσελάνη, με τις τιμές τους δίπλα, για να μην ξαφνιαστείς στο λογαριασμό. Τα πιάτα που μου δείχνει έχουν κρέας ωμό, ψάρι ωμό, και θαλασσινά, κι όλα συνοδεύουν πολλά χορταρικά, μανιτάρια, κρεμμύδια, μακαρόνια, και δε θυμάμαι τι άλλο.

Το κρέας και το ψάρι, ωμά, με κάνουν και διστάζω, και διαλέγω τα θαλασσινά. Παρόλο που διαλέγω μόνος μου ο μέτρ κοντοστέκεται, μου εξηγεί πώς τα βράζουν, και δεν ξέρει αν μ'

αρέσουν. Επιμένω, το ωμό κρέας και το ψάρι τα φοβάμαι περισσότερο, κι ας λέει ό, τι θέλει ο μέτρ.

Η περιποίηση είναι πριγκηπική. Τρεις κοπέλες με κιμονό με βολεύουνε σ' ένα τραπεζάκι, ρωτάν αν πρέπει να μου φέρουν τα ορεκτικά, που συνοδεύουν κάθε γιαπωνέζικο τραπέζι. Βέβαια, όλα.

Οι κοπέλες μου φέρνουν ένα σωρό μπόλ με περίεργα φαγητά, που δεν καταλαβαίνω, λογιά λογιά σάλτσες, και τ' απαραίτητο ωμό κρέας και το ψάρι που τόσο πάσκισα ν' αποφύγω. Αρνιέμαι το πιρούνι που μου φέρνουν, και πιάνω ένα φαρδύ ξυλαράκι, μέσα σ' ένα πιάτο. Το χρησιμοποιώ για κουτάλι, και τσακώνω έναν από τους μεζέδες που μου φέρνουν. Γελάν όλοι, και επεμβαίνει ο μέτρ. Με μια γρήγορη κίνηση χωρίζει το φαρδύ ξυλαράκι σε δυο στενά, μου δείχνει πώς να τα κρατήσω για να τσακώνω το φαΐ.

Η μεγαλύτερη σερβιτόρα, μεσόκοπη, μ' επίσημο μαύρο κιμονό, αναλαμβάνει να με περιποιηθεί. Μου δείχνει πώς ν' ανακατέψω τις σάλτσες, ποια πηγαίνει με το ψάρι, ποια με το κρέας, τι ταιριάζει στους άλλους μεζέδες. Το ωμό κρέας και το ψάρι γλυστράν από τα ξυλαράκια μέσα στη σάλτσα, μα τελικά τα καταφέρνω. Παρά το δισταγμό μου, στην αρχή, τα τρώω μ' ευχαρίστηση.

Στο μεταξύ μου φέρνουν ένα μάτι με αέριο. Το συνοδεύουνε στο τραπέζι μου. Βάζουν πάνω ένα πήλινο τσουκάλι με νερό, κι η σερβιτόρα, χαμογελαστή, ρίχνει μέσα στο νερό που βράζει, λίγα λίγα, τα χορταρικά και τα θαλασσινά, και τα κομματάκια το ψάρι, και ό,τι άλλο βρίσκεται στο πιάτο. Τρώω μέσα από ένα μπολ, και μου το γεμίζει συνέχεια απ' το τσουκάλι. Χρησιμοποιεί δυο μακριά ξυλαράκια, για σερβίρισμα, σκαλισμένα και λακαρισμένα, πολυτελή. Τα δικά μου, πρόχειρα, θα πεταχτούνε μετά τη χρήση. Κάθε τόσο με σερβίρει σάκι, το γιαπωνέζικο ρακί που το ζεσταίνουνε για να το πιουν.

Το πιάτο είναι τεράστιο, όχι όμως βαρύ. Το αποτελειώνω, πεινασμένος καθώς είμαι, άλλωστε οι Γιαπωνέζοι δε δίνουν ψωμί. Το ίδιο το φαγητό θα το 'λεγα άγευστο, αν δεν ήταν οι πικάντικες σάλτσες. Η σερβιτόρα μου, αφού ψαρέψει και το τελευταίο χορταρικό, και το τελευταίο μακαρόνι μέσα από το τσουκάλι, μου σερβίρει ύστερα και το νερό, να το πιω για κονσομέ. Δεν έχει άδικο, είναι νόστιμο, τόσα πράγματα έχουνε βράσει μέσα.

Στο παραδοσιακό εστιατόριο με περιποιηθήκανε σα να' μουν πρίγκηπας, κι ύστερα με βάλαν να πληρώσω για την περιποίηση. Λογικό. Ο λογαριασμός έξι χιλιάδες γιεν, κάπου χίλιες διακόσιες δραχμές.

Μια δεύτερη εμπειρία στην Ιαπωνία: στην Ιαπωνία έχει περισσότερη σημασία ο τρόπος που θα σε σερβίρουν, από το ίδιο το φαί.

Ήρωας: «Σε τι διαφέρει αυτό το κείμενο από τη γευστική πρόταση που κάνατε ο συντάκτης του οδηγού καλού φαγητού κι εσύ; Γράψε την απάντησή σου και πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Πέρα από την έκταση, ένα άλλο βασικό γνώρισμα του κειμένου του Κάσδαγλη είναι ότι είναι περισσότερο περιγραφικό! Ακόμη, το ύφος σε μια γευστική πρόταση πρέπει να είναι λιτό αλλά μπορεί να είναι φιλικό και οικείο, ενώ η περιγραφή του Κάσδαγλη είναι ιδιαίτερα βιωματική! Άντε, πάλι την είπα την εξυπνάδα μου!» Στην επόμενη σκηνή, ακούγονται βήματα. Ήρωας: «Άκουσε ξανά την αφήγηση του Κάσδαγλη πατώντας το πλήκτρο 1. Φαντάσου ότι είσαι συντάκτης σε ένα ταξιδιωτικό περιοδικό και θέλεις να γράψεις μια περίληψη του κειμένου που άκουσες με σκοπό να προτρέψεις τους αναγνώστες σου να διαβάσουν το βιβλίο του Κάσδαγλη πριν ταξιδέψουν. Γράψε την περίληψη φροντίζοντας να είναι συνοπτική, διαφορετικά ο αρχισυντάκτης δε θα την περιλάβει στο επόμενο τεύχος! Γκρρρρ!!!! Μόλις τελειώσεις, πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Μπράβο, μπράβο! Τι τίτλο θα βάλεις στην περίληψή σου; Πώς θα τραβήξεις την προσοχή του αναγνώστη; Γράψε την απάντησή σου και πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Στην περίληψη που έγραψες περιέλαβες το βασικό θέμα του κειμένου ή από τη λιγούρα το ξέχασες; Αναφέρθηκες στις δυο εμπειρίες του συγγραφέα από την Ιαπωνία; Σε ποια από τις δυο έδωσες μεγαλύτερη έμφαση; Για σκέψου! Αν θέλεις να ξαναπροσπαθήσεις, πάτα το πλήκτρο 2 (2: δυνατότητα να επαναλάβει την άσκηση). Αν η περίληψή σου ήταν άπαιχτη, προχώρα παρακάτω πατώντας το πλήκτρο Enter!»

4η δραστηριότητα

Η τέταρτη δραστηριότητα αποτελείται από μια βασική σκηνή. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους εντάσσεται η εξέλιξη της δυνατότητάς του α) να γράφει απλά κείμενα λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες παραμέτρους και περιστάσεις της επικοινωνίας β) να ασκείται στη σύνταξη κειμένων με επιχειρηματολογία σε θέματα κατάλληλα για την ηλικία του γ) να αντλεί από το περιβάλλον των εμπειριών του, να επεξεργάζεται και να μεταδίδει πληροφορίες δ) να εκφράζει αρέσκεια, δυσaréσκεια και να αναπτύσσει σταδιακά κριτική στάση. Στα πλαίσια της διαθεματικότητας περιλαμβάνονται οι παρακάτω στόχοι:

Γεωγραφία: Μαγειρικές και γευστικές συνήθειες ενός τόπου

Περιγραφή δραστηριότητας

Η σκηνή ξεκινά με τον ήρωα να λέει: «Φαντάσου ότι είσαι ανταποκριτής της ελληνικής κουζίνας σε ένα διεθνή ραδιοφωνικό σταθμό. Αύριο έχεις εκπομπή και θέλεις να περιγράψεις στους ακροατές σου μια γευστική σου περιπλάνηση. Γράψε για το παραδοσιακό φαγητό του τόπου σου ή για ένα φαγητό που δοκίμασες και η γεύση του σου έχει μείνει αξέχαστη ή για μια σπεσιαλιτέ που ετοιμάζει ένα μέλος της οικογένειάς σου σε συγκεκριμένη περίπτωση. Π.χ. γιορτή, γενέθλια, Χριστούγεννα, ξέρεις εσύ! Μόλις τελειώσεις το αριστούργημά σου, πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: (βήχει επίσημα) Για τις γευστικές σου επιλογές, κρίσεις και επιθυμίες έχω την τιμή να σου απονείμω την κουτάλα του πεινάλα! (χειροκροτήματα) Βρίσκεται στο συρτάρι της κουζίνας σου! Μπορείς τώρα να πας να φας ένα χορταστικό γεύμα ως επίτιμο μέλος της συνομοταξίας των πανταχού πειναλέων!!!

Υποενότητα: Δημιουργικές ενασχολήσεις (Ενότητες βιβλίου 5-6)

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας και τα οποία συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους. Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει πέντε σκηνές. Οι δύο πρώτες σκηνές είναι εισαγωγικές, μικρής χρονικής διάρκειας και οι υπόλοιπες τρεις σκηνές αποτελούν τη βασική δραστηριότητα. Σκοπό της δραστηριότητας αποτελεί η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνεται η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή: α) να κατανοεί τις λειτουργίες του ουσιαστικού στην πρόταση β) να αντιλαμβάνεται το ρόλο του ουσιαστικού ως ομοιόπτωτου προσδιορισμού γ) να αντιλαμβάνεται τους τρόπους σχηματισμού παράγωγων ουσιαστικών δ) να κατανοεί ένα απόσπασμα που ακούει και να αντλεί από αυτό βασικές πληροφορίες. Στα πλαίσια της διαθεματικότητας περιλαμβάνονται και οι ακόλουθοι στόχοι:

Λογοτεχνία: Να συνειδητοποιήσει το ενδιαφέρον που παρουσιάζει το λαϊκό θέατρο, ως παράσταση και λόγος, έξω από τα όρια του χρόνου, χώρου και μορφωτικού επιπέδου.

Περιγραφή δραστηριότητας

Η πρώτη σκηνή έχει ως φόντο ένα δρόμο από μια γειτονιά. Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: Γεια σου και πάλι! Είμαι ο Αλέξης! και έπειτα λέει το κορίτσι: Κι εγώ η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς για να παίξεις!

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Σ' ευχαριστώ που με επέλεξες! Έλα να συνεχίσουμε τη βόλτα μας! Πρέπει να σου πω ότι τον ελεύθερό μου χρόνο περπατάω πάρα πολύ! Μ' αρέσουν πολύ οι βόλτες! Εσύ αλήθεια τι κάνεις στον ελεύθερό σου χρόνο; Γράψε μου την απάντησή σου και μόλις τελειώσεις, πάτα το πλήκτρο Enter». Ο μαθητής απαντά. [στο κάτω μέρος της οθόνης υπάρχει χώρος για να γράψει το παιδί την απάντησή του. Οι απαντήσεις αποθηκεύονται και στο τέλος συγκεντρώνονται σε μια σελίδα για να τις αξιολογήσει ο καθηγητής/ η καθηγήτρια]

Στην τρίτη σκηνή, ακούγονται βήματα. Ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Μέρες τώρα ακούω φωνές καθώς περνάω από ένα φοιτητικό θεατρικό εργαστήρι! Κάτι ετοιμάζουν με τους καθηγητές τους και δεν τους παίρνεις κουβέντα! (θόρυβοι)

(τραγουδι έναρξης παράστασης «Καραγκιόζη»)

Ήρωας: «Σου είναι γνώριμος αυτός ο ήχος; Τι λες να ετοιμάζουν; Γράψε την απάντησή σου και μόλις τελειώσεις, πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Ώστε τελικά 'Καραγκιόζη' θ' ανεβάσουν τα πουλάκια μου!» (γέλια από πολλά άτομα)
Μα γιατί γελάνε; Για ν' ακούσουμε!»

Στην τέταρτη σκηνή, αρχίζει θεατρικός διάλογος:

Χατζαβάτης: Ακούσατε λαοί. Ντόπιοι και ξένοι, παλιοί και νεοφερμένοι, επαρχιώτες και πρωτευουσιάνοι, ποδεμένοι και ξυπόλυτοι, άρρενες και θήλενες, απαξιαπάντες είπαμεν! Δια την πρόοδο και το γόητρο του τόπου, δια ν'αναδείξουμεν τας πνευματικάς μας αξίας, ο ελεώ Θεού Βασιλεύς ημών κρίνει συμφέρον κι αποφασίζει την σύστασιν σχολείου εις έκαστον δήμον απ'άαααααα σ'άαααααα. Τρέξατε, χωριανοί, τρέξατε να γράψετε τα τέκνα σας, το μέλλον της Ελλάδας, να μάθουν γράμματα και επιστήμας, τέχνας και πολιτικήν.

Καραγκιόζης(αγουροξυπνημένος): Τι βαράς την κουδούνα, ρε Χατζατζάρη; Κι έβλεπα όνειρο ένα τσιμπούσι!Φαγιά, κρασιά, ωρέ μανούλα μου (γλείφεται) , κερπάμπια, πιλάφια, καταΐφια και κάτι μπουρέκια να, σαν το ποδάρι μου, με το συμπάθιο.

Χ: Ξύπνα, Καραγκιόζη. Εδώ συμβαίνουν κοσμοϊστορικά γεγονότα .Σου βρήκα δουλειά, καημένε μου.

Κ: Γ'αυτό ήρθες πρωί- πρωί; Για να με προσβάλεις;

Χ:Δουλεία με μισθό, βρε. Να πάρεις φαΐ μπόλικο. Ε, να μου δώσεις κι εμένα το κάτι τις μου.

Κ: Ααα. Θες και μερτικό. Να πάρε μια για προκαταβολή! (τον βαράει)

Χ: Τι βαράς ρε, Καραγκιόζη; Δίκαιο δεν είναι; Εγώ θα σε συστήσω με τα καλύτερα λόγια. Να μην πάρω κάτι για τον κόπο μου; Κάτι κατά μήνα, να πούμε, αφού κι εσύ κατά μήνα θα πληρώνεσαι. Άσε πια τα τυχερά και τα μπαξίσια.

Κ: Καλέ τι μας λες; Μπορώ να συστηθώ και μόνος μου. Καραγκιόζης Καραγκιοζόπουλος, αναντάμ, παπαντάμ, με ξέρει όλος ο ντουινιάς. Μανάβης, φούρναρης, γιατρός, πλοίαρχος και φαρμακοποιός, τερερέμ, τερελόμ.

Χ: Άστα αυτά. Δάσκαλος μπορείς να γίνεις;

Κ:Εγώ βρε δε μπορώ να γίνω δάσκαλος; Εγώ που διετέλεσα γραμματικός κι ακαδημαϊκός, μέγας γλωσσολόγος και κρεμμυδολόγος; Πήγα και σχολείο. Βέβαια. Εκείνο ντε, το κρυφό...δε θυμάσαι; Γ'αυτό δε το πήρε χαμπάρι κανείς. Επειδή ήταν κρυφό.

Χ: Α Καραγκιόζη, τα πράγματα έχουν αλλάξει. Τώρα έχουμε βασιλιά.

Κ: Μμμ ναι. Άλλαξε ο Μανολιός κι έβαλε τα ρούχα αλλιώς.

Χ: Έχουμε Κυβέρνηση και Υπουργό Παιδείας και Διευθυντήριο για τα σχολεία. Άσε πια το Νομάρχη και τον Έπαρχο. Αυτοί μου είπαν να ψάξω να βρω δάσκαλο.

Κ: Εμένα αυτοπροσώπως! Είδες που σου έλεγα πόσο διάσημος είμαι; Όσο για Σένα, πάρε άλλη για να μάθεις. (τον βαράει)

Χ: Τι βαράς πάλι;Τι έκανα ο καημένος που 'ρθα για το καλό σου;

Κ: Άστα αυτά, βρε παλιογλύφτη. Πάλι τα 'κανες πλακάκια με την εξουσία.

Χ: Δύσκολοι καιροί, φίλε μου. Γ'αυτό σου λέω. Έλα να συνεργαστούμε, να βολευτούμε κι οι δυο. Μόνο που πρέπει να προσέξεις, γιατί δεν άλλαξε μόνο η εξουσία, άλλαξε και το επάγγελμα. Ο δάσκαλος, Καραγκιόζη, δεν είναι πια όπως τον ήξερες.

Κ: Μπα! Και τι πρέπει να κάνω δηλαδή;.

Χ: Εύκολα πράγματα. Θα βάλεις τα μεγαλύτερα παιδιά να διδάσκουν τα μικρότερα.

Κ: Και τι σόι δάσκαλος θα'μαι, ρε Χατζατζάρη, αφού δε θα διδάσκω;

Χ:Αλληλοδάσκαλος! Είναι μια νέα μέθοδος που μας ήρθε απ'την Ευρώπη. Πολύ ξεκούραστη. Εσύ θα κάθεσαι και ο μισθός θα πέφτει ντάγκα- ντάγκα.

Κ: Βρε, βρε! Για δες προόδους η Ευρώπη! Εγώ είμαι και μάστορης στο καθισιό. Μπορώ να κάθομαι όλη μέρα. Κι άμα δε προφταίνω την ημέρα, κάθομαι και τη νύχτα με τη λάμπα. Στο κρυφό σχολείο το έμαθα κι αυτό...

Χ: Πρέπει να φύγω τώρα, βιάζομαι. Θα ξανάρθω να σου πω τις λεπτομέρειες. Άντε γεια και το νου σου. Αλληλοδάσκαλος είπαμε, έτσι; Αλληλοδάσκαλος!

Κ(μονολογεί): Βρε τη μαλαγάνα το Χατζατζάρη. Τα κατάφερε και διορίστηκε. Όλοι διορίζονται και την περνάν κοτσάνι. Γιατί να μη με διορίσουνε και μένα; Που' χω γυναίκα και παιδιά και μια ξενηστικομάρα...

Ήρωας: «Βρες τη σωστή απάντηση. Πάτα το πλήκτρο Α ή το πλήκτρο Β.

1. Τι δουλειές ισχυρίζεται ότι έχει κάνει ο Καραγκιόζης;

A. Μανάβης, φούρναρης, γιατρός, πλοίαρχος, φαρμακοποιός, γραμματικός, ακαδημαϊκός, γλωσσολόγος και κρεμμυδολόγος

B. Τεμπέλης

Ο μαθητής επιλέγει.

2. Τι πρότεινε ο Χατζιαβάτης στον Καραγκιόζη;

A. Να μάθει γράμματα

B. Να γίνει δάσκαλος

Ο μαθητής επιλέγει.

3. Τι θα κάνει ακριβώς ο Καραγκιόζης ως δάσκαλος;

A. Θα μαθαίνει τους μαθητές να διαβάζουν και να γράφουν

B. Θα βάζει τα μεγαλύτερα παιδιά να διδάσκουν τα μικρότερα

Ο μαθητής επιλέγει.

4. Είχες ποτέ εσύ τέτοιο δάσκαλο;

A. Ναι

B. Όχι

Ο μαθητής επιλέγει.

5. Πιστεύεις ότι η αλληλοδιδασκτική είναι παλιά ή νέα μέθοδος διδασκαλίας;

A. Παλιά μέθοδος διδασκαλίας

B. Νέα μέθοδος διδασκαλίας

Ο μαθητής επιλέγει.

Ήρωας: «Από πού το συμπέρανες; Βρες στοιχεία στο κείμενο! Μπορείς να το ακούσεις ξανά πατώντας το 1 (1: δυνατότητα να το ξανακούσει) Γράψε την απάντησή σου και πάτα το πλήκτρο Enter μόλις τελειώσεις». Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου. Λέει: «Η αλληλοδιδασκτική μέθοδος διδασκαλίας είναι μια μέθοδος διδασκαλίας που χρησιμοποιήθηκε στα δημοτικά σχολεία της Ελλάδας το 19ο

αιώνα! Γι' αυτό άκουσες και για βασιλιά στο διάλογο του Καραγκιόζη! Για να μη σε κουράζω θα σου πω ότι είναι, πάνω κάτω, αυτό που λέει: Αλληλο-διδασκική, δηλαδή οι μαθητές δίδασκαν ο ένας τον άλλο! Αχ! Να ζούσα τότε! Θα ήμουν υπόδειγμα αλληλοδιδασκάλου! (γέλια)

Στην τελευταία σκηνή, ακούγονται βήματα και ο ήρωας λέει: «Στα επαγγέλματα που ισχυρίζεται ότι έχει κάνει ο Καραγκιόζης, σχημάτισε τα αντίστοιχα θηλυκά και μόλις τελειώσεις, πάτα Enter. (κουδούνι χειροκίνητο) Θυμήσου ότι σε κάποια πρέπει να αλλάξεις την κατάληξη και σε κάποια όχι». Ο μαθητής απαντά.

2η δραστηριότητα

Η δεύτερη δραστηριότητα αποτελείται από μια βασική σκηνή, μεσαίας χρονικής διάρκειας. Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται: α) η δυνατότητά του να διακρίνει τα κύρια σημεία σε ένα κείμενο και με βάση αυτά να παράγει γραπτό λόγο β) η άσκησή του στη δομή της παραγράφου γ) η εξέλιξη της δυνατότητάς του να διατυπώνει κρίσεις, αρέσκεια ή δυσαρέσκεια.

Περιγραφή δραστηριότητας

Η σκηνή ξεκινά με τον ήρωα να λέει: «Φαντάσου ότι είσαι ο μοναδικός κριτικός θεάτρου σκίων στον κόσμο και λαμβάνεις την ακόλουθη πρόσκληση: «Οι φοιτητές του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία και οι καθηγήτριες Λυδία Παπαδάκη και Αντιγόνη Παρούση έχουν την τιμή να σας προσκαλέσουν στην παράσταση «Ο Καραγκιόζης Αλληλοδιδάσκαλος» στην αίθουσα Τέχνης του Τμήματος τη Δευτέρα 29 Μαΐου». Εσύ έχεις κρυφακούσει ένα απόσπασμα της παράστασης, οπότε μπορείς να γράψεις μια παράγραφο είτε με τους λόγους που κάποιος πρέπει ή δεν πρέπει να παρακολουθήσει την παράσταση είτε με το περιεχόμενό της! Έτσι οι αναγνώστες σου θα είναι υποψιασμένοι για το τι θα παρακολουθήσουν! Μόλις τελειώσεις, πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Εμφάνιση Σούλας Εξυπνίδου, που λέει: «Στην παράγραφο που έγραψες, έβαλες θεματική πρόταση; Περιέλαβες αρκετές λεπτομέρειες; Έβαλες και μια πρόταση- κατακλείδα να μη μείνει ο αναγνώστης στη μέση του πουθενά; Αν θέλεις να ξαναπροσπαθήσεις, πάτα το πλήκτρο 2. Αν έγραψες την καλύτερη παράγραφο, τότε συγχαρητήριαaaaa!!!! Πάτησε ENTER για να συνεχίσεις!

3η δραστηριότητα

Η τρίτη δραστηριότητα αποτελείται από δυο βασικές σκηνές. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσεται: α) η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή να διακρίνει τα κύρια σημεία σε ένα κείμενο που ακούει και να χρησιμοποιεί πλαγιότιτλους, β) η διάκριση του ύφους του συγγραφέα, γ) η εξέλιξη της δυνατότητάς του να αντιλαμβάνεται το ρόλο του ρήματος στην πρόταση και στη ρηματική φράση, δ) η παραγωγή λόγου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο. Στη δραστηριότητα περιλαμβάνονται οι παρακάτω διαθεματικές έννοιες: **Πολιτισμός, Ομοιότητα – Διαφορά, Χρόνος- Μεταβολή**

Περιγραφή δραστηριότητας

Η σκηνή ξεκινά με τη Σούλα Εξυπνίδου να λέει: «Πρέπει να σου πω ότι έχεις να κάνεις με μια μεγάλη θεατρόφιλη! Βέεεεββββασααααααααα! Ιδιαίτερα μου αρέσει το Αρχαίο Θέατρο, γιατί, (υπεροπτικά) είμαι λάτρης των αρχαίων τραγωδιών και κωμωδιών. Αν πατήσεις 1, θ' ακούσεις ένα άρθρο που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» για τα Επιδαύρια, τις παραστάσεις αρχαίου θεάτρου που διοργανώνονται στο θέατρο της Επιδαύρου ετήσια. Αν νομίζεις ότι θ' ακούσεις ένα βαρετό κείμενο, σε γελάσανε!

Ο μαθητής πατάει 1.

«Έγινε 52 χρόνων πια ο θεσμός των Επιδαυρίων, που, εκτός από τη σοβαρή, έχει και την εύθυμη πλευρά του. Όχι μόνον αυτή που έχει να κάνει με τις αριστοφανικές κωμωδίες, αλλά εκείνη που συνδέεται με το παρασκήνιο, κάτι που ατυχώς με το πέρασμα των χρόνων φτωχαίνει, αφού πέρασαν πια οι εποχές που ο θίασος του Εθνικού έβγαζε το καλοκαίρι εκεί, με αποτέλεσμα όλοι να γνωρίζονται με όλους, οι πλάκες να επιτρέπονται και το κουτσομπολιό να παίρνει μορφή επιδημίας.

Τώρα που τα Επιδαύρια άρχισαν ανανεωμένα, θεωρήστε όσα ακολουθούν τρυφερές αναμνήσεις από τους παλαιότερους που έφυγαν αλλά και από τους νεότερους που εξακολουθούν να στηρίζουν το θεσμό. Είχαν περάσει δέκα χρόνια από την έναρξη του θεσμού, όταν το 1964, το Εθνικό ανέβασε «Αγαμέμνονα». Ήταν τότε που οι ηθοποιοί Γκίκας Μπιλιάρης και Πίτσα Καπιτσινέα αποφάσισαν να κάνουν το χατίρι ενός Αρμένη φίλου τους και να τον πάρουν για μια εβδομάδα στην Επίδαυρο. Ο άνθρωπος παρακολούθησε τις πρόβες, έμαθε δε πως οι ηθοποιοί έπαιρναν τότε 300 δρχ. καθημερινά επίδομα εκτός έδρας. Να πώς

σχολίασε τη ζωή τους: «Τι να σε πω, βρε παιδί μου, αυτοί οι ηθοποιοί έχουν μεγάλη κόπωση. Ξυπνάς πρωί 11 η ώρα, πίνεις καφέ στη δροσιά σου, μεγάλη κόπωση. Παίρνεις αυτοκίνητό σου, πας θάλασσα, κάνεις βουτιά σου, παραγγέλνεις ούζο σου, φρέσκα ψάρια σου, τρως, κοιμηθείς τρεις ώρες το μεσημέρι, μεγάλη κόπωση. Πας θέατρο στις 7, τραβάς κι ένα «Αμάν Παναΐα μου, με σφάζουνε» κι αφού κόπιασες, πάρε και 300 δρχ. μούχτι».

Τρεχαλητό. Εμφάνιση Σούλας Εξυπνίδου, που λέει: «Το παρασκήνιο, αν θες να ξέρεις, είναι ο χώρος απ' όπου βγαίνουν οι ηθοποιοί στη σκηνή. Εδώ όμως χρησιμοποιείται μεταφορικά για να δηλώσει όλα αυτά που γίνονται κρυφά και δε γίνονται εύκολα γνωστά. Επίσης, το επίδομα εκτός έδρας ήταν κάποια επιπλέον χρήματα που έπαιρναν οι ηθοποιοί όταν ταξίδευαν στην Επίδαυρο για να ανεβάσουν παράσταση. Οι 300 δρχ. ήταν τότε αρκετά χρήματα! Όσο για την αρμένικη λέξη με την οποία τελείωσε το κείμενο, το «μούχτι», σημαίνει τζάμπα, δωρεάν!

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Αμάν πια αυτή η Σούλα Εξυπνίδου και οι εξυπνάδες της! Να σου πω, στο κείμενο που άκουσες γιατί οι αναμνήσεις από το παρασκήνιο στα Επιδαύρια φτωχαίνουν; Γράψε την απάντησή σου και πάτα Enter. Αν θέλεις, μπορείς να ξανακούσεις το κείμενο πατώντας το πλήκτρο 1». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Η ζωή των ηθοποιών έκανε μεγάλη εντύπωση στον Αρμένη φίλο τους. Πιστεύεις ότι το εννοεί πραγματικά όταν λέει ότι κουράζονται πάρα πολύ ή το λέει ειρωνικά; Γράψε την απάντησή σου και πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Ωραίααααα!!! Τι πλαγιότιπλο θα έβαζες στην ιστορία με τον Αρμένη φίλο των ηθοποιών; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε το Enter». Ο μαθητής απαντά. Ο ήρωας λέει: Άντε, για να σε αποχαιρετίσω θα σου πω κι ένα ανεκδοτάκι!

Στο θέατρο, μόλις έχει τελειώσει μια όπερα συζητάνε δυο φίλοι:

Δε σε καταλαβαίνω καθόλου! Τάραξες τον τενόρο στις ντομάτες και τώρα που έπεσε η αυλαία χειροκροτείς!

Μα θέλω να ξαναβγει! Μου έχουν περισσέψει δυο ντομάτες! (γέλια)

Θα τα πούμε! Γεια σου!

Υποενότητα: Αθλητισμός και Ολυμπιακοί Αγώνες (Ενότητες βιβλίου 7-8)

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής του γλώσσας και τα οποία συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους. Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει τρεις σκηνές. Οι δύο πρώτες σκηνές είναι εισαγωγικές, μικρής χρονικής διάρκειας και η τρίτη σκηνή αποτελεί τη βασική δραστηριότητα και είναι μεσαίας χρονικής διάρκειας. Σκοπό της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνεται η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή: α) να αναζητά στο οικείο του γνωστικό και εμπειρικό περιβάλλον λεξιλόγιο που να ικανοποιεί τις συνθήκες επικοινωνίας β) να ανακαλεί εμπειρίες γ) να διατυπώνει κρίσεις, αρέσκεια, δυσαρέσκεια, να συμφωνεί ή να διαφωνεί με επιχειρήματα δ) να παράγει γραπτό λόγο ανάλογο των συνθηκών επικοινωνίας και, ως συνέπεια, να οργανώνει και μορφοποιεί το κείμενο του ανάλογα.

Στα πλαίσια της δραστηριότητας εντοπίζονται οι παρακάτω διαθεματικές έννοιες:

Αλληλεπίδραση, Πολιτισμός

Περιγραφή δραστηριότητας

Η πρώτη σκηνή έχει ως φόντο ένα δρόμο από μια γειτονιά. Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: Γεια σου και πάλι! Είμαι ο Αλέξης! και έπειτα λέει το κορίτσι: Κι εγώ η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς για να παίξεις!

Στη δεύτερη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Σ' ευχαριστώ που με επέλεξες! Σήμερα είναι η μέρα που θα επισκεφτούμε το Κλειστό Γυμναστήριο της γειτονιάς μου! Μια φορά την εβδομάδα πάω για γυμναστική – ξέρεις, κοιλιακούς, πους άπς, ραχιαίους για να έχω κορμάρα! Εσύ ασχολείσαι με κάποιο άθλημα; Γράψε μου την απάντησή σου και μόλις τελειώσεις, πάτα το πλήκτρο Enter». Ο μαθητής απαντά. [στο κάτω μέρος της οθόνης υπάρχει χώρος για να γράψει το παιδί την απάντησή του. Οι απαντήσεις αποθηκεύονται και στο τέλος συγκεντρώνονται σε μια σελίδα για να τις αξιολογήσει ο καθηγητής/ η καθηγήτρια]

Στην τρίτη σκηνή, ακούγονται βήματα. Ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Έλα να παίξουμε! Λοιπόν, θα σου λέω κάποιες λέξεις ή λεκτικά σύνολα και εσύ θα γράφεις γρήγορα τις πρώτες λέξεις που σου έρχονται στο μυαλό! Κάθε φορά που θα τελειώνεις, πάτα Enter. 1. Αγώνας!» Ο μαθητής απαντά και πατά Enter.

Ήρωας: «2. Αθλητής» Ο μαθητής απαντά και πατά Enter.

Ήρωας: «3. Βία στα γήπεδα» Ο μαθητής απαντά και πατά Enter.

Ήρωας: «4. Ολυμπιακοί Αγώνες». Ο μαθητής απαντά και πατά Enter.

Ήρωας: «5. Παραολυμπιακοί Αγώνες». Ο μαθητής απαντά και πατά Enter.

Ήρωας: «Πολύ ωραία! Μου φαίνεται ότι το μυαλό σου είναι μεγάλης χωρητικότητας! Χι! Χι!

Διάλεξε τώρα κάποιες από τις λέξεις που σου είπα εγώ και απ' αυτές που σκέφτηκες και εσύ για να γράφεις μια παράγραφο που θα δημοσιευτεί στην αθλητική εφημερίδα του σχολείου σου. Αν θέλεις βοήθεια, πάτησε το F1 να έρθει η Σούλα Εξυπνίδου! Μόλις τελειώσεις, πάτησε το Enter». Ο μαθητής απαντά.

Αν πατήσει F1, τότε: Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Γεια σου! Λοιπόν, έχω μερικές ιδέες για σένα! Μπορείς να αναφερθείς σε έναν ποδοσφαιρικό ή μπασκετικό αγώνα, σε έναν αγώνα δρόμου και σε κάτι κωμικό, τραγικό που συνέβη στη διάρκειά του, για κάποια βίαια γεγονότα που συνέβησαν σε έναν ποδοσφαιρικό αγώνα και πώς τα κρίνεις, για τη νίκη ενός αθλητή ή και την ήττα, για τους Ολυμπιακούς Αγώνες στην αρχαιότητα, για τα αθλήματα των Παραολυμπιακών Αγώνων ή για τους αθλητές και πολλά πολλά άλλα! Η παράγραφός σου μπορεί να είναι μια ιστορική αναδρομή ενός αγώνισματος ή αθλήματος, η περιγραφή ενός αθλήματος ή και η εμπειρία σου από τη συμμετοχή σε ένα άθλημα! Άντε, τόσες ιδέες σου

έδωσα! Γράψε το μίνι άρθρο σου για την αθλητική εφημερίδα! Και μην ξεχάσεις να πατήσεις Enter, μόλις τελειώσεις! Γεια σου!

2η δραστηριότητα

Η δεύτερη δραστηριότητα περιλαμβάνει μια βασική σκηνή, μεσαιάς χρονικής διάρκειας. Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας. Στους διδακτικούς στόχους εντάσσεται η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή α) να κατανοεί τους τρόπους παρατακτικής σύνδεσης των προτάσεων β) να αντιλαμβάνεται τη λειτουργία του ασύνδετου σχήματος στο κείμενο γ) να εντοπίζει τη λογική συνέχεια των πράξεων και ανάλογα να συνδέει προτάσεις

Περιγραφή δραστηριότητας

Η σκηνή ξεκινά με τον ήρωα να λέει: «Μπράβο! Πολύ ωραία! Το αθλητικό κλίμα μου έφερε στο μυαλό ένα ανεκδοτάκι! Μια φορά, μια καθηγήτρια ζήτησε από τους μαθητές να γράψουν μια έκθεση με θέμα: «Ένας ποδοσφαιρικός αγώνας». Ο πιο τεμπέλης έγραψε: «Έφτασα στο γήπεδο, έβρεχε πολύ, ο αγώνας αναβλήθηκε»

Στην έκθεση αυτού του τεμπέλαρου, μπορείς να κάνεις κάποιες διορθώσεις; Ούτε συνδέσμους δεν έβαλε! Μπορείς να τους βάλεις εσύ; Μόλις τελειώσεις, πάτα Enter. Η έκθεσή του, για να σου θυμίσω, έλεγε: «Έφτασα στο γήπεδο, έβρεχε πολύ, ο αγώνας αναβλήθηκε».

Ο μαθητής απαντά.

3η δραστηριότητα

Η τρίτη δραστηριότητα αποτελείται από δυο βασικές σκηνές. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσεται: α) η συνειδητοποίηση των παραγόντων της επικοινωνίας στο γραπτό λόγο, β) η παραγωγή λόγου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο, δ) η συνειδητοποίηση ότι κάθε είδος λόγου απαιτεί την ανάλογη γλωσσική ποικιλία και ότι το μέσο και η κατάσταση επικοινωνίας επηρεάζουν τη μορφή και την οργάνωση του μηνύματος ε) η εξέλιξη της δυνατότητας να αντιλαμβάνεται το ρόλο του επιθέτου στην πρόταση στ) ο εντοπισμός και αξιολόγηση των επιχειρημάτων του ομιλητή και ζ) η όξυνση της κριτικής του σκέψης.

Στο πλαίσιο επίσης, της διαθεματικότητας περιλαμβάνονται οι παρακάτω έννοιες:

Πολιτισμός, Άτομο – Κοινωνία

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Νομίζω ότι οι Ολυμπιακοί και Παραολυμπιακοί Αγώνες δε θεωρούνται άδικο το κορυφαίο αθλητικό γεγονός, αφού φέρνουν κοντά αθλητές από όλον τον κόσμο! Άκουσε πώς περιγράφει την εμπειρία του από τη συμμετοχή στους Παραολυμπιακούς Αγώνες ο Σάκης Κωστάρης.

Το να συμμετέχεις σε αγώνες είναι συναρπαστικό. Οι πρώτοι αγώνες είναι μια πολύ εντυπωσιακή εμπειρία και συνήθως είσαι πολύ αγχωμένος. Οι πρώτοι διεθνείς αγώνες σε εντυπωσιάζουν ακόμη περισσότερο, καθώς πηγαίνεις στο εξωτερικό και συναντάς αθλητές από άλλες χώρες.

Ως κολυμβητής τα τελευταία 15 χρόνια έχω πάρει μέρος σε πολλές διοργανώσεις. Μετά τις πρώτες εμπειρίες, τους αγώνες τους συνηθίζεις. Πανερωπαϊκά και Παγκόσμια πρωταθλήματα, διεθνείς συναντήσεις, αρχίζεις και αποκτάς μεγαλύτερη οικειότητα. Υπάρχει πάντα το σχετικό άγχος και η αναστάτωση, αφού πρόκειται για αγώνες, αλλά γνωρίζεις πάνω-κάτω τι θα συμβεί κι έτσι νιώθεις πιο χαλαρός. Η διαδικασία είναι γνωστή και η ατμόσφαιρα λίγο-πολύ η ίδια. Συναντάς παλιούς γνωστούς, βλέπεις πρόσωπα γνωστά και κάνεις νέες γνωριμίες.

Κάπως έτσι φανταζόμουν και τους Παραολυμπιακούς Αγώνες. Βέβαια, η δουλειά και η προπόνηση που χρειάστηκε για να φτάσουμε τελικά μέχρι εκεί ήταν εμπειρίες πρωτόγνωρες. Η προπόνηση που πρέπει να κάνεις ως κολυμβητής είναι έντονη, και πριν από μεγάλους αγώνες πάντα η ένταση είναι μεγάλη. Ωστόσο, απώτερος στόχος είναι πάντα οι Παραολυμπιακοί Αγώνες.

Έτσι και για μένα, η προετοιμασία για το Σύδνεϋ ξεκίνησε 3 χρόνια πριν κι έγινε σταδιακά πιο εντατική. 18 μήνες πριν από τους Αγώνες του Σύδνεϋ, η προετοιμασία μας αποτελούνταν από: 12 έως 13 προπονήσεις την εβδομάδα, 9 προπονήσεις στο νερό και 3-4 προπονήσεις στο γυμναστήριο με βάρη, διατάσεις και ειδικές ασκήσεις. Κολυμπούσαμε μαζί με τους συναθλητές μου μέχρι και 35 χιλιόμετρα την εβδομάδα. Παράλληλα, ακολουθούσαμε αυστηρό πρόγραμμα διατροφής και ξεκούρασης.

Πολύ βαριά προπόνηση αλλά και ευχάριστη, γιατί ένας αθλητής αισθάνεται πάντα καλύτερα όταν μπορεί να κάνει τα μέγιστα για να είναι έτοιμος στους Αγώνες.

Μαζί με τον συναθλητή μου Γιάννη είχαμε μετακομίσει στην Αυστραλία 18 μήνες πριν από τους Αγώνες. Είχαμε την τύχη να μπορούμε να κάνουμε προπόνηση μαζί με έναν Ολυμπιακό προπονητή της Αυστραλιανής ομάδας. Στην ομάδα μας προπονούσαν και Ολυμπιακοί αθλητές οι οποίοι κέρδισαν και μετάλλια σε εκείνους τους Αγώνες. Όλη αυτή η προπόνηση είχε μόνο έναν στόχο: να αγωνιστούμε στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Σύδνεϋ.

Η πορεία ήταν δύσκολη και τα εμπόδια πολλά. Έχοντας όμως ως στόχο να αγωνιστώ προετοιμασμένος και στην καλύτερη δυνατή κατάσταση, προσπάθησα να κάνω ό,τι ήταν δυνατό για να το πετύχω.

Όταν μπήκα στην Παραολυμπιακή Ομάδα, ο ενθουσιασμός μου ήταν απεριόριστος. Και ο ενθουσιασμός αυξήθηκε όταν μπήκα στο Παραολυμπιακό Χωριό. Περίμενα ότι η κατάσταση θα ήταν παρόμοια με τους Αγώνες στους οποίους είχα ήδη συμμετάσχει. Ωστόσο όλα ήταν πρωτόγνωρα. Στο Παραολυμπιακό Χωριό – όπου έμεναν οι 4.000 αθλητές, μαζί με 2.000 προπονητές και συνοδούς – οι αθλητές ήταν το κέντρο του ενδιαφέροντος και όλα στρέφονταν γύρω από εμάς. Ήταν μια εμπειρία που δεν είχα ξαναζήσει ποτέ. Μαζί με τους συναθλητές μου ήμουν το κέντρο του ενδιαφέροντος. Όταν έβγαινα από το κολυμβητήριο έρχονταν παιδιά και μου ζητούσαν αυτόγραφα – κάτι που δεν το είχα ξαναζήσει. Στο Χωριό έμεναν χιλιάδες αθλητές από όλο τον κόσμο. Αθλητές από 18 αθλήματα. Άλλοι που συμμετείχαν πρώτη φορά, άλλοι που είχαν συμμετάσχει σε άλλες τέσσερις Παραολυμπιάδες. Όπως η αθλήτρια από τον Καναδά που καθόταν απέναντί μου στο εστιατόριο του Παραολυμπιακού Χωριού και συζητούσαμε. Δύο ημέρες αργότερα κέρδισε με την ομάδα της το χρυσό μετάλλιο στο μπάσκετ με αμαξίδιο.

Το κοινό στοιχείο για όλους τους αθλητές ήταν ότι είχαν όλοι δουλέψει σκληρά όπως κι εσύ ο ίδιος, ώστε να βρίσκονται στους μεγαλύτερους Αγώνες που μπορεί να βρεθεί αθλητής.

Εντωμεταξύ, το ενδιαφέρον της πόλης και ίσως ολόκληρης της χώρας τις ημέρες των Αγώνων στρεφόταν γύρω από τους Παραολυμπιακούς Αγώνες και τους αθλητές τους. Η αντιμετώπιση που συναντούσα όταν έβγαινα από το χωριό ήταν απίστευτη.

Είχες την αίσθηση ότι είσαι κάτι ιδιαίτερο, κάποιος πολύ σημαντικός.

Οι εθελοντές που βρίσκονταν στο Χωριό και τους συναντούσες καθημερινά όπου κι αν πήγαινες ήταν μία ακόμη πτυχή της μοναδικής αυτής εμπειρίας. Χιλιάδες εθελοντές, ντυμένοι με τη χαρακτηριστική στολή. Νιώθει ιδιαίτερα ευγνώμων που αυτοί οι άνθρωποι είναι εκεί και σε στηρίζουν. Και η ευγνωμοσύνη είναι τόσο μεγάλη, επειδή γνωρίζεις ότι προσφέρουν όχι γιατί πληρώνονται, αλλά εθελοντικά γιατί πιστεύουν στην Ιδέα.

Οι θεατές στις κερκίδες προσφέρουν μια τελείως διαφορετική ατμόσφαιρα στους Αγώνες και η στήριξη που σου δίνουν είναι απερίγραπτη. Όταν αγωνίστηκα, το κέντρο κολύμβησης ήταν κατάμεστο, μας έβλεπαν 10.000 άνθρωποι.

Η ατμόσφαιρα που δημιουργείται από όλο αυτό τον κόσμο είναι μοναδική και τόσο μαγευτική, που σου δίνει έναν επιπλέον λόγο για να πετύχεις.

Και, φυσικά, όσοι σ' έχουν στηρίξει τόσα χρόνια – γονείς, συγγενείς, φίλοι, συναθλητές. Όλους αυτούς τους σκέφτεσαι και τους νιώθεις στο πλευρό σου όταν φτάνει η στιγμή να αγωνιστείς.

Την ώρα που τα ζεις όλα αυτά στο Χωριό και στα στάδια ξεχνάς κάθε δυσκολία, κάθε κακουχία που έχεις περάσει για να φτάσεις μέχρι εκεί. Σου φαίνεται ότι κάθε στιγμή που «έχασες» κάνοντας προπόνηση, όταν θα μπορούσες να βγεις έξω μέχρι αργά το βράδυ ή απλά να κοιμηθείς λίγο παραπάνω, κάθε τέτοια στιγμή άξιζε να τη θυσιάσεις για να είσαι κι εσύ μέρος αυτής της γιορτής. Να είσαι στους Παραολυμπιακούς Αγώνες!

Οι στιγμές αυτές είναι μοναδικές και δε θα τις ξεχάσω ποτέ. Και εύχομαι σε όλους να δοθεί η ευκαιρία να ζήσουν παρόμοιες στιγμές. Όταν βγήκα από το Χωριό και ξαναμπήκα στην καθημερινότητα, ένιωθα ότι είχε τελειώσει ένα όνειρο. Η αίσθηση ότι πλέον δε στρέφονται όλα γύρω από εσένα. Και τότε γεννιέται μια νέα αίσθηση μέσα σου: ότι θέλεις να ξαναζήσεις αυτή την εμπειρία. Και ότι αξίζει να δουλέψεις τα επόμενα χρόνια όσο σκληρά μπορείς για να ξαναβρεθείς σ' αυτή τη θέση.

Να αγωνιστείς στους Παραολυμπιακούς Αγώνες!

Ήρωας: «Ποιοι λόγοι, κατά τον Κωστάρη, κάνουν τη συμμετοχή στους Παραολυμπιακούς Αγώνες συναρπαστική; Αν θέλεις, μπορείς να ξανακούσεις την περιγραφή του πατώντας το πλήκτρο 1. Μόλις τελειώνεις κάθε σου απάντηση, πάτα το πλήκτρο Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Εντόπισε τα επίθετα που χρησιμοποιεί ο Κωστάρης για να περιγράψει την εμπειρία του από τους Αγώνες. Τι παρατηρείς;». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Τα εμπόδια και οι δυσκολίες που συνάντησε ο αθλητής τον αποθάρρυναν ή του έδωσαν περισσότερη δύναμη να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του αγώνα; Ποιο συναίσθημα επικρατεί όταν αγωνίζεται;» ο μαθητής απαντά.

Στην τελευταία σκηνή ακούγονται χειροκροτήματα και βήματα. Ο ήρωας λέει: «Ωραία! Τώρα άκου και τα καλά νέα! Η αθλητική εφημερίδα του σχολείου σου, που λέγαμε και παραπάνω, επειδή ενθουσιάστηκε με την παράγραφό σου, σου ζήτησε να πάρεις συνέντευξη από το Σάκη Κωστάρη. Έχοντας ακούσει την περιγραφή του από τη συμμετοχή του στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Σύνδνεϋ, γράψε κάποιες ερωτήσεις που θα του απηύθυνες. Μόλις τελειώσεις, πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

4η δραστηριότητα

Η τέταρτη δραστηριότητα αποτελείται από μια βασική σκηνή, μεγάλης χρονικής διάρκειας. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσεται: α) η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή να είναι σε θέση να επισημαίνει σε ένα γραπτό κείμενο τα στοιχεία της αφήγησης, β) η παραγωγή λόγου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο, δ) η συστηματοποίηση των γνώσεών του για την οργάνωση της περιγραφής ε) η εξοικείωσή του με το ρόλο του επιθέτου στην πρόταση. Στο πλαίσιο επίσης, της διαθεματικότητας περιλαμβάνονται οι παρακάτω στόχοι:

Λογοτεχνία: Να κατανοήσει τη σημασία του αθλητικού ιδεώδους ως μέσου για τη σύσφιξη των σχέσεων ανάμεσα στους λαούς.

Διαθεματικές έννοιες: Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση, Πολιτισμός

Περιγραφή δραστηριότητας

Η σκηνή ξεκινά με τον ήρωα να λέει: «Τώρα ας ακούσουμε για μια νίκη που έμεινε στην ιστορία!».

Το κείμενο είναι απόσπασμα από το μυθιστόρημα της Αγγελικής Βαρελλά, Καλημέρα, Ελπίδα (2003). Η υπόθεση του έργου αναφέρεται σε δύο νεαρές κοπέλες, συμμαθήτριες στο Αρσάκειο Διδασκαλείο, οι οποίες δένονται με στενή φιλία και βιώνουν εμπειρίες λίγο πριν από το 1896, την εποχή δηλαδή της ιστορικής αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα περιγράφεται ο αγώνας και η νίκη του μαραθωνοδρόμου Σπύρου Λούη.

Στο χάνι του Μιλτιάδη, στο Μαραθώνα, το μεσημέρι, ήταν όλοι παρόντες. Η εφορευτική επιτροπή, ο αφέτης, που είχε το γενικό πρόσταγμα, κόσμος σκαρφαλωμένος ακόμη και στη

στέγη, κι ο παπά-Βελιώτης –ο τοπικός ιερέας-, που έπινε το κρασάκι του κι έλεγε ευχές: "Του Κυρίου δεηθώμεν, Κύριε Ιησού Χριστέ, ο Θεός ημών, αγαθέ και φιλόανθρωπε...".

Ο Παπαδιαμαντόπουλος με δυνατή φωνή έδινε οδηγίες σε όλους. Έριξε ένα βλέμμα στον Λούη για να τον τονώσει και να τον ενθαρρύνει. Φαινόταν ψύχραιμος, αλλά μέσα του, εκείνο το αίσθημα του χρέους ήταν βαρύ κι ασήκωτο και δεν ήξερε αν το άντεχε.

Εκτός απ' αυτόν, κι άλλοι Έλληνες είχαν περάσει στους προκριματικούς. Ο Βασιλάκος, σπουδαίο παλικάρι, ο Μπελόκας, ο Χριστόπουλος, ο Γρηγορίου, ο Γερακάκης και μερικοί ακόμα Μαρουσιώτες.

Ακούγοντας όμως γλώσσες διάφορες γύρω του, αγγλικά, ουγγρικά, γαλλικά, και ονόματα όπως Lermiseaux, Flack, Kelner, ένιωθε άβολα στην ίδια του την πατρίδα. Τους χαιρετούσε με μια αμήχανη κίνηση του κεφαλιού. Τους θαύμαζε αυτούς τους αντιπάλους του που είχαν έρθει από μακριά να διεκδικήσουν την νίκη.

Και σκεφτόταν: " Αυτός ο Γάλλος, ο Μπρεάλ, θα τους έκανε όλους καρδιακούς με την ελληνολατρία του, το ειδικό έπαθλο για το δρόμο αντοχής, το θρύλο, που φλόγισε τη φαντασία όλων, και γι' αυτό δόθηκε σ' αυτό το αγώνισμα πανηγυρικός τόνος".

Να προσέξεις το Λερμιζό. Είναι μεγάλο όνομα του παρισινού αθλητισμού, είναι επικίνδυνος, του ψιθύρισε ο Βασιλάκος.

Μπροστά τους ξανοίγονταν 40 επίπονα και σκληρά χιλιόμετρα.

"Άραγε", αναρωτήθηκε ο Σπύρος, "ο Μπρεάλ ήξερε πόσο μεγάλη ήταν η απόσταση από το Μαραθώνα ως την Αθήνα όταν αγωνοθέτησε το μαραθώνιο;"

Στις δύο ακριβώς δόθηκε το σήμα της εκκίνησης.

Σαν σαΐτα πετάχτηκε οδηγώντας την κούρσα ο Γάλλος. Πίσω του πήγαινε ο Αυστραλός Φλακ και παραπίσω οι Έλληνες, μια παρέα.

"Γιατί έχουν πάρει τόση φόρα;", αναρωτιόταν ο Λούης τρέχοντας μαλακά.

"Έχουμε ακόμη τόση απόσταση".

Μπροστά τους ο δρόμος άδειος, αλλά και από τις δύο μεριές στα ρείθρα στριμωχνόταν κόσμος πολύς, που έκανε το τοπίο χρωματιστό και ενδιαφέρον. Κι ενώ το γύριζε προς τη βροχή, ξαφνικά ο αέρας ήρθε να τον τυλίξει ευωδιαστός, λες και έβγαινε απ' τα σγουρά μαλλιά της άνοιξης. Μεγαλείο και φόβος γέμισαν την ψυχή του. Οι ήχοι έφταναν στ' αυτιά του παράξενοι, ήχοι από πέταλα αλόγων, βήματα, φωνές, ένα κοτσούφι κελαηδούσε, ζούσε σε όνειρο και ξαφνικά συνειδητοποίησε ότι είχε ζήσει 24 χρόνια για να τρέξει αυτή τη διαδρομή. Αυτός ο δρόμος, αυτή η τρεχάλα, αν προσπαθούσε θα του χάριζε την αθανασία. Η στιγμή αυτή θα υπήρχε αιώνια κάπου γραμμένη. Ως τότε δεν το είχε σκεφτεί καθόλου αυτό.

Ως το Χαρβάτι, ο Γάλλος πήγαινε πρώτος με το Φλακ, τον Αυστραλό, ξοπίσω του.

Εκεί του έδωσαν να πει ένα ποτήρι κρασί. Το ήπια σαν να ήταν το νέκταρ των θεών. Έβρεξε με λαχτάρα τον ουρανίσκο του. Η ρετσίνα πυροδότησε τις δυνάμεις του. Χαιρέτησε το πλήθος με το πλατύ του χαμόγελο.

Ο Λούης ένωθε δίπλα του την ανάσα του κόσμου, τον παλμό του. Και τα πεύκα και πέρα οι ελιές, τα κυπαρίσσια έτρεχαν κι αυτά μαζί του. Μα είχε μια τέτοια αναστάτωση στην ψυχή, που δεν μπορούσε να χαρεί αυτήν τη φυσική ομορφιά.

Μέσα του φυσούσε ένας δυνατός άνεμος, και το στερέωμα της ψυχής του το δονούσαν απανωτοί κεραυνοί.

"Είσαι καλός δρομέας, με μεγάλο διασκελισμό", ξανάρχονταν στο μυαλό του τα λόγια του Παπαδιαμαντόπουλου.

Άλλο όμως είναι να τρέχεις για το κέφι σου στα δάση και στα λαγκάδια, να στρίβεις εξοχικές γωνιές με το παχιασμένο γρασίδι της αυγής και τα πουλιά στον αέρα να σε συνοδεύουν τραγουδιστά, κι άλλο να βαστάς στους ώμους σου τις ελπίδες ενός έθνους, οι ελπίδες ενός έθνους να βασίζονται στις πατούσες σου.

Οι Μαρουσιώτισσες, όλες, που κατέβηκαν από το χωριό, κι είχαν μαζί τις κατσίκες τους, στέκονταν στην άκρη του σκονισμένου δρόμου σ' όλη τη διαδρομή και σκούπιζαν τα δάκρυα με τις μαντήλες τους.

-Σπύρο! Σπύρο! Άντε, παιδί μου! Με το καλό!, τον επευφημούσαν.

Παρόλο που ένωθε απερίγραπτη μοναξιά, χαμογελούσε συνεχώς σ' αυτή την Ελλάδα που τον συνόδευε. Κι ο πόθος να χαροποιήσει αυτό τον κόσμο θροιάστηκε στην καρδιά του.

Έβαλε φόρα να προλάβει το Γάλλο και τον Αυστραλό. Η φωτιά, η ελπίδα της νίκης, φούντωσε μέσα του και κόντευε να τον κάψει. Μετά το 32ο χιλιόμετρο όλα εξελίχθηκαν ευνοικά γι' αυτόν. Ο ένας μετά τον άλλον οι αντίπαλοί του κουράζονταν και αποσύρονταν. Έβαλε τα δυνατά του και πέρασε πρώτος, ακμαίος και κεφάτος. Ήταν βέβαιος πια για τη νίκη του, αφού λυτρώθηκε από τους επικίνδυνους αντιπάλους του.

Όσο πλησίαζε προς τους Αμπελόκηπους, ο ενθουσιασμός του κόσμου εκδηλωνόταν με χίλιους δύο τρόπους λατρείας: με λουλούδια, με στεφάνια, με λυγμούς, με συγκίνηση. Εκείνος, κάτασπρος από τη σκόνη του δρόμου, με μάτια λαμπερά, που γυάλιζαν σαν να είχε πυρετό, τους άκουγε, τους έβλεπε, τους αγαπούσε όλους, αποτύπωνε χρώματα, φυσιογνωμίες για να τις θυμάται μια ολόκληρη ζωή. Μέσα στην υπερέντασή του θυμόταν πού και πού να σκουπίζει το μουστάκι του από τον ιδρώτα.

-Κουράγιο! Κουράγιο! Λίγο ακόμα!, τον παρότρυνε ο κόσμος παραληρώντας.

Δεν αισθανόταν κουρασμένος, αλλά μόνος, παράξενα μόνος, κι ας τον συνόδευε η ψυχή του κόσμου, που λαχταρούσε μια νίκη, που θα τους ενίσχυε την περηφάνια, που το είχαν τόσο ανάγκη.

Ο Λούης πετάει προς το στάδιο. Ηλιοκαμένος, με τις ποδάρες του ν' ακροπατούν στο χώμα, να παίρνουν δύναμη και να τινάζονται ψηλά για το επόμενο βήμα, το βήμα του θριάμβου.

Ο Λούης πετάει προς το στάδιο, που περιμένει να τον υποδεχτεί ντυμένο στα άσπρα μάρμαρα.

Με τις μεγάλες τους στολές τον περιμένουν όλοι. Βασιλείς, επίσημοι, αξιωματικοί, ιππείς, πυροβολητές με ασημένια σιρίτια, τα αμφιμασχάλια, τα πολύχρωμα λοφία τους. Τον

περιμένουν οι κυρίες με τα χρωματιστά φορέματα και τα καπέλα τους. Τον περιμένει μια φανταχτερή, μια αλησμόνητη εικόνα.

Ο Λούης πετάει προς το στάδιο. Πλησιάζει.

Το αδιαχώρητο σ' όλο του το μεγαλείο. Απόλυτη ησυχία. Έχει δοθεί η εντολή: "Μη φωνάζετε, μη χειροκροτείτε, μη συγκινήσετε το μαραθωνοδρόμο, όποιος κι αν είναι".

Κανείς δεν προσέχει το αγώνισμα του άλματος επί κοντώ που διεξάγεται στο στίβο. Όλοι έχουν στραμμένα τα μάτια τους προς την πύλη απ' όπου θα μπει ο νικητής.

Ο Λούης πετάει προς το στάδιο. Είναι σχεδόν απ' έξω. Είναι αδύνατο να βρίσκεται έστω και ένας εκείνη τη μέρα που να μη θέλει με όλη του την ψυχή να νικήσει τον μαραθώνιο Έλληνα. Ο μαραθώνιος είναι υπόθεση ελληνική. Έλληνας πρέπει να κερδίσει.

Πέντε και είκοσι ακούγεται ο κρότος του τηλεβόλου. Πώς ανατριχιάζει η θάλασσα όταν την ταραίζει ξαφνικά ο άνεμος; Πώς γίνεται όταν συγκινείσαι με τη θωπεία της πασχαλιάτικης αύρας; Πώς γίνεται όλος εκείνος ο κόσμος να είναι ενωμένος μ' έναν πόθο και μια ευχή;

Σηκώνονται όλοι όρθιοι. Δε φωνάζουν. Περιμένουν. Με αγωνία. Με μια καρδιά ν' ανασαίνει στον ίδιο ρυθμό. Με δυο μάτια να βλέπουν προς την είσοδο.

-Είναι Έλλην!

Ο αριθμός 17 υψώνεται στο κοντάρι. Είναι ο αριθμός της φανέλας του Λούη.

-Και βέβαια είναι Έλλην! Έλλην! Είναι Έλλην!

Την ανυπομονησία τη διαδέχεται η ξέφρενη χαρά, ανοίγει ο δρόμος να περάσει ο νικητής, ο κόσμος χειροκροτεί, αλαλάζει, κουνάει μαντίλια, πετάει καπέλα, υψώνει σημαιάκια, κλαίει και δίνει φιλιά.

Μια νικητήρια ιαχή κυλά πάνω στις κερκίδες. Ο αντίλαλος γίνεται ήχος μεγάλος, σμίγει με τον ήλιο, που πάει να βασιλέψει και βάφει με χρώματα το λοφάκι του Αρδηττού, ύστερα επιστρέφει να σμίξει με τις μπάντες που παιανίζουν.

Εκεί, στο Παναθηναϊκό στάδιο, οι Έλληνες ξεφωνίζουν σ' ένα χώρο που τους ανήκει από παλιά. Ένα χώρο με εθνικό παρελθόν, ένα χώρο που αποκτά και εθνικό παρόν, μ' ένα νερούλα από το Μαρούσι που έτρεξε 40 χιλιόμετρα σε δύο ώρες, 58 πρώτα και 50 δευτερόλεπτα.

Ήρωας: «Πώς ένιωθε ο Λούης πριν τον αγώνα; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Άκουσε ξανά το κείμενο και βρες κάποιες από τις αντιδράσεις του κόσμου όσο ο Λούης τρέχει. Παρατήρησε πώς κλιμακώνεται η αντίδραση του κόσμου. Πώς αντιμετωπίζεται η νίκη του Λούη από τους Έλληνες; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Χάρηκα που παίξαμε! Θα τα πούμε! Γεια σου!»

Υποενότητα: Τουρισμός (Ενότητες βιβλίου 9-10)

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής του γλώσσας και τα οποία συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους. Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει τέσσερις σκηνές. Οι δύο πρώτες σκηνές είναι εισαγωγικές, μικρής χρονικής διάρκειας και οι υπόλοιπες δυο αποτελούν το βασικό κορμό της δραστηριότητας. Σκοπός της δραστηριότητας αποτελεί η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνεται η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή: α) να αντιλαμβάνεται την οικονομία της γλώσσας με την αντικατάσταση λεκτικών μονάδων στον κάθετο άξονα β) να κατανοεί το λεξιλόγιο μιας ποικιλίας κειμένων με θέματα που τον ενδιαφέρουν, κατάλληλα για την ηλικία του γ) να ασκείται στο μετασχηματισμό ενός απλού κειμένου σε διαφορετικό είδος λόγου δ) να αντιλαμβάνεται τη σημασία των λέξεων ανάλογα με τα συμφραζόμενα ε) να συστηματοποιεί τις γνώσεις του για την οργάνωση της περιγραφής στον άξονα του χώρου. Στη δραστηριότητα περιλαμβάνονται οι ακόλουθες διαθεματικές

έννοιες: **αλληλεπίδραση, επικοινωνία, πολιτισμός, μεταβολή, ομοιότητα-διαφορά.**

Προεκτάσεις στη Γεωγραφία, Λογοτεχνία, Ιστορία

Περιγραφή δραστηριότητας

Η πρώτη σκηνή έχει ως φόντο ένα δρόμο από γειτονιά. Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: Γειά σου και πάλι! Είμαι ο Αλέξης! και έπειτα λέει το κορίτσι: Κι εγώ η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς για να παίξεις!

Στη δεύτερη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Σ' ευχαριστώ που με επέλεξες! Τελευταία μας βόλτα σήμερα και αυτό με στενοχωρεί, να σου πω την αλήθεια! Το μόνο που με παρηγορεί είναι ότι θα πάω διακοπές και έτσι θα κάνω κι εκεί φίλους. Δεν έχω καταλήξει ακόμα πού θα πάω διακοπές, γι' αυτό θα περάσουμε από το τουριστικό γραφείο να μου προτείνουν μερικά μέρη. Εσύ πού θα πας διακοπές; Έχεις προγραμματίσει κάτι; Γράψε μου την απάντησή σου και μόλις τελειώσεις, πάτα το πλήκτρο Enter». Ο μαθητής απαντά. [στο κάτω μέρος της οθόνης υπάρχει χώρος για να γράψει το παιδί την απάντησή του. Οι απαντήσεις αποθηκεύονται και στο τέλος συγκεντρώνονται σε μια σελίδα για να τις αξιολογήσει ο καθηγητής/ η καθηγήτρια]

Στην τρίτη σκηνή, ακούγονται βήματα. Ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: (θόρυβος από ανθρώπους που συνομιλούν) «Έχει μεγάλη ουρά στο τουριστικό γραφείο! Όλοι προετοιμάζονται για τις διακοπές και αγοράζουν εισιτήρια! Οι επιλογές είναι αμέτρητες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Προχθές διάβαζα σε ένα περιοδικό, το Γεωτρόπιο της «Ε», για το Μαντούκι της Κέρκυρας.

Μόλις λίγα λεπτά από το κέντρο της πόλης, το προάστιο του Μαντουκιού βρίσκεται απέναντι από το λιμάνι της Κέρκυρας, στη βόρεια έξοδο της πόλης. Στενά δρομάκια, που πολλές φορές καταλήγουν σε αυλόπορτες σπιτιών, καρέκλες έξω από τις πόρτες και άνθρωποι καθισμένοι στα περβάζια των παραθύρων, να ανταποδίδουν την καλημέρα σου με ένα χαμόγελο, πρόθυμοι να κεράσουν ένα φλυτζάνι καφέ αν παραχωρήσεις λίγο από το χρόνο σου για ν' ακούσεις τις ιστορίες και τα προβλήματά τους.

Οι Μαντουκιώτες έχουν σίγουρα πολλές ιστορίες να πουν. Οι πρόγονοί τους, που εγκαταστάθηκαν στις αρχές του 16ου αιώνα, βρέθηκαν πολλές φορές αντιμέτωποι με πειρατές, ώσπου το 1537 η κυβέρνηση του νησιού διέταξε την κατεδάφιση όλου του Μαντουκιού, προκειμένου να μην καταληφθεί από τον επίδοξο κατακτητή Χαίρεντίν Μπαρμπαρόσα.

Δεν ήταν η μόνη φορά που το Μαντούκι καταστράφηκε. Η συνοικία αναδομήθηκε, αλλά ύστερα από τρεις αιώνες, το 1811, οι Γάλλοι αποφασίζουν εκ νέου να κατεδαφίσουν ένα μεγάλο μέρος του Μαντουκιού και πάλι για στρατηγικούς σκοπούς, συνυφασμένους με την άμυνα του νησιού.

Στο μεσοδιάστημα ο πληθυσμός της συνοικίας είχε αυξηθεί πολύ, καθώς εκεί έβρισκαν καταφύγιο οι Ηπειρώτες πρόσφυγες που έφευγαν από την τουρκοκρατούμενη, τότε, Ελλάδα. Ένα μίγμα λοιπόν Κερκυραίων και Ηπειρωτών ζούσε τότε στο Μαντούκι, που ήταν μια πολύ φτωχή συνοικία και οι κάτοικοί της ήταν στην πλειονότητά τους ψαράδες.

Σιγά σιγά όμως, στις αρχές του 19ου αιώνα, αυτή η εικόνα άρχισε ν' αλλάζει. Το Μαντούκι, πολύ κοντά στην πόλη και δίπλα στη θάλασσα, γίνεται ιδανικός τόπος ανάπτυξης εμπορικών και ναυτιλιακών συναλλαγών, ελέγχοντας το εμπόριο προς την Ήπειρο και την Αλβανία. Η δραστηριότητα αυτή κράτησε μέχρι το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ενώ παράλληλα η εξέλιξη του νησιού μετέτρεψε το Μαντούκι και σε βιομηχανική περιοχή.

Η ελαιουργία, η μακαρονοποιία, η χαρτοποιία, τα βυρσοδεψεία και τα εργαστήρια αγγειοπλαστικής δίνουν έναν καινούργιο χαρακτήρα στον οικισμό.

Το σημερινό Μαντούκι είναι μια συνοικία γεμάτη αντιθέσεις. Τα καντούνια του (μικρά δρομάκια, σοκάκια, στην κερκυραϊκή διάλεκτο), πολλές φορές είναι τόσο στενά που με το ζόρι χωράει ένας άνθρωπος. Παρ' όλ' αυτά, νιώθω όμορφα περπατώντας μέσα στο μικρό λαβύρινθο που σχηματίζουν τα σπίτια.

Άνθρωποι απλοί, μυρωδιές που ξεφεύγουν από τα ανοιχτά παράθυρα και πορτοκαλιές στριμωγμένες πίσω από τους φράχτες. Ο τόπος αυτός δεν έχει χάσει την ενέργεια και την προσωπικότητά του.

Δίχτυα, άγκυρες και όστρακα κοσμούν τα μπαλκόνια της γειτονιάς. Παλιά σκαριά ξεκουράζονται στους δρόμους. Μοιάζει σαν η άμπωτη να τράβηξε τα νερά γύρω τους και να περιμένουν, χρόνια τώρα, την πλημμυρίδα που θα τα ξαναφέρει στη θάλασσα.

Η θάλασσα μπορεί να απομακρύνθηκε λίγο από το Μαντούκι μετά το 1960, όπου με επιχώσεις δημιουργήθηκε ένας δρόμος διπλής κατεύθυνσης και το νέο λιμάνι της Κέρκυρας, αλλά ποτέ δε σταμάτησε να προσφέρει στους κατοίκους ευκαιρίες για δουλειά και να τροφοδοτεί τις ψαροταβέρνες με ψάρια.

Είναι ονομαστές οι ψαροταβέρνες και οι ψησταριές του Μαντουκιού. Φρέσκο ψάρι και καλοψημένο κρέας, αλλά και τα παραδοσιακά φαγητά, σοφρίτο, παστιτσάδα και μπουρδέτο περιμένουν να ικανοποιήσουν και τους πιο απαιτητικούς ουρανίσκους.

Φεύγοντας από το Μαντούκι ήξερα ότι σύντομα θα ξαναγύριζα. Για να καπνίσω ένα τσιγάρο καθισμένος στα σκαλιά της εκκλησιάς, να κουτσομπολέψω με την κυρα-Θοδώρα, να παίξω με τα γατιά, να χαζέψω τα λιμάνια και τη θάλασσα.

Έχει κάτι μαγικό αυτός ο τόπος...

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Αν κάποιος σκοπεύει να επισκεφτεί το Μαντούκι, θα του είναι χρήσιμο ένα τέτοιο κείμενο; Αιτιολόγησε την απάντησή σου. Μόλις γράψεις την απάντησή σου, πάτησε το πλήκτρο Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Αν επισκεπτόσουν το Μαντούκι, τι θα σου τραβούσε την προσοχή από αυτά που περιγράφει ο ταξιδιώτης; Πάτησε Enter μόλις τελειώσεις». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Τι εξυπηρετεί η ιστορική αναδρομή που κάνει ο ταξιδιώτης;» Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Άκουσε ξανά το παρακάτω απόσπασμα».

Παλιά σκαριά ξεκουράζονται στους δρόμους. Μοιάζει σαν η άμπωτη να τράβηξε τα νερά γύρω τους και να περιμένουν, χρόνια τώρα, την πλημμυρίδα που θα τα ξαναφέρει στη θάλασσα.

Έλα τώρα να παραλλάξουμε, μεταμορφώσουμε και τροποποιήσουμε την πρόταση «Παλιά σκαριά ξεκουράζονται στους δρόμους». Κράτησε το μέρος της πρότασης «ξεκουράζονται στους δρόμους» και δημιούργησε τρεις νέες προτάσεις με άλλα υποκείμενα! Μόλις τελειώσεις, πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Ωραία! Τώρα έλα να κάνουμε και το αντίθετο! Κράτησε το «Παλιά σκαριά» και άλλαξε το υπόλοιπο μέρος της πρότασης. Μόλις τελειώσεις, πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Η πρόταση αυτή είναι μια μεταφορά! Συνήθως ξεκουράζονται μόνο όσοι μπορούν να κουραστούν, οι άνθρωποι δηλαδή και τα ζώα! Πώς αλλιώς θα μπορούσε να δηλώσει ο ταξιδιώτης την παρουσία των παλιών σκαριών στους δρόμους; Γράψε την απάντησή σου και πάτα Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Τώρα ήρθε η σειρά σου! Γράψε για ένα χαρακτηριστικό σημείο του τόπου σου που το επισκέπτονται τουρίστες! Τα καλύτερα θα περιληφθούν στην ιστοσελίδα του τόπου σου για την ενημέρωση των τουριστών! Ή μπορείς να γράψεις για μια φανταστική πολιτεία που διάβασες σε ένα βιβλίο και σου έχει μείνει αξέχαστη! Αυτά τα κείμενα θα περιληφθούν στην

ιστοσελίδα της δημοτικής βιβλιοθήκης! Όπως και να' χει, τη δημοσιότητά σου θα την έχεις! Χι! Χι! Μόλις τελειώσεις το κείμενό σου, πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Σούλα Εξυπνίδου: «Ελπίζω να έκανες λεπτομερή περιγραφή, έτσι; Το ύφος κάθε συγγραφέα είναι μοναδικό! Έτσι μπορεί να διαβάσεις ένα κείμενο που να είναι γεμάτο μεταφορές και παρομοιώσεις και πλουμιστά επίθετα και ένα άλλο που να είναι λεπτομερές αλλά κυριολεκτικό. Όπως θέλει, γράφει ο καθένας, αρκεί να δίνει τις απαραίτητες πληροφορίες στον αναγνώστη του! Στο βιβλίο των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας μπορείς να διαβάσεις πολλά ταξιδιωτικά κείμενα που έχουν διαφορετικό ύφος γραφής!»

2η δραστηριότητα

Στη δεύτερη δραστηριότητα περιλαμβάνονται δυο βασικές σκηνές, μεσαιás χρονικής διάρκειας και μια τελευταία, μικρής χρονικής διάρκειας, που ολοκληρώνει την ενότητα. Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνεται η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή: α) να αντιλαμβάνεται την ευελιξία της ελληνικής γλώσσας με το συνδυασμό συνταγμάτων και τη μετακίνηση λεκτικών συνόλων, οριζόντια στην πρόταση β) να αντιλαμβάνεται την ιδιαίτερη δομή και λειτουργία του υποταγμένου λόγου γ) να συνειδητοποιήσει το ρόλο των υποτακτικών συνδέσμων στο σχηματισμό δευτερευουσών προτάσεων γ) να αντιλαμβάνεται τη λειτουργικότητα των σημείων στίξης και ειδικότερα της τελείας και του κόμματος στην παρατακτική και υποτακτική σύνδεση προτάσεων δ) να συγκρίνει διαφορετικά κειμενικά είδη και να εντοπίζει τα διαφορετικά τους στοιχεία ε) να χρησιμοποιήσει ένα κείμενο για να παράγει δικό του γραπτό λόγο (dependent authorship). Στη δραστηριότητα περιλαμβάνονται οι ακόλουθες διαθεματικές έννοιες: **αλληλεπίδραση, επικοινωνία, πολιτισμός, μεταβολή, ομοιότητα-διαφορά**. Προεκτάσεις στη Γεωγραφία, Λογοτεχνία, Ιστορία

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Ωρα να ξεκουραστούμε κι εμείς μετά από τόση κούραση! Ας ακούσουμε ένα ποίημα να χαλαρώσουμε...»

1: Κωνσταντίνος Καβάφης, Ιθάκη

*Σα βγεις στον πηγεμό για την Ιθάκη,
να εύχεσαι να΄ ναι μακρύς ο δρόμος,
γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις.
Τους Λαιστρυγόνες και τους Κύκλωπας,
το θυμωμένο Ποσειδώνα μη φοβάσαι,
τέτοια στο δρόμο σου ποτέ σου δε θα βρεις,
αν μεν η σκέψις σου υψηλή, αν εκλεκτή
συγκίνησις το πνεύμα και το σώμα σου αγγίζει.
Τους Λαιστρηγόνες και τους Κύκλωπας,
τον άγριο Ποσειδώνα δε θα συναντήσεις,
αν δεν τους κουβανείς μες στην ψυχή σου,
αν η ψυχή σου δεν τους στήνει εμπρός σου.*

*Να εύχεσαι να είναι μακρύς ο δρόμος.
Πολλά τα καλοκαιρινά πρωϊά να είναι
που με τι ευχαρίστησι, με τι χαρά
θα μπαίνεις σε λιμένας πρωτοειδωμένους.
Να σταματήσεις σ΄ εμπορεία Φοινικικά
και τες καλές πραγμάτειες ν΄ αποκτήσεις,
Σεντέφια και κοράλλια, κεχριμπάρια κ΄ εβένους,
και ηδονικά μυρωδικά κάθε λογής
Όσο μπορείς πιο άφθονα ηδονικά μυρωδικά.
Σε πόλεις Αιγυπτιακές πολλές να πας,
να μάθεις και να μάθεις από τους σπουδασμένους.*

*Πάντα στο νου σου να΄ χεις την Ιθάκη,
το φθάσιμον εκεί ειν΄ ο προορισμός σου.
Αλλά μη βιάζεις το ταξείδι διόλου.
Καλλίτερα χρόνια πολλά να διαρκέσει.
Και γέρος πια ν΄ αράξεις στο νησί,
πλούσιος με όσα κέρδισες στο δρόμο,
μη προσδοκώντας πλούτη να σε δώσει η Ιθάκη.*

*Η Ιθάκη σ΄ έδωσε το ωραίο ταξείδι.
Χωρίς αυτήν δε θα΄βγαίνες στον δρόμο.
Αλλά δεν έχει να σε δώσει πια.*

Κι αν πτωχική την βρεις, η Ιθάκη δε σε γέλασε.

Έτσι σοφός που έγινες, με τόση πείρα,

Ήδη θα το κατάλαβες η Ιθάκες τι σημαίνουν.

Ήρωας: «Τι διαφορετικό έχει αυτό το ταξίδι από αυτό που άκουσες για το Μαντούκι της Κέρκυρας; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Αν κάποιος αποφασίσει να επισκεφτεί την Ιθάκη, θα του είναι χρήσιμο αυτό το κείμενο για να ενημερωθεί; Αιτιολόγησε την απάντησή σου και μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Αν μπορούσες να χαρακτηρίσεις το ταξίδι στην Ιθάκη με μία λέξη, ποια θα ήταν αυτή;» Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Τι πιστεύεις ότι θα κερδίσει κάποιος από το ταξίδι του προς την Ιθάκη;» Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Θυμήσου την Οδύσσεια του Ομήρου! Τι ήταν για τον Οδυσσέα το ταξίδι προς την Ιθάκη; Είναι το ίδιο και γι' αυτόν που θα κάνει το ταξίδι του Οδυσσέα; » Ο μαθητής απαντά.

Στην επόμενη σκηνή, ακούγονται χειροκροτήματα και ο ήρωας λέει: «Μπράβο! Τι μυαλό είσαι εσύ! Τώρα θα κάνουμε πάλι ένα παιχνίδι μεταμόρφωσης, μετατροπής και αλλαγής! Άκουσε την πρώτη στροφή από το ποίημα «Ιθάκη».

Σα βγεις στον πηγυμό για την Ιθάκη,

να εύχεσαι να΄ ναι μακρύς ο δρόμος,

γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις.

Μπορείς να βάλεις τις λέξεις σε άλλη σειρά και να μείνει το ίδιο νόημα; Μπορείς να ακούς τη στροφή όσες φορές θέλεις πατώντας το πλήκτρο 1 (1: δυνατότητα ν' ακούει τη στροφή). Μόλις τελειώσεις, πάτησε το Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: «Ποιος στίχος είναι η κύρια και ποιος η δευτερεύουσα;» Ο μαθητής απαντά.

Ήρωας: Γράψε τη στροφή αυτή χρησιμοποιώντας διαφορετικά σημεία στίξης. Αλλάζει το νόημα; Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Σούλα Εξυπνίδου:

«Σκαρφίστηκα ένα ποίημα με βάση την «Ιθάκη»! Άκου: Στον πηγεμό για την Ιθάκη σα βγεις, να εύχεσαι ο δρόμος να' ναι μακρύς, μόνο τους λαιστρυγόνες να μη βρεις! Ουφ! Δύσκολο να'σαι ποιητής! Αυτός ο δρόμος κι αν είναι μακρύς! Θέλεις να προσπαθήσεις κι εσύ; Αν ναι, πάτησε το πλήκτρο 1, αν όχι, πάτησε το πλήκτρο 2»

Αν πατήσει το 1: Σούλα Εξυπνίδου: «Λοιπόν, άκουσε ξανά το ποίημα του Καβάφη για να το φρεσκάρεις στη μνήμη σου πατώντας το πλήκτρο 3 (3: δυνατότητα ν' ακούσει την «Ιθάκη» του Καβάφη). Τώρα προσπάθησε να γράψεις κι εσύ ένα δικό σου. Όπως θα πρόσεξες, του Καβάφη δεν είχε ομοιοκαταληξία, ενώ εγώ στο δικό μου είχα! Αυτό είναι δική σου επιλογή! Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter» Ο μαθητής απαντά.

Αν πατήσει 2: περνά στην επόμενη σκηνή κατευθείαν.

Στην τελευταία σκηνή, ο ήρωας λέει: «Ωρα να χαιρετηθούμε! Ελπίζω να πέρασες καλά μαζί μου! Και μην ξεχάσεις! Γίνε κι εσύ περιηγητής στις διακοπές σου και κατέγραψε ό,τι σου τραβήξει την προσοχή! Καλές διακοπές!!!»

Β' Γυμνασίου

Γνωστικό αντικείμενο: Νεοελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου για παιδιά με τύφλωση ή μερική όραση

Γενική ενότητα: Επικοινωνιακή χρήση της γλώσσας

Θεματική ενότητα: Ξενιτιά

Ενότητες βιβλίου: Τόπος – Οικογένεια – Φίλοι (1-3)

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής του γλώσσας και τα οποία συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους. Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει τέσσερις σκηνές. Οι δύο πρώτες σκηνές είναι εισαγωγικές, μικρής χρονικής διάρκειας και οι υπόλοιπες δυο αποτελούν τη βασική δραστηριότητα και είναι μικρής χρονικής διάρκειας, επίσης. Σκοπό της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Οι διδακτικοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) να αντιληφθεί ο μαθητής τη λειτουργία του υποκειμένου στην πρόταση β) να συνειδητοποιήσει τις διάφορες μορφές του υποκειμένου (ουσιαστικό, αντωνυμία, πρόταση) γ) να κατανοήσει ότι το υποκείμενο συμφωνεί με το ρήμα σε πρόσωπο και αριθμό δ) να αντιληφθεί με απλό τρόπο την οργάνωση μιας παραγράφου με διάφορους τρόπους (αιτιολόγηση, παραδείγματα, αντίθεση, διαίρεση) ώστε να μπορεί να υποστηρίξει τις απόψεις του ε) να μάθει να χρησιμοποιεί μεθόδους για τον έλεγχο και τη

βελτίωση των κειμένων που παράγει. Οι διαθεματικές έννοιες που πλαισιώνουν τη δραστηριότητα είναι: **Εξάρτηση, μεταβολή, επικοινωνία, πολιτισμός, ομοιότητα – ετερότητα.**

Προεκτάσεις στη Λογοτεχνία: Να κατανοήσει ότι βιώματα όπως αυτό της αποδημίας, μετανάστευσης, ξενιτιάς συνδέονται πάντα με συγκεκριμένες ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες.

Περιγραφή δραστηριότητας

Η πρώτη σκηνή έχει ως φόντο ένα δρόμο από γειτονιά. Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: «Γεια σου! Είμαι ο Αλέξης!» και έπειτα λέει το κορίτσι: «Κι εγώ είμαι η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς να παίξεις!». Ο μαθητής επιλέγει τον ήρωα που θέλει. [δυνατότητα να ακούγεται το όνομα του ήρωα όπως κινεί τον κέρσορα]

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Καλωσόρισες στα γλωσσικά παιχνίδια! Έχουμε ξαναπαίξει μαζί; Γράψε μου την απάντησή σου. Κάθε φορά που θα τελειώνεις την απάντησή σου, να πατάς το πλήκτρο Enter για να προχωράς παρακάτω». Ο μαθητής απαντά. [στο κάτω μέρος της οθόνης υπάρχει χώρος για να γράψει το παιδί την απάντησή του. Οι απαντήσεις αποθηκεύονται και στο τέλος συγκεντρώνονται σε μια σελίδα για να τις αξιολογήσει ο καθηγητής/ η καθηγήτρια]

Στην τρίτη σκηνή, ακούγονται βήματα. Ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Μάλιστα! Πολύ ωραία! Πολύ χαίρομαι που θα γίνουμε φίλοι! Με κάνει να νιώθω κάπως καλύτερα, γιατί οι καλύτεροι μου φίλοι, ο Πέτρος και η Μάχη, έφυγαν για την Αμερική! Η μητέρα τους βρήκε μια πολύ καλή δουλειά εκεί και μετακόμισαν την προηγούμενη εβδομάδα. Ίσως να μην τα σκεφτόμουν όλα αυτά αν η γιαγιά μου δε μου τραγουδούσε ένα δημοτικό τραγούδι για την ξενιτιά. Άκουσε το τραγούδι και θα τα πούμε μετά!»

*Θέλω να πα στην ξενιτιά να κάμω τριάντα μέρες
και η ξενιτιά με γέλασε και κάνω τριάντα χρόνους.
Περικαλώ σε, ξενιτιά, αρρώστια μη μου δώσεις
Η αρρώστια θέλει πάπλωμα, θέλει παχύ στρωσίδι,
θέλει μανούλας γόνατα, θέλ' αδερφής αγκάλες,
θέλει πρώτες ξαδέρφισσες να κάθονται κοντά σου,
θέλει και σπίτι να είν' πλατύ, να στρώνει, να ξιστρώνει.
Όσο' χει ο ξένος την υγεία, ούλοι τον αγαπάνε.
Μάρθε καιρός κι αρρώστησε βαριά για να πεθάνει.*

κι ο ξένος αναστέναξε και η γης αναταράχτη:

*– Να είχα νερό απ' τον τόπο μου και μήλ' απ' τη μηλιά μου,
σταφύλι ροδοστάφυλο απ' την κληματαριά μου.*

Ο ήρωας λέει: «Μόλις άκουσα αυτό το τραγούδι το συνέδεσα με τους φίλους μου. Τα τριάντα χρόνια μου φάνηκαν πάρα πολλά! Σκέφτηκα ότι ίσως να μην τους ξανασυναντήσω ποτέ κι αυτό με επηρέασε. Εσύ έχεις κάποιο γνωστό, φίλο ή συγγενή που να είναι μακριά σου, σε άλλη χώρα; Πώς νιώθεις γι' αυτό; Γράψε την απάντησή σου και μόλις τελειώσεις, πάτησε το πλήκτρο Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Πώς θα ένιωθες αν εσύ είχες φύγει μακριά από την οικογένεια, τους φίλους και τον τόπο σου; Ή αν έχεις φίλους που έχουν φύγει από τη χώρα τους, πώς άραγε να νιώθουν; Το έχετε συζητήσει; Σύγκρινε τα συναισθήματα αυτού που φεύγει με αυτού που μένει πίσω». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Άκουσε ξανά το δημοτικό τραγούδι πατώντας το πλήκτρο 1 (1: δυνατότητα επανάληψης) Μιλάει ο ξενιτεμένος σε όλο το τραγούδι; Αν ναι, γράψε όσα περισσότερα ρήματα βρεις που να υποστηρίζουν την άποψή σου. Αν όχι, βρες το σημείο που δεν μιλάει ο ξενιτεμένος και γράψε τους στίχους». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Τώρα που το ξανάκουσες, μπορείς να μου γράψεις τι πιστεύεις ότι φοβίζεται περισσότερο τον ξενιτεμένο;» Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Ωραία! Τώρα με βάση όλα όσα σου πέρασαν από το μυαλό για την ξενιτιά, γράψε μια παράγραφο που η θεματική της πρόταση ξεκινά: «Όταν κάποιος ξενιτεύεται....» Θυμήσου τους τρόπους που μπορείς να αναπτύξεις μια παράγραφο!» Ο μαθητής απαντά.

Στην τελευταία σκηνή, ακούγεται τρεχαλητό. Έρχεται μπροστά ένα περίεργο ξωτικό. «Γεια! Εδώ η Σούλα Εξυπνίδου! Η έξυπνη! Φέρε στο μυαλό σου την παράγραφο που μόλις έγραψες. Επικεντρώθηκες σε αυτόν που ξενιτεύεται ή σε αυτούς που μένουν πίσω; Μήπως χρησιμοποίησες την αντίθεση μεταξύ αυτού που φεύγει και αυτών που μένουν πίσω να τον περιμένουν; Ή μήπως επικαλέστηκες παραδείγματα ξενιτεμένων, όπως ο Οδυσσέας; Ή οι μετανάστες; Ή οι εξοστρακισμένοι αρχαίοι Έλληνες; Μήπως αναφέρθηκες στους λόγους που κάποιος ξενιτεύεται; Μήπως προσπάθησες να ορίσεις τι σημαίνει ξενιτιά για σένα και τι συναισθήματα σου δημιουργεί; Ή χρησιμοποίησες πολλούς διαφορετικούς τρόπους; Αν όλα αυτά σου πέρασαν από το μυαλό τότε....συγχαρητήριαaaaa!!!! Αν σκαρφίστηκες καμιά καινούρια ιδέα και θέλεις να ξαναγράψεις την παράγραφο σου, πάτησε το 2 (2: δυνατότητα να επαναλάβει την άσκηση χωρίς να χαθεί η προηγούμενη προσπάθεια). Αν θέλεις να

συνεχίσεις πάτησε το ENTER. Εγώ τώρα σε αφήνω να σκεφτώ κι άλλες εξυπνάδες! Γεια! Τρεχαλητό.

2η δραστηριότητα

Στη δεύτερη δραστηριότητα περιλαμβάνονται δυο βασικές σκηνές, μεγάλης χρονικής διάρκειας. Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται: α) η συνειδητοποίηση των παραγόντων της επικοινωνίας στο γραπτό λόγο, β) η κατανόηση ενός κειμένου γ) η ανάπτυξη της δυνατότητας του μαθητή να προσλαμβάνει το αξιακό περιεχόμενο του κειμένου ανάλογα με τις σημασιακές αποχρώσεις του λόγου του. Διαθεματικές έννοιες που περιλαμβάνονται: **Αλληλεξάρτηση, μεταβολή, χώρος-χρόνος, ομοιότητα-διαφορά.**

Προεκτάσεις στη Λογοτεχνία: Να συνειδητοποιήσει την περιπλοκότητα των σχέσεων που αναπτύσσονται στο εσωτερικό του οικογενειακού θεσμού έτσι όπως καταγράφονται στα λογοτεχνικά κείμενα, να ευαισθητοποιηθεί στο ζήτημα της μετανάστευσης και να αναπτύξει θετική στάση απέναντι στον Άλλο, στον πρόσφυγα, στο μετανάστη.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Όση ώρα έπαιζες με τη Σούλα Εξυπνίδου, έγραφα ένα γράμμα στον Πέτρο και στη Μάχη, που δε θα το τελειώσω ποτέ. Δε θέλω να τους κάνω να νιώθουν τύψεις που εγώ στενοχωριέμαι. Άλλωστε και γι' αυτούς πρέπει να είναι δυσάρεστο. Έτσι και για την Κωνσταντίνα, την ηρωίδα του μυθιστορήματος της Άλκης Ζέη 'Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της'. Η Κωνσταντίνα ήρθε στην Ελλάδα χωρίς τους γονείς της για να ζήσει προσωρινά με τη γιαγιά της ύστερα από την επτάχρονη παραμονή της στη Γερμανία. Η προσαρμογή της στη νέα πραγματικότητα, μακριά από τους γονείς και τους συμμαθητές της, ήταν δύσκολη και η Κωνσταντίνα οδηγήθηκε σε επικίνδυνους δρόμους, από τους οποίους μπόρεσε τελικά να διαφύγει χάρη στη βοήθεια των καινούριων της φίλων. Στο απόσπασμα που θ' ακούσεις, η δεκατριάχρονη ηρωίδα αναπολεί τις πρώτες μέρες στο Άαχεν και τη γνωριμία της με το περιβάλλον του γερμανικού σχολείου, στο οποίο η μητέρα της εργάζεται ως δασκάλα της ελληνικής γλώσσας. Θ' ακούσεις πρώτα το απόσπασμα ολόκληρο και μετά μπορείς να πατήσεις τα πλήκτρα 1-4 για να ξανακούσεις κάποιο σημείο».

(ακολουθεί αφήγηση όλου του κειμένου ως έχει)

Λένε πως άμα πνίγεσαι στη θάλασσα, πριν βουλιάξεις για τα καλά, περνάει από μπροστά σου, σαν κινηματογραφική ταινία, όλη σου η ζωή. Κι εμένα τώρα, που βουλιάζω στη στεριά, περνάει από μπροστά μου όλη μου η ζωή στο Άαχεν.

Το σπίτι μας, σ' ένα μεγάλο δρόμο με δέντρα και στη μέση παρτέρια με λουλούδια. Μένουμε στον τρίτο όροφο, και στο ισόγειο είναι το μαγαζί που πουλάει τα ψωμάκια. Το δωμάτιό μου είναι μεγάλο, μ' ένα κρεβάτι σχεδόν διπλό, μπρούτζινο, σαν του παλιού καιρού, με τσέρκι και κουνουπιέρα να το σκεπάζει ολόκληρο και να χώνεσαι μέσα να κάνεις όνειρα ξύπνια. Το είχα δει σε μια βιτρίνα, όταν πήγαμε με τη μαμά και τον μπαμπά να διαλέξουμε έπιπλα. «Αυτό θέλω». Εκείνοι γέλασαν. «Ας της κάνουμε το χατίρι», είπε ο μπαμπάς και μου το πήραν. Όταν μας το έφεραν στο σπίτι, ξάπλωνα με τις ώρες. Μια τρύπωνα από κάτω από την κουνουπιέρα, μια την άνοιγα και κοίταζα απέναντι, από το μεγάλο παράθυρο που έπιανε όλο τον τοίχο, τα φανάρια της Άννα-στράσσε – ένα δρόμο όχι πολύ μεγάλο, στολισμένο με παλιά φανάρια.

Εκεί πηγαίναμε με τον μπαμπά, μόλις τελειώνα τα μαθήματά μου, να κάνουμε μισ βόλτα, παρόλο που άρχιζε να σκοτεινιάζει. Όταν χιόνιζε, στραφτάλιζαν οι νιφάδες στο φως των φαναριών. Τις Παρασκευές, που δεν είχαμε σχολείο την άλλη μέρα ούτε εγώ ούτε ο μπαμπάς, πηγαίναμε βόλτα στους πεζόδρομους που ήταν εκεί γύρω, χαζεύαμε τα μαγαζιά, δηλαδή εγώ χάζευα, και καταλήγαμε σ' ένα μεγάλο καφενείο, το Κινγκ Κόλετζ, που είχε καρέκλες από χοντρή ψάθα και ξύλινα τραπέζια. Εγώ έπαιρνα μια ζεστή σοκολάτα κι ο μπαμπάς μια μπίρα. Αν χασομερούσαμε, μας έλεγε η μαμά γελώντας: «Πάλι έξω το ρίξατε;»

Εκεί, σ' αυτόν το δρόμο με τα φανάρια, έλεγα στο μπαμπά όλα μου τα μυστικά. «Κωνσταντινιώ», έτσι με φώναζε ο μπαμπάς, «τι καινούριο έχουμε σήμερα;» Κι εγώ άρχιζα και δεν τελειώνα τα πιο πολλά, για το σχολείο, που το λάτρευα.

Το αγάπησα από τη στιγμή που το είδα. Παρόλο που, πριν μπούμε μέσα την πρώτη μέρα, χτυπούσε η καρδιά μου σαν τρελή, και τα χέρια μου, που κρατούσε το ένα ο μπαμπάς και το άλλο η μαμά, είχαν ιδρώσει.

Μπήκαμε σε μια μεγάλη αυλή στρωμένη με πρασινόγκριζες πλάκες κι ένα μεγάλο στέγαστρο γύρω.

«Ο διευθυντής, ο χερ Χάινερ, μας περιμένει στο γραφείο», λέει η μαμά. Παίρνουμε ένα διάδρομο με πλακάκια μπεζ και βουσσινιά. Ο διάδρομος ατελείωτος, μα σ' όλο το μήκος, από τη μια μεριά, απ' άκρη σ' άκρη, παράθυρα και στο περβάζι τους γλάστρες γλάστρες με

διαφορετικά λουλούδια και φύλλα η καθεμιά. Στον απέναντι τοίχο, πίνακες. Η καρδιά μου δε χτυπούσε πια, γιατί αποξεχάστηκα και χάζευα.

Ανεβήκαμε μια σκάλα, που αντί για κάγκελα είχε άσπρο μεταλλικό δίκτυο κι η κουρπαστή ήταν σκούρα βυσσινιά. Φτάσαμε στον πρώτο όροφο και σταθήκαμε μπροστά σε μια πόρτα, που ο μπαμπάς είπε πως ήταν το γραφείο του διευθυντή. Δεν ξέρω τι άλλο χρώμα πήρα εκτός από το κανονικό χλωμό μου. Σίγουρα θα έμοιαζα με λειψανάκι. Η μαμά χτύπησε την πόρτα κι ο μπαμπάς γύρισε και με κοίταξε. «Κωνσταντινιώ, κουράγιο, αφού σου είπαμε πως είναι ο καλύτερος».

Η πόρτα άνοιξε από μόνη της, ο μπαμπάς μ' έσυρε σχεδόν μέσα, μα, πριν μπούμε καλά καλά, ήρθε και στάθηκε μπροστά μας ένας κύριος όχι πολύ ψηλός, με κοκκινωπά μαλλιά και γαλανά μάτια, που χαμογελούσε και φαίνονταν τα κάτασπρα δόντια του.

Ουφ! Η καρδιά μου έπαψε να παίζει ταμπούρλο. Εκείνος έσκυψε, με φίλησε και είπε ελληνικά: «Καλώς το παιδί μας». Ο μπαμπάς μου είχε πει πως ο χερ Χάινερ λατρεύει την Ελλάδα και μαθαίνει ελληνικά. Πήγε στο γραφείο του, που ήταν μεγάλο, φορτωμένο με πολλά χαρτιά, κι ανάμεσα στις στοιβές ξεπρόβαλε ένα μπλε βάζο με κίτρινα τριαντάφυλλα.

Μας είπε να καθίσουμε, κι εγώ κάθισα στην άκρη άκρη μιας καρέκλας. Έτσι και κουνιόμουνα λίγο, θα' πεφτα κάτω.

Πού είσαι, Φάρμουρ, ν' ακούσεις τι μου είπε. Πως βλέπει στο πρόσωπό μου ότι θα τα καταφέρω, και δεν είπε πως έχω βλέμμα εξεταστικό, αλλά έξυπνο και θεληματικό. Ύστερα σηκώθηκε και με πήρε από το χέρι να με πάει στην τάξη μου.

Η μαμά κι ο μπαμπάς με κοίταζαν σαν να μου' λεγαν «κουράγιο», μα εγώ δεν είχα πια ανάγκη από κουράγιο. Περπατούσα στους διαδρόμους πλάι στο διευθυντή, προσπαθούσα να μην καμπουριάζω και κοίταζα ολόγυρα με το...έξυπνο και θεληματικό μου βλέμμα, ώσπου φτάσαμε στην τάξη.

Όσο ο χερ Χάινερ μιλούσε με τη δασκάλα, εγώ κοίταζα την αίθουσα, που είχε μεγάλα παράθυρα με γλάστρες στα περβάζια και ζωγραφιές στους τοίχους. Τα παιδιά κάθονταν το καθένα σε δικό του θρανίο.

Ήταν σχεδόν όλα κατάξανθα με γαλανά μάτια, μα εγώ ξεχώρισα ένα με λοξά σκούρα μάτια κι ένα μαυράκι με σγουρά μαλλιά. Όλα είχαν το βλέμμα καρφωμένο πάνω μου.

Ο χερ Χάινερ μου χάιδεψε το κεφάλι κι έφυγε. Η δασκάλα, μια ξανθιά κοπέλα με πρόσωπο γεμάτο πανάδες, μου έδειξε να καθίσω σ' ένα άδειο θρανίο στην πρώτη σειρά. Στο διπλανό καθόταν ένα κοριτσάκι με μαλλιά κόκκινα σαν φλόγες, που μου χαμογελούσε.

Η δασκάλα πήγε να γράψει σ' έναν τεράστιο πίνακα, που έπιανε όλο τον τοίχο. Ευτυχώς που το καλοκαίρι, πριν φύγουμε από την Ελλάδα, έκανα γερμανικά, κι έτσι μπορούσα τουλάχιστον να ξεχωρίζω τα γράμματα.

Ύστερα η φράου Στέφανι – έτσι κατάλαβα ότι την έλεγαν τη δασκάλα μας, γιατί μου έδειξε τον εαυτό της και είπε «Φράου Στέφανι» - μας έλεγε μία μία λέξεις που είχε γράψει στον πίνακα, κι εγώ την κοιτάζα στο στόμα, για να καταφέρω να τις προφέρω.

Στο απογευματινό σχολείο, στα ελληνικά, δεν έχω πρόβλημα. Ο μπαμπάς και η μαμά μου έχουν μάθει να διαβάζω. Πρώτη και Δευτέρα δημοτικού κάνουν μαζί μάθημα – είμαστε έντεκα παιδιά όλα κι όλα.

Ευτυχώς δεν έχω δασκάλα τη μαμά. Θα ένιωθα παράξενα. Εκείνη διδάσκει στην πέμπτη και στην έκτη, και τα παιδιά τη λατρεύουν. Μόλις τη δουν, τρέχουν και την αγκαλιάζουν και φωνάζουν όλα μαζί «κυρία Στέλλα, κυρία Στέλλα». Είμαι πολύ περήφανη για τη μαμά μου.

Μια μέρα, συναντήσαμε το χερ Χάινερ στο διάδρομο. Στην αρχή της μίλησε γερμανικά κι ύστερα χαμογέλασαν τα μάτια του και της είπε ελληνικά: «Κυρία Στέλλα, είστε το ντιαμάντι του σχολείου μας».

Πού να τον άκουγε η Φάρμουρ, που το ξέρω πως δεν πολυαγαπούσε τη μαμά, τα πρώτα χρόνια τουλάχιστον που παντρεύτηκε τον μπαμπά. Κι αν δεν επέμενε τόσο ο μπαμπάς, μπορεί να μην την είχα τώρα μαμά μου!

Η καημένη, σαν ήταν μικρή, οι γονείς της την πήγαιναν από πόλη σε πόλη κι είχε αλλάξει πέντε σχολεία. Σε κάτι μικρές πόλεις, που δεν είχαν ούτε ηλεκτρικό. Ο μπαμπάς της ήταν αξιωματικός της χωροφυλακής και πήγαινε όπου τον έστελναν. Στον εμφύλιο πόλεμο – πότε έγινε, Φάρμουρ; Καλά, μπερδεύω τις ημερομηνίες με τόσους πολέμους και μάχες που σ' ακούω να κουβεντιάζεις όλη την ώρα με τις φίλες σου – έπιασαν πάλι τον παππού μου τον Κωνσταντίνο να τον στείλουν εξορία και, στο καράβι που τον έβαλαν μαζί με άλλους, τους συνόδευε ένας αξιωματικός της χωροφυλακής. Ήταν ο άλλος μου παπούς!

Η Φάρμουρ λέει πως, για να τον εμπιστεύονται να συνοδεύει τόσο σπουδαιούς όπως ο παππούς, θα ήταν μεγάλος φασίστας. Εκείνη βέβαια ακόμα και την Κοκκινοσκουφίτσα να σου διηγηθεί, θα σου πει πως την έφαγε ο λύκος γιατί ήταν φασίστας.

Τότε όμως ο μπαμπάς δεν είχε ακόμα γνωρίσει τη μαμά, κι όταν τη γνώρισε, είχαν πεθάνει και οι δυο παππούδες μου.

Όταν ο μπαμπάς της είπε πως θα παντρευτεί τη μαμά, η Φάρμουρ χάλασε τον κόσμο: «Θα τρίζουν τα κόκαλα του πατέρα σου».

Αυτό το έλεγε πολύ συχνά, και δε μπορώ να καταλάβω πώς θα έτριζαν τα κόκαλα του καημένου του παππού μου. Μα ο μπαμπάς, άμα του μπει κάτι στο μυαλό, ίδιος η Φάρμουρ και...ίδιος εγώ, πήγα να πω. Κι έτσι παντρεύτηκε τη μαμά, που στο μεταξύ έμεινε ολομόναχη στον κόσμο, γιατί πέθανε και η μητέρα της.

Πολύ θα στενοχωριόμουν αν ο μπαμπάς είχε ακούσει τη Φάρμουρ και τώρα εγώ είχα άλλη μαμά κι όχι τη μαμά μου, που είναι πολύ σπουδαία και είναι το «ντιαμάντι του σχολείου», που λέει και ο χερ Χάινερ. Εγώ βέβαια δεν είμαι το ...ντιαμάντι της τάξης, αλλά στο τέλος του χρόνου κατάφερα να έρθω τρίτη.

Το γερμανικό σχολείο δεν αστειεύεται. Όταν στο δημοτικό – που έχει τέσσερις τάξεις – δεν είσαι πολύ καλός, δεν περνάς στο γυμνάσιο, που έχει άλλες οκτώ τάξεις και που απορείς να πας στο πανεπιστήμιο, αλλά συνεχίζεις υποχρεωτικά έξι ακόμα χρόνια και ύστερα μπορείς να παρακολουθήσεις επαγγελματικές ή τεχνικές σχολές. Η μαμά λέει πως αυτό είναι πολύ άδικο, γιατί δε μπορεί ένα παιδί από τα δέκα του να κριθεί για την υπόλοιπη ζωή του.

Εκτός από τη Σίγκριντ, την κοκκινομάλλα, που έγινε κολλητή μου, έκανα παρέα με πολλά παιδιά από την τάξη, κι από αγόρια πιο πολύ με το μαυράκι, το Διαγόρα, που μου φάνηκε παράξενο να έχει ελληνικό όνομα. Ο μπαμπάς όμως μου εξήγησε πως σε κάποια μέρη της Αφρικής υπάρχει το συνήθειο να δίνουν αρχαία ελληνικά ονόματα. Ο Διαγόρας είναι πρώτος μαθητής στην τάξη, κι όσο κι αν ιδρώνει ο Ντάβιντ, που είναι δεύτερος, δεν μπορεί να τον φτάσει, και κυρίως στην αριθμητική, όπου ο Διαγόρας μπορεί να αφαιρέσει από το σαράντα εννιά το δεκατρία έτσι απέξω, ενώ εμείς μόλις που μπορούμε να πούμε τρία πλην ένα πόσο κάνει.

[δυνατότητα επανάληψης αποσπασμάτων στα πλήκτρα:

- 1: Από την αρχή «Λένε πως,..... δεν τέλειωνα τα πιο πολλά, για το σχολείο, που το λάτρευα.
- 2: Το αγάπησα από τη στιγμή που το είδα....είστε το ντιαμάντι του σχολείου μας».

3: Πού να τον άκουγε η Φάρμουρ....χρόνου κατάφερα να έρθω τρίτη.

4: Το γερμανικό σχολείο...πούμε τρία πλην ένα πόσο κάνει]

Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου: «Έρθα να σου εξηγήσω μερικές λέξεις που μπορεί να σου τρύπησαν το αυτί! 'Φάρμουρ' στα σουηδικά είναι η γιαγιά από την πλευρά του πατέρα. Η Κωνσταντίνα έμαθε τη λέξη από τη φίλη της Σίγκριντ. Όσο για το τσέρκι που είχε το κρεβάτι της Κωνσταντίνας, είναι ένα μεταλλικό στεφάνι, που παλιά μάλιστα το χρησιμοποιούσαν τα παιδιά και για παιχνίδι. Γειάααα!!! Τρεχαλητό και φεύγει.

Στην επόμενη σκηνή ακούγονται βήματα. Έρχεται ο ήρωας και λέει: Επέλεξε την απάντησή σου πατώντας Α, Β ή Γ.

1. Η Κωνσταντίνα αναπολεί τη ζωή της στο Άαχεν γιατί

Α. της λείπει τώρα που δεν περνάει καλά Β. τα συζητάει με τη Φάρμουρ

Γ. Σκοπεύει να γυρίσει σύντομα εκεί

Ο μαθητής επιλέγει την απάντησή του. Αν επιλέξει Α, τότε ακούγονται χειροκροτήματα και ο ήρωας λέει: «Μπράβο!» Αν επιλέξει Β, τότε ο ήρωας λέει: «Η αλήθεια είναι ότι πολλές φορές αναφέρει τη Φάρμουρ, αλλά άραγε της μιλά ή απλά σκέφτεται τις αντιδράσεις της αν ήταν μπροστά; Άκουσε ξανά το απόσπασμα 3 πατώντας το πλήκτρο 3». Αν επιλέξει Γ, ο ήρωας λέει: «Μπορείς να εντοπίσεις κάποιο σημείο στο κείμενο που να τεκμηριώνει την απάντησή σου; Άκουσε ξανά το απόσπασμα πατώντας διαδοχικά τα πλήκτρα 1, 2, 3 και 4 και γράψε το σημείο αυτό. Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter».

Για το μαθητή υπάρχει ειδικός χώρος στο κάτω μέρος της οθόνης που μπορεί να γράψει την απάντησή του.

2. Με ποιον από τους γονείς της ένιωσες ότι έχει καλύτερη σχέση η Κωνσταντίνα;

Α. Με τον πατέρα της

Β. Με τη μητέρα της Γ. Και με τους δυο

Ο μαθητής απαντά. Αν επιλέξει Α, ο ήρωας λέει: «Άκουσε ξανά κάποια από τα αποσπάσματα και βρες τις φράσεις που δείχνουν αυτή την προτίμηση και γράψε κάποιες από αυτές». Αν επιλέξει Β, ο ήρωας λέει: «Άκουσε ξανά κάποια από τα αποσπάσματα και βρες τις φράσεις που δείχνουν αυτή την προτίμηση και γράψε κάποιες από αυτές». Αν επιλέξει Γ, ο ήρωας λέει: «Άκουσε ξανά κάποια από τα αποσπάσματα και βρες τις φράσεις που δείχνουν αυτή την προτίμηση και γράψε κάποιες από αυτές. Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter».

Για το μαθητή υπάρχει ειδικός χώρος στο κάτω μέρος της οθόνης που μπορεί να γράψει την απάντησή του.

3. Η υποδοχή της Κωνσταντίνας στο γερμανικό σχολείο ήταν καλή γιατί

A. η μαμά της ήταν δασκάλα σ' αυτό B. ο διευθυντής την καλωσόρισε θερμά Γ.
υπήρχαν και άλλοι μαθητές από άλλες χώρες

Ο μαθητής απαντά. Αν επιλέξει A, ο ήρωας λέει: «Άκουσε ξανά κάποια από τα αποσπάσματα και βρες τις φράσεις που τεκμηριώνουν την επιλογή σου και γράψε κάποιες από αυτές». Αν επιλέξει B, ο ήρωας λέει: «Άκουσε ξανά κάποια από τα αποσπάσματα και βρες τις φράσεις που τεκμηριώνουν την επιλογή σου και γράψε κάποιες από αυτές». Αν επιλέξει Γ, ο ήρωας λέει: «Άκουσε ξανά κάποια από τα αποσπάσματα και βρες τις φράσεις που τεκμηριώνουν την επιλογή σου και γράψε κάποιες από αυτές». Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter

Για το μαθητή υπάρχει ειδικός χώρος στο κάτω μέρος της οθόνης που μπορεί να γράψει την απάντησή του.

4. Η σχέση της Φάρμουρ, της γιαγιάς της Κωνσταντίνας, με τη μαμά της ήταν...

A. σχέση αγάπης B. σχέση αντιπάθειας από τη μια πλευρά Γ. σχέση
αντιπάθειας και από τις δυο πλευρές

Ο μαθητής απαντά. Αν επιλέξει A, ο ήρωας λέει: «Χμ! Δηλαδή ήταν καλή πεθερά, ε; Πώς δικαιολογείς τότε τη φράση «Πού να τον άκουγε η Φάρμουρ, που το ξέρω πως δεν πολυαγαπούσε τη μαμά, τα πρώτα χρόνια τουλάχιστον που παντρεύτηκε τον μπαμπά. Κι αν δεν επέμενε τόσο ο μπαμπάς, μπορεί να μην την είχα τώρα μαμά μου!»; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter». Αν επιλέξει B, τότε ο ήρωας λέει: «Ποια πλευρά, όμως; Της Φάρμουρ ή της μαμάς της Κωνσταντίνας; Πάτησε δεξί βέλος για τη Φάρμουρ και αριστερό για την κυρία Στέλλα». Ο μαθητής επιλέγει.

Αν επιλέξει Γ, τότε ο ήρωας λέει: «Υπάρχει κάποιο σημείο στο κείμενο που να μας δηλώνει τη στάση της κυρίας Στέλλας προς τη Φάρμουρ; Για σκέψου! Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter!

[δυνατότητα αποθήκευσης των απαντήσεων]

3η δραστηριότητα

Η τρίτη δραστηριότητα αποτελείται από μια βασική σκηνή, μεσαίας διάρκειας. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που

συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσεται η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή να γράφει την περίληψη ενός κειμένου με τη βοήθεια πλαγιότιτλων. Διαθεματικές έννοιες κυρίαρχες στη δραστηριότητα: **Επικοινωνία, μεταβολή, πληροφορία, εξάρτηση**. Προεκτάσεις στην *Ιστορία και τη Λογοτεχνία*.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «(Ήχος που να σηματοδοτεί ότι του ήρθε μια φαινή ιδέα) Άκου τι σκέφτηκα! Μπορώ να μη γράψω στη Μάχη και στον Πέτρο πόσο μου λείπουν, αλλά μπορώ να τους το θέσω διαφορετικά, γράφοντάς τους για τις αναμνήσεις της Κωνσταντίνας. Θα ήθελα τη βοήθειά σου! Έχω ήδη γράψει την αρχή του γράμματος. (καθαρίζει τη φωνή του)

Αγαπημένα μου φιλαράκια,

Όπως σας υποσχέθηκα, δε θα σας ξεχάσω και γι' αυτό κάνω την αρχή και σας στέλνω το πρώτο γράμμα. Πιστεύω ότι θα καταφέρουμε να κρατήσουμε τη φιλία μας ζωντανή. Τίποτα δε μπορεί να μας χωρίσει – ούτε τα χιλιόμετρα! Τώρα που φύγατε η μάνα μου με στρώνει πιο συχνά να διαβάζω, για να ξεχνιέμαι, όπως λέει. Έτσι το έχω ρίξει στα λογοτεχνικά. Διάβασα τώρα ένα πολύ καλό, που έχει τίτλο «Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της». Ήδη φαντάζομαι τη μούρη της Μάχης όταν θα άκουσε αράχνες! Αλλά δεν έχει φρικιαστικά ζώδια μέσα, don't worry! Η Κωνσταντίνα είναι στην ηλικία μας και έχει κάποια προβλήματα επειδή... (σταματά να διαβάζει – ήχος από χαρτί που διπλώνει) και λέει: «Μπορείς τώρα να συνεχίσεις εσύ και να γράψεις μια σύντομη περίληψη του αποσπάσματος; Για να σε βοηθήσω, έχω χωρίσει το κείμενο σε τέσσερα μικρότερα αποσπάσματα, που μπορείς να ξανακούσεις αν θέλεις, πατώντας τα πλήκτρα 1, 2, 3 και 4 διαδοχικά. Μπορείς αν θέλεις ν' ακούσεις μόνο εκείνα τα αποσπάσματα που δε θυμάσαι καλά! Μόλις τελειώσεις, πάτησε το πλήκτρο Enter». Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Για να γράψεις την περίληψή σου, πολύ σημαντικό είναι, όπως θα ξέρεις, να βάλεις πλαγιότιτλους. Σκέψου πολύ προσεκτικά τι είναι αυτό που απασχολεί την Κωνσταντίνα σε κάθε απόσπασμα πιο πολύ! Για παράδειγμα, στο πρώτο απόσπασμα, μπορεί να περιγράψει λεπτομερώς το κρεβάτι της, αλλά είναι αυτό που κυρίως σκέφτεται; Ή αναπολεί όλη της την καθημερινή ζωή και το σπίτι της; Αν βάλεις έναν πλαγιότιτλο σε κάθε ενότητα θα μπορέσεις πιο εύκολα να γράψεις την περίληψή σου!» Τρεχαλητό και φεύγει.

4η δραστηριότητα

Η τέταρτη δραστηριότητα αποτελείται από δυο βασικές σκηνές, μεσαίας χρονικής διάρκειας. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) να συνειδητοποιήσει ο μαθητής ότι η κλίση των ρημάτων βασίζεται στη διάκριση μεταξύ των δυο φωνών και ότι οι δυο αυτές σκηνές δεν ταυτίζονται με τις αντίστοιχες διαθέσεις β) να αντιληφθεί ότι η κλίση του Ενεστώτα και του Παρατατικού των ρημάτων βασίζεται σε διπλό υπόδειγμα τόσο στην ενεργητική όσο και στην παθητική φωνή γ) να εξοικειωθεί με το α' συνθετικό των σύνθετων λέξεων (ουσιαστικό, επίθετο, αριθμητικό, ρήμα, επίρρημα, πρόθεση, αντωνυμία) δ) να αντιληφθεί ότι πολλές σύνθετες λέξεις έχουν ως πρώτο συνθετικό αχώριστα μόρια.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Σ' ευχαριστώ! Είσαι θησαυρός! Πάτησε τώρα το πλήκτρο 3 ν' ακούσεις την ιστορία της μαμάς της Κωνσταντίνας. Όσο ακούς, προσπάθησε να εντοπίσεις δυο ρήματα ενεργητικής και δυο παθητικής φωνής Α' και δύο ρήματα Β' συζυγίας, ενεργητική και παθητική φωνή». Ο μαθητής πατά το πλήκτρο 3 και ακούει το απόσπασμα.

Ο ήρωας λέει: «Τα εντόπισες; Αν ναι, τότε γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter. Αν όχι ή αν θέλεις να φωνάξεις τη Σούλα Εξυπνίδου, πάτησε το πλήκτρο F1». Ο μαθητής επιλέγει.

Αν πατήσει F1, τότε:

Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου. «Ήρθα να σου φρεσκάρω τη μνήμη σου! Τα ρήματα της ενεργητικής φωνής έχουν κατάληξη -ω, ενώ της παθητικής φωνής έχουν κατάληξη -μαι. Υπάρχουν βέβαια και τα αποθετικά ρήματα, που είναι αυτά που έχουν μόνο παθητική φωνή, π.χ. το ρήμα «σκέφτομαι». Η σημασία όμως αυτού του ρήματος δεν είναι παθητική, αλλά ενεργητική! Τώρα για τις συζυγίες αυτό που έχω να πω είναι ότι τα ρήματα Α' συζυγίας είναι αυτά που η κατάληξή τους δεν είναι τονισμένη! Π.χ. τα ρήματα «μπερδεύω» και «μπερδεύομαι». Οι καταλήξεις «ω» και «ομαι» δεν τονίζονται. Τα ρήματα Β' συζυγίας έχουν τονισμένη κατάληξη και χωρίζονται σε Α και Β τάξη. Στην Α' τάξη ανήκουν ρήματα όπως «αγαπώ» και «αγαπ-ιέμαι» και στη Β' τάξη ρήματα όπως «μπορώ» και «κοιμάμαι». Οι διαφορές φαίνονται αν τα κλίνεις. Τα ρήματα της Α' τάξης έχουν κατάληψη «ώ, άς, ά» και «ιέμαι, ιέσαι, ιέται» ενώ της Β' τάξης κατάληψη «ώ, είς, εί» και «ούμαι ή άμαι, άσαι, άται». Τρεχαλητό και φεύγει.

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Στο απόσπασμα που μόλις άκουσες υπήρχαν κάποιες σύνθετες λέξεις. Πόσες εντόπισες; Γράψε αυτές που θυμάσαι και μετά ανέλυσέ τις στο α' και β' συνθετικό τους και γράψε τι μέρος του λόγου είναι κάθε συνθετικό. Μήπως βρήκες και τίποτα ρηματάκια με αχώριστα μόρια; Αν θέλεις, μπορείς να ξανακούσεις το απόσπασμα πατώντας το 3. Μόλις τελειώσεις, πάτησε το πλήκτρο Enter»

5η δραστηριότητα

Η πέμπτη δραστηριότητα αποτελείται από τρεις σκηνές, οι δυο βασικές, μεσαίας χρονικής διάρκειας και μια συμπληρωματική, που ολοκληρώνει την ενότητα. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) να κατανοήσει τις σημασίες των εγκλίσεων στις ανεξάρτητες προτάσεις β) να αντιληφθεί τις διαφορετικές χρονικές βαθμίδες του ρήματος στις ανεξάρτητες προτάσεις γ) να μάθει να χρησιμοποιεί μεθόδους για τον έλεγχο και τη βελτίωση των κειμένων που παράγει. Διαθεματικές έννοιες: Χώρος-χρόνος, μεταβολή. Προεκτάσεις στην Ιστορία και τη Μουσική.

Ο δάσκαλος να έχει προετοιμάσει τα 2 τραγούδια «Τζιβαέρι» και «Μεσοπέλαγα αρμενίζω / Θάλασσα – Κ.Μουντάκη» που θα πρέπει να ακουστούν στο τέλος της δραστηριότητας.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Τώρα σκέψου πως η μαμά της Κωνσταντίνας είναι μικρή (ήχος από μωρό που κλαίει) Όχι τόσο μικρή! Να μιλάει! Με βάση αυτό που λέει η Κωνσταντίνα «Η καημένη, σαν ήταν μικρή, οι γονείς της την πήγαιναν από πόλη σε πόλη κι είχε αλλάξει πέντε σχολεία. Σε κάτι μικρές πόλεις, που δεν είχαν ούτε ηλεκτρικό. Ο μπαμπάς της ήταν αξιωματικός της χωροφυλακής και πήγαινε όπου τον έστελναν» γράψε τι θα έλεγε η ίδια τώρα για την καθημερινή της ζωή. Στο κείμενο που θα γράψεις, να περιλάβεις και ένα διάλογο ανάμεσα στη μικρή Στέλλα και τον μπαμπά της που της ανακοινώνει την επόμενη αναχώρησή τους. Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά

Τρεχαλητό. Σούλα Εξυπνίδου: «Βρε, βρε, τι παιδί είσαι εσύ! Μπορεί να σε κάνω βοηθό μου, να κάνουμε τους έξυπνους παρέα! Λοιπόν, ελπίζω ότι μαζί με τη φαντασία σου χρησιμοποιήσες και τις κατάλληλες εγκλίσεις! Οριστική, Υποτακτική και Προστακτική! Για

θυμήσου αν όντως έκανες κατάλληλη χρήση και αν όχι, τς! Τς! Άντε, άντε, σου δίνω μια ευκαιρία να επαναλάβεις την άσκηση πατώντας το 2 (δυνατότητα να ξαναγράψει την απάντηση του). Αν θέλεις να συνεχίσεις πάτα το πλήκτρο enter.

Η δεύτερη σκηνή ξεκινά με τον ήρωα να λέει: «Μπορείς να σκεφτείς περιόδους στην Ιστορία που οι κάτοικοι μιας περιοχής αναγκάστηκαν να φύγουν από τα σπίτια τους; Έγιναν δηλαδή πρόσφυγες; Στην Ελλάδα πού υπάρχουν πρόσφυγες; Ποιες εθνικότητες που φιλοξενούνται στην Ελλάδα είναι μετανάστες; Για ποιους λόγους αναγκάζεται κάποιος να μεταναστεύσει; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Πήγαινε τώρα πίσω στο χρόνο και σκέψου! Στα χρόνια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας πολλοί Έλληνες αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό. Γνωρίζεις πού δημιουργήθηκαν ελληνικές παροικίες; Αν όχι, μπορείς να συμβουλευτείς το βιβλίο της Ιστορίας σου στη σελίδα 138. Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Στην τελευταία σκηνή, ακούγονται βήματα. Ο ήρωας λέει: «Σ' ευχαριστώ για την παρέα σου! Ελπίζω να πέρασες καλά! Θα τα πούμε! Γεια σου!»

Ζήτησε από το δάσκαλό σου να παίξει τα τραγούδια «Τζίβαέρι», «Μεσοπέλαγα αρμενίζω/Θάλασσα – Κ.Μουντάκη»

Θεματική ενότητα: Δημοσιογραφία

Ενότητες βιβλίου: Σχολείο – Εργασία και επάγγελμα – Ψυχαγωγία και ενημέρωση από διάφορες πηγές (ΜΜΕ, Διαδίκτυο) (4-6)

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής του γλώσσας και τα οποία συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους. Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει τέσσερις σκηνές. Οι δύο πρώτες σκηνές είναι εισαγωγικές, μικρής χρονικής διάρκειας και οι υπόλοιπες δυο αποτελούν τη βασική δραστηριότητα και είναι μεσαίας χρονικής διάρκειας, επίσης. Σκοπό της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Οι διδακτικοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) να αντιληφθεί ο μαθητής ότι τα ρήματα ανάλογα με τη σημασία τους και το γραμματικό τους τύπο διακρίνονται σε ενεργητικά, παθητικά, μέσα, ουδέτερα γ) να παράγει ένα κείμενο λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες παραμέτρους και περιστάσεις της επικοινωνίας δ) να διατυπώνει και να τεκμηριώνει την άποψή του. Οι

διαθεματικές έννοιες που πλαισιώνουν τη δραστηριότητα είναι: **Επικοινωνία, Πληροφορία, Εξάρτηση, Πολιτισμός.**

Περιγραφή δραστηριότητας

Η πρώτη σκηνή έχει ως φόντο ένα δρόμο από γειτονιά. Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: «Γεια σου! Είμαι ο Αλέξης!» και έπειτα λέει το κορίτσι: «Κι εγώ είμαι η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς να παίξεις!». Ο μαθητής επιλέγει τον ήρωα που θέλει. [δυνατότητα να ακούγεται το όνομα του ήρωα όπως κινεί τον κέρσορα]

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Δεν ξέρεις τι έπαθα το πρωί! Εκεί που περπατούσα αμέριμνα στο κέντρο, με σταμάτησε ένας δημοσιογράφος και με ρώτησε τη γνώμη μου για την ακρίβεια των προϊόντων! Ευτυχώς που μόλις χθες είχα ακούσει στις ειδήσεις για την πορεία των τιμών και του απάντησα σχετικά, αλλιώς θα γινόμουν ρεζίλι, αν με περιλάμβανε στο ρεπορτάζ του! Εσένα σου έχει τύχει να σε σταματήσει δημοσιογράφος στο δρόμο; Αν ναι, μπράβο γιατί θα σου χρειαστεί! Αν όχι, καλομελέτα κι έρχεται!

Στην τρίτη σκηνή, εμφανίζεται ένας δημοσιογράφος κρατώντας μικρόφωνο. Λέει: «Καλημέρα! Είμαι ρεπόρτερ του ραδιοφωνικού σταθμού «Νέα παρέα». Κάνουμε ένα γκάλοπ για τις πηγές ενημέρωσης των σημερινών νέων. Θα σας κάνω κάποιες ερωτήσεις και θα ήθελα να απαντάτε με τα πλήκτρα 1 έως 4 για να δηλώσετε την απάντησή σας. Λοιπόν, ξεκινάω: Πόσο συχνά ακούτε ειδήσεις; 1. καθόλου 2. μια φορά την ημέρα 3. δυο φορές την ημέρα 4. από το πρωί μέχρι το βράδυ. Παρακαλώ επιλέξτε το νούμερο της απάντησης που σας αντιπροσωπεύει». Ο μαθητής επιλέγει πατώντας τα πλήκτρα 1-4.

Ο δημοσιογράφος λέει: «Μάλιστα. Τώρα επιλέξτε τις πηγές που αντλείτε την ενημέρωσή σας. 1. τηλεόραση 2. ραδιόφωνο 3. εφημερίδες και περιοδικά 4. διαδίκτυο» Ο μαθητής επιλέγει την απάντησή του (1-4).

Ο δημοσιογράφος λέει: «Τι θα θέλατε να περιέχουν οι ειδήσεις για να είναι πιο ελκυστικές στους νέους ανθρώπους; 1. περισσότερες πολιτικές ειδήσεις 2. περισσότερες πολιτιστικές ειδήσεις 3. περισσότερη ενημέρωση για προβλήματα που απασχολούν τους νέους 4. κουτσομπολιά». Ο μαθητής επιλέγει (1-4).

Ο δημοσιογράφος λέει: «Τώρα θα σας διαβάσω την άποψη ενός συγγραφέα για τη χρήση της εφημερίδας ως πηγή ενημέρωσης και θέλω να μου πείτε αν συμφωνείτε ή διαφωνείτε πατώντας τα πλήκτρα 1 ή 2.

«Τίποτα θετικό δεν ακούγεται πια για τις εφημερίδες, εκτός και αν είναι το ότι δεν χρειάζονται μπαταρίες για να διαβαστούν, ότι μπορείς να τις χρησιμοποιήσεις για να σκοτώσεις μύγες και ότι τυλίγουν τα ψάρια με αυτές» (Τζόζεφ Έπσταϊν για το περιοδικό «Commentary»)

1. Πιστεύω ότι οι εφημερίδες εξακολουθούν να είναι δυναμική πηγή ενημέρωσης 2. η χρησιμότητα της εφημερίδας περιορίζεται σε αυτά που αναφέρει ο συγγραφέας του άρθρου». Ο μαθητής επιλέγει 1 ή 2.

Ο δημοσιογράφος λέει: «Πολύ καλά! Ευχαριστώ! Σας ενημερώνω ότι το γκάλοπ είναι ανώνυμο και ότι η έρευνα θα δημοσιευθεί σύντομα σε όλα τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης! Και πάλι σας ευχαριστώ! Αντίο!» Βήματα και αποχωρεί.

Στην τελευταία σκηνή της δραστηριότητας, ακούγονται βήματα. Ήρωας: «Ποιος στη χάρη σου! Οι απαντήσεις σου θα διαμορφώσουν την κοινή γνώμη των νέων για την ενημέρωση και οι δικές μου την κοινή γνώμη για την ακρίβεια! Μπορούμε να χαρούμε τα δεκαπέντε μας λεπτά δημοσιότητας.

Ο ήρωας λέει: «Ανάλογα με τη στάση σου απέναντι στην ενημέρωση, γράψε μια παράγραφο με τις προτάσεις σου για ένα ελκυστικό δελτίο ειδήσεων. Κάθε φορά που θα τελειώνεις την απάντησή σου, να πατάς το πλήκτρο Enter για να προχωράς παρακάτω». Ο μαθητής απαντά.

[στο κάτω μέρος της οθόνης υπάρχει χώρος για να γράψει το παιδί την απάντησή του. Οι απαντήσεις αποθηκεύονται και στο τέλος συγκεντρώνονται σε μια σελίδα για να τις αξιολογήσει ο καθηγητής/ η καθηγήτρια]

Ο ήρωας λέει: «Άκουσε ξανά την άποψη του Τζόζεφ Έπσταϊν πατώντας το πλήκτρο 2 και γράψε όλα τα ρήματα που συνάντησες και τη διάθεση καθενός. Αν θέλεις να φωνάξεις τη Σούλα Εξυπνίδου, πάτησε το F1». Ο μαθητής απαντά.

Πλήκτρο 2: «Τίποτα θετικό δεν ακούγεται πια για τις εφημερίδες, εκτός και αν είναι το ότι δεν χρειάζονται μπαταρίες για να διαβαστούν, ότι μπορείς να τις χρησιμοποιήσεις για να σκοτώσεις μύγες και ότι τυλίγουν τα ψάρια με αυτές»

Αν πατήσει F1:

Τρεχαλητό. Εμφανίζεται η Σούλα Εξυπνίδου. Λέει: «Ήρθα να σου φρεσκάρω τη μνήμη. Οι διαθέσεις των ρημάτων είναι τέσσερις: η ενεργητική, η παθητική, η μέση και η ουδέτερη. Όλες αναφέρονται στη σημασία του ρήματος και όχι στη φωνή που βρίσκονται τα ρήματα! Λοιπόν, τα ρήματα με ενεργητική διάθεση δηλώνουν ότι το υποκείμενο ενεργεί – π.χ. στολίζω το δέντρο. Τα ρήματα με παθητική διάθεση δηλώνουν ότι το υποκείμενο δέχεται μια ενέργεια – π.χ. οι ασκήσεις λύνονται (από τους μαθητές). Ένα ρήμα με μέση διάθεση δηλώνει ότι το

υποκείμενο ενεργεί και η ενέργεια επιστρέφει σε αυτό – π.χ. ντύνομαι και τέλος, με ουδέτερη διάθεση δηλώνεται ότι το υποκείμενο βρίσκεται σε μια κατάσταση – π.χ. κοιμάμαι. Τώρα μπορείς να κάνεις την άσκηση σου!» Τρεχαλητό και φεύγει

2η δραστηριότητα

Στη δεύτερη δραστηριότητα περιλαμβάνονται τρεις βασικές σκηνές, μεγάλης χρονικής διάρκειας. Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται: α) να αντιληφθεί ο μαθητής το ρόλο του αντικειμένου στην πρόταση και τη σπουδαιότητα του ως συμπληρώματος του ρήματος β) να διατυπώνει και να τεκμηριώνει την άποψή του γ) να αντιληφθεί ότι τα ρήματα χωρίζονται σε δυο μεγάλες συντακτικές κατηγορίες ανάλογα με το αν δέχονται ως συμπλήρωμα ένα αντικείμενο δ) να αντιληφθεί την έννοια της σύγκρισης και πώς εκφέρεται ε) να εξοικειωθεί με το β' συνθετικό των σύνθετων λέξεων και ευρύτερα με το συνδυασμό των δυο συνθετικών τους στ) να συνειδητοποιήσει τη λειτουργικότητα της χρήσης των προσωπικών αντωνυμιών κυρίως στο επικοινωνιακό πλαίσιο της λογοτεχνίας ζ) να εξοικειωθεί με τις σημασίες, τους συντακτικούς ρόλους και τους κλιτικούς τύπους των προσωπικών αντωνυμιών και με τις συντακτικές, μορφολογικές ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στους αδύνατους και τους δυνατούς τύπους.

Διαθεματικές έννοιες που περιλαμβάνονται: Ομοιότητα- **Διαφορά, Πολιτισμός, Επικοινωνία**. Προεκτάσεις στη *Λογοτεχνία* και τον *Επαγγελματικό Προσανατολισμό*.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Εγώ πάντως πιστεύω ότι το επάγγελμα του δημοσιογράφου θα είναι πάντα επίκαιρο, αφού ειδήσεις θα υπάρχουν πάντα, ανεξάρτητα από την πηγή ενημέρωσης! Μάλιστα το βρίσκω από τα συναρπαστικότερα επαγγέλματα, ιδίως αφότου διάβασα για τις δημοσιογραφικές περιπέτειες του Ρουλταμπός. Ποιος είναι ο Ρουλταμπός; Άκουσε για να μάθεις».

Ο Ρουλταμπός από γεννησιμιού του ήτανε καμπούρης και δημοσιογράφος. Εξαιτίας της καμπούρας του τον φώναζαν Ρουλταμπός, που στη μητρική του γλώσσα, τη γαλλική, θα πει, κύλα την καμπούρα σου, και τα παρατσούκλια που του έδιναν οι φίλοι του είχαν πάντα σχέση με τη μπάλα, το μπαλόκι, τους βόλους, τη μπαλίτσα.

Πως ήταν δημοσιογράφος το δείχνανε τα μικρά ματάκια του, τα στρογγυλά και περίεργα, που τρύπωναν παντού κι εξερευνούσαν τα πάντα, το διαρκώς ανοιχτό του σημειωματάριο, τα μικρά και οι πολύχρωμοι μαρκαδόροι του, οι φωτογραφικές του μηχανές, τα μαγνητόφωνα και προπάντων το καταπληκτικό σκωτσέζικο σακάκι με το ασορτί κασκέτο.

Ύστερα από τις δημοσιογραφικές του σπουδές στο Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Τεχνολογίας, ο Ρουлтаμπός άρχισε την καριέρα του με μια σειρά μεγάλα ρεπορτάζ που στη διάρκειά τους έκανε το γύρο του κόσμου σε έντεκα μέρες, μία ώρα, πέντε λεπτά και σαρανταπέντε δευτερόλεπτα. Η γρήγορη αυτή περιστροφή τον είχε στρογγυλέψει ακόμα πιο πολύ. Είχε καταλήξει να μοιάζει με μικρή υδρόγειο σφαίρα που είχε πόδια και το κεφάλι του ήτανε σαν ένα φεγγάρι αδιάκριτο και περίεργο, που στριφογύριζε αδιάκοπα πάνω στον άξονά του, ψάχνοντας να βρει και να διηγηθεί πράγματα παράξενα, διασκεδαστικά και διδαχτικά.

Όταν γύρισε από τα ρεπορτάζ του, ο μπος τού είπε πως, τώρα που ήτανε πραγματικός δημοσιογράφος, έπρεπε να μάθει το επάγγελμα.

Ο μπος ήταν ο Μπομπ Μοράς, ο αρχισυντάκτης της εφημερίδας. Είχε μεγάλα μουστάκια, φορούσε χοντρά γυαλιά με κοκάλινο σκελετό και κάπνιζε πούρα, που τ' άφηνε πάντα μισοτελειωμένα. Στο αριστερό του χέρι κρατούσε ένα ξυράφι και στο δεξί ένα μαύρο μαρκαδόρο. Όταν διάβαζε ένα άρθρο, ό,τι δεν έκοβε με το ξυράφι το διέγραφε με το μαρκαδόρο κι αν απόμεινε τίποτα, τόστελνε στραβομουτσουιάζοντας στο τυπογραφείο.

Όταν, λοιπόν, γύρισε ο Ρουлтаμπός, τον έβαλαν στην υπηρεσία γενικών πληροφοριών.

- Η γενική πληροφορία, του εξήγησε ο μπος, είναι η πληροφορία που δεν είναι ούτε πολιτική ούτε αθλητική ούτε οικονομική ούτε φιλολογική ούτε τίποτα το ιδιαίτερο. Είναι για την εφημερίδα ό,τι και το κοπανισμένο παξιμάδι για την κοτολέτα πανέ. Δεν είναι πολύ θρεπτικό, μα κάνει κρούστα και είναι παρουσιάσιμο. Όταν δεν έχουν πολύ κρέας, βάζουν μπόλικο κοπανισμένο παξιμάδι, για να'χει χοντρή κρούστα. Η δουλειά σου θα είναι να μαζεύεις ψίχουλα για την κρούστα.

Ο Ρουлтаμπός πέρασε έξι μήνες στην υπηρεσία γενικών πληροφοριών. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα έκανε εκατόν τριάντα δύο επισκέψεις στο αστυνομικό τμήμα, όπου ένας νυσταλέος αστυφύλακας έγραφε σ' ένα μεγάλο βιβλίο όλα τα γεγονότα της πόλης, τουλάχιστον όσα ήθελε να μαθαίνει η αστυνομία, δηλαδή, πολύ συχνά όχι σπουδαία πράγματα. Έκανε καμιά δωδεκαριά έρευνες για τις κλεψιές και τις ζημιές της Μπιζού, της γάτας της κυρίας Μισέλ Αρμαντίν, εβδομήντα δύο χρονώ, οικιακά, διεύθυνση οδός Σφαγείων, αρ. 45. Φωτογράφησε τρία φορτηγά αυτοκίνητα, έξι τουριστικά λεωφορεία, μια νεκροφόρα και δεκατέσσερα μοτοποδήλατα, που, παίρνοντας άσχημα τη στροφή στην πλατεία Ταχυδρομείου, είχαν χωθεί

σε διάφορες προθήκες κάνοντας ζημιές, ευτυχώς μόνο υλικές. Οι δημοτικές αρχές δεν είχαν ακόμα αποφασίσει αν θα βάζαν εκεί έναν αστυφύλακα, ένα στοπ ή ένα κόκκινο φανάρι. Ο Ρουлтаμπός πήρε πέντε φορές συνέντευξη από το δήμαρχο και μαγνητοφώνησε εννιά θυμωμένες διαμαρτυρίες του καθηγητή Ζακ Σαρντόν, διπλωματούχου οικολόγου και προέδρου του τοπικού συλλόγου για την προστασία των ποδηλατιστών, των πεζών και των αδέσποτων ζώων.

Απ' όλα αυτά τα γεγονότα, έβγαλε έξι χιλιάδες οκτακόσιες εξήντα γραμμές, που το ξυράφι και ο μαρκαδόρος του Μπομπ Μοράς τις κατέβασαν σε διακόσιες τριάντα τρεις.

Σ' όλο αυτό το διάστημα τ' όνομα του Ρουлтаμπός δε φάνηκε ούτε μια φορά στην εφημερίδα. Για ένα δημοσιογράφο που'χε κάνει τόσο μεγάλα ρεπορτάζ κι είχε δει την υπογραφή του να φιγουράρει στην πρώτη σελίδα αυτό βέβαια ήταν λίγο δυσάρεστο. Ο Ρουлтаμπός, όμως, ήξερε ότι στις εφημερίδες, όπως και στα καράβια, υπάρχουν άνθρωποι που καμαρώνουν στη γέφυρα κι άλλοι που ξεθεώνονται στ' αμπάρι. Σαν καλός δημοσιογράφος, υπόμενε καρτερικά τη μοίρα του.

Όταν έφτασε το καλοκαίρι, οι συντάκτες της εφημερίδας άρχισαν να παίρνουν τις άδειές τους κι ο μπος έβαλε το Ρουлтаμπός ν' αντικαταστήσει διαδοχικά τον κριτικό τηλεόρασης, τον αθλητικό συντάκτη, τον υπεύθυνο για το μετεωρολογικό δελτίο. Ήταν δύσκολη δουλειά. Η τηλεόραση του έφερνε πονοκέφαλο. Αντίθετα, τα αθλητικά τον ενθουσίαζαν τόσο πολύ που, όταν γυρνούσε από ένα ματς, ήταν ξεθεωμένος απ' τις φωνές που είχε βάλει. Όσο για το μετεωρολογικό δελτίο, οι προβλέψεις τώρα στην αρχή του καλοκαιριού ήταν τόσο απογοητευτικές, που ο Ρουлтаμπός έπαιρνε αδιάκοπα θυμωμένα γράμματα από τους αναγνώστες, που ήταν δυσαρεστημένοι με τον καιρό και την πρόγνωση του.

[δυνατότητα να χωριστεί σε αποσπάσματα στα ακόλουθα πλήκτρα:

- 1: Ο Ρουлтаμπός από γεννησιμιού του ήτανε καμπούρης ...έπρεπε να μάθει το επάγγελμα
- 2: Ο μπος ήταν ο Μπομπ Μοράς,....ψίχουλα για την κρούστα
- 3: Ο Ρουлтаμπός πέρασε έξι μήνεςτις κατέβασαν σε διακόσιες τριάντα τρεις.
- 4: Σ' όλο αυτό το διάστημα τ' όνομα του Ρουлтаμπόςπου ήταν δυσαρεστημένοι με τον καιρό και την πρόγνωση του.]

Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Αν υπάρχουν άγνωστες λέξεις που σου τρύπησαν το αυτί, πάτησε το πλήκτρο F1 να στις εξηγήσω!»

Αν ο μαθητής πατήσει F1:

Η Σούλα Εξυπνίδου λέει: «κασκέτο είναι ένα είδος καπέλου, μπος είναι το αφεντικό στα αγγλικά, αρχισυντάκτης είναι ο επικεφαλής των συντακτών και αυτός που αποφασίζει ποια κείμενα των συντακτών θα μπου τελικά στην εφημερίδα, είναι δηλαδή το αφεντικό τους, η κοτολέτα πανέ είναι κοτόπουλο που έχει τηγανιστεί αφού έχει πρώτα πασπαλιστεί με τριμμένη φρυγανιά απέξω και εγώ είμαι η Σούλα Εξυπνίδου και τώρα φεύγω» Τρεχαλητό και φεύγει.

Ο ήρωας λέει: «Πώς αντιμετωπίζει τα καθήκοντά του στην εφημερίδα ο Ρουλταμπός; Γράψε την απάντησή σου τεκμηριώνοντάς την με φράσεις από το κείμενο που άκουσες. Μπορείς να ξανακούσεις ενότητες από το απόσπασμα όσες φορές θέλεις, πατώντας τα πλήκτρα 1-4». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Ο αρχισυντάκτης περιγράφει τη δουλειά του Ρουλταμπός σαν την κρούστα από την κοτολέτα πανέ. Τι θέλει να του δείξει; Γράψε την απάντησή σου». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Ο Ρουλταμπός κάνει τη σκέψη πως στις εφημερίδες, όπως και στα καράβια, υπάρχουν άνθρωποι που καμαρώνουν στη γέφυρα κι άλλοι που ξεθεώνονται στ' αμπάρι. Πώς το καταλαβαίνεις αυτό;» Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Πώς θα ένιωθες αν είχες κάνει μια αναγνωρισμένη επιτυχία ως δημοσιογράφος και στη συνέχεια εργαζόσουν κάνοντας μικροδουλειές σε μια εφημερίδα; Σύγκρινε τον τρόπο που θα αντιδρούσες εσύ με την αντίδραση του Ρουλταμπός». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Άκουσε τώρα την περιγραφή του αφεντικού του Ρουλταμπός και εντόπισε όσες περισσότερες σύνθετες λέξεις μπορείς. Ανέλυσέ τες έπειτα στα συνθετικά τους και γράψε τι μέρος του λόγου είναι το β' συνθετικό.

Ο μπος ήταν ο Μπομπ Μοράς, ο αρχισυντάκτης της εφημερίδας. Είχε μεγάλα μουστάκια, φορούσε χοντρά γυαλιά με κοκάλινο σκελετό και κάπνιζε πούρα, που τ' άφηνε πάντα μισοτελειωμένα. Στο αριστερό του χέρι κρατούσε ένα ξυράφι και στο δεξί ένα μαύρο μαρκαδόρο. Όταν διάβαζε ένα άρθρο, ό,τι δεν έκοβε με το ξυράφι το διέγραφε με το μαρκαδόρο κι αν απόμεινε τίποτα, τ'όστελνε στραβομουτσουνιάζοντας στο τυπογραφείο. Μόλις τελειώσεις την απάντησή σου, πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Πάτησε 4 ν' ακούσεις κάποιες προτάσεις από το κείμενο. Εντόπισε τα ρήματα και γράψε ποια είναι μεταβατικά και ποια αμετάβατα. Στα μεταβατικά γράψε και το ή τα αντικείμενα. Αν θέλεις βοήθεια, πάτησε F1 να έρθει η Σούλα Εξυπνίδου.

Πλήκτρο 4:

- A. Η γρήγορη αυτή περιστροφή τον είχε στρογγυλέψει ακόμα πιο πολύ.
- B. Η τηλεόραση του έφερνε πονοκέφαλο.
- Γ. Υπάρχουν άνθρωποι που καμαρώνουν στη γέφυρα κι άλλοι που ξεθεώνονται στ' αμπάρι
- Δ. Έκανε καμιά δωδεκαριά έρευνες για τις κλειψιές και τις ζημιές της Μπιζού,
- Ε. Ο Ρουλταμπός έπαιρνε αδιάκοπα θυμωμένα γράμματα από τους αναγνώστες

Αν πατήσει F1:

Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Τα μεταβατικά ρήματα χρειάζονται αντικείμενο για να συμπληρωθεί το νόημά τους. Λέγονται μεταβατικά γιατί μεταβιβάζουν την ενέργειά τους στο αντικείμενο. Τα αμετάβατα μπορούν και είναι αυτόνομα, δε χρειάζονται αντικείμενο. Τώρα με τα μεταβατικά, αν θέλεις να ξέρεις, δεν ξεμπερδεύεις έτσι εύκολα! Άλλα είναι μονόπτωτα και άλλα δίπτωτα. Τι σημαίνει αυτό; Ότι μπορεί να παίρνουν ένα αντικείμενο σε μια πτώση ή δυο σε δυο πτώσεις! Το λέει και το όνομά τους! Μονό-πτωτα και δι-πτωτα! Τώρα μπορείς να κάνεις την άσκησή σου!» Τρεχαλητό και φεύγει.

Ο μαθητής απαντά.

Στην τελευταία σκηνή, ο ήρωας λέει: «Ξαναγράψε τις δυο πρώτες προτάσεις που άκουσες, αλλάζοντας τις προσωπικές αντωνυμίες με τη λέξη που αντικαθιστούν.

- A. Η γρήγορη αυτή περιστροφή τον είχε στρογγυλέψει ακόμα πιο πολύ.
 - B. Η τηλεόραση του έφερνε πονοκέφαλο.
- Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter για να προχωρήσεις.

Ο ήρωας λέει: «Ο Ρουλταμπός για να γίνει δημοσιογράφος σπούδασε στο Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Τεχνολογίας και έκανε πρακτική με μια σειρά μεγάλα ρεπορτάζ. Στην Ελλάδα κάποιος πώς μπορεί να γίνει δημοσιογράφος; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter. Αν δεν γνωρίζεις, πάτησε το πλήκτρο F1 να έρθει η Σούλα Εξυπνίδου»

Αν πατήσει F1:

Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Για να γίνει κάποιος δημοσιογράφος, μπορεί να σπουδάσει στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, όπου λειτουργεί το Τμήμα Επικοινωνίας Μέσων και Πολιτισμού από το 1990. Αν κάποιος δε μπορέσει να περάσει στις πανελλήνιες εξετάσεις αλλά εξακολουθεί να θέλει να γίνει δημοσιογράφος, υπάρχουν τα ΙΕΚ, δημόσια και ιδιωτικά που προσφέρουν μαθήματα.

3η δραστηριότητα

Η τρίτη δραστηριότητα αποτελείται από δυο βασικές σκηνές, μεσαίας χρονικής διάρκειας. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσεται η εξέλιξη της δυνατότητας του μαθητή α)να εκφράζει την άποψή του, αρέσκεια και δυσαρέσκεια και να την αιτιολογεί β)να χρησιμοποιεί διαφορετικούς τρόπους εκφοράς της σύγκρισης και να εντοπίζει εκείνα τα στοιχεία που επιτρέπουν τη σύγκριση γ) να ασκείται στην αναζήτηση επιχειρημάτων. Διαθεματικές έννοιες κυρίαρχες στη δραστηριότητα: **Επικοινωνία, αλληλεπίδραση, πληροφορία.**

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Δε νομίζω ότι όλοι όσοι επιλέγουν το επάγγελμα του δημοσιογράφου γνωρίζουν τι ακριβώς κάνει ένας δημοσιογράφος εκτός από το να παρουσιάζει ειδήσεις! Άκουσε τι καθήκοντα αναλογούν σε αυτό το επάγγελμα, όπως περιγράφεται στο διαδίκτυο στο e-raideia.net».

Οι συγγραφείς, οι δημοσιογράφοι και οι ασκούντες συναφή επαγγέλματα γράφουν λογοτεχνικά έργα για δημοσίευση ή παρουσίαση σε θεατρική παράσταση, εκτιμούν την αξία των καλλιτεχνικών παραγωγών, λογοτεχνικών και άλλων έργων τέχνης ή γράφουν και δημοσιεύουν νέα, ιστορίες και σχόλια.

Τα καθήκοντά τους περιλαμβάνουν συνήθως:

- Συγγράφουν λογοτεχνικά έργα για δημοσίευση ή παρουσίαση σε θεατρική παράσταση.
- Γράφουν κείμενα εργασίας για ταινίες ή σειρές και τα ετοιμάζουν για θεατρικές, κινηματογραφικές, ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές παραγωγές.
- Εκτιμούν και γράφουν για την αξία της λογοτεχνίας, της μουσικής και άλλων έργων τέχνης, καθώς και για καλλιτεχνικές παραστάσεις και εκδηλώσεις.
- Συλλέγουν, αναφέρουν και σχολιάζουν τα νέα και τα σύγχρονα γεγονότα για δημοσίευση σε εφημερίδες, περιοδικά ή για εκπομπή στο ραδιόφωνο ή την τηλεόραση.
- Συνομιλούν με πολιτικούς και άλλα δημόσια πρόσωπα σε συνεντεύξεις τύπου και άλλες περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων και των ατομικών συνεντεύξεων που ηχογραφούνται για εκπομπή στο ράδιο ή την τηλεόραση.

- Γράφουν κύρια άρθρα, επιλέγουν, ανανεώνουν ρυθμίζουν και παραδίδουν και άλλο υλικό για δημοσίευση σε εφημερίδες και περιοδικά.
- Αξιολογούν χειρόγραφα που έχουν δοθεί για δημοσίευση σε μορφή βιβλίου, προβαίνουν σε συστάσεις και εκδίδουν ή επιβλέπουν τις σχετικές εκδόσεις.
- Γράφουν διαφημιστικά κείμενα για την προώθηση συγκεκριμένων προϊόντων ή υπηρεσιών.
- Επιλέγουν, συνθέτουν και προετοιμάζουν διαφημιστικό υλικό για επιχειρήσεις ή άλλους οργανισμούς το οποίο θα δημοσιοποιηθεί μέσω του τύπου, του ραδιοφώνου, της τηλεόρασης ή άλλου μέσου ενημέρωσης.
- Σχεδιάζουν και γράφουν φυλλάδια, εγχειρίδια και άλλες παρόμοιες εκδόσεις με τεχνικές οδηγίες.
- Άσκηση συναφών δραστηριοτήτων.
- Επίβλεψη άλλων που ασχολούνται με αυτές τις εργασίες.

Ο ήρωας λέει: «Από τα καθήκοντα που άκουσες, ποιο πιστεύεις ότι θα σου ταίριαζε περισσότερο να αναλάβεις; Γράψε την απάντησή σου». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Άκουσε ξανά την περιγραφή των καθηκόντων του δημοσιογράφου πατώντας το πλήκτρο 1 και επέλεξε το καθήκον που θεωρείς ως το πιο χρήσιμο για την ενημέρωση του κοινού. Ύστερα γράψε μια μικρή παράγραφο όπου θα εξηγείς γιατί το θεωρείς πιο σημαντικό από άλλα καθήκοντα που περιλαμβάνονται στην περιγραφή». Ο μαθητής απαντά.

Στην επόμενη σκηνή ο ήρωας λέει: «Πολλοί άνθρωποι αποφεύγουν να απαντούν σε ερωτήσεις δημοσιογράφων στο δρόμο γιατί φοβούνται μήπως στο ρεπορτάζ παραποιηθούν οι απαντήσεις τους και παρουσιαστεί αυτό που θέλουν οι δημοσιογράφοι και όχι αυτό που υποστήριξαν οι ίδιοι. Πιστεύεις ότι αυτός ο φόβος τους είναι δικαιολογημένος; Γράψε την απάντησή σου χρησιμοποιώντας παραδείγματα από την τρέχουσα επικαιρότητα για να τεκμηριώσεις την άποψή σου». Ο μαθητής απαντά.

4η δραστηριότητα

Η τέταρτη δραστηριότητα αποτελείται από μια βασική σκηνή, μεγάλης χρονικής διάρκειας. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) να ασκηθεί στον περιγραφικό και αφηγηματικό τρόπο, απευθυνόμενος κυρίως σε δέκτη που του είναι οικείος β) να αξιολογεί τις πληροφορίες

που προσλαμβάνει. Διαθεματικές έννοιες που περιλαμβάνονται: **Πληροφορία – Επικοινωνία – Αλληλεπίδραση – Πολιτισμός.**

Περιγραφή δραστηριότητας

Η σκηνή ξεκινά με τον ήρωα να λέει: «Οι δημοσιογράφοι είναι υποχρεωμένοι να υπακούουν σε έναν κώδικα δεοντολογίας. Τι είναι αυτός ο κώδικας; Κάποιες αρχές για το τι πρέπει να κάνουν και να μην κάνουν ως δημοσιογράφοι. Άκουσε το άρθρο 2 του κώδικα δεοντολογίας των δημοσιογράφων. Όσο τα ακούς, σκέψου αν έχεις διαπιστώσει να παραβιάζονται κάποιοι από τους κανονισμούς».

Άρθρο 2

Η δημοσιογραφία, ως επάγγελμα, αλλά και κοινωνικό λειτουργήμα, συνεπάγεται δικαιώματα, καθήκοντα και υποχρεώσεις. Ο δημοσιογράφος δικαιούται και οφείλει:

α. Να αντιμετωπίζει ισότιμα τους πολίτες, χωρίς διακρίσεις εθνικής καταγωγής, φύλου, φυλής, θρησκείας, πολιτικών φρονημάτων, οικονομικής κατάστασης και κοινωνικής θέσης.

β. Να σέβεται την προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια και το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής του ανθρώπου και του πολίτη. Μόνο όταν το επιτάσσει το δικαίωμα της πληροφόρησης μπορεί να χρησιμοποιεί, πάντοτε με τρόπο υπεύθυνο, στοιχεία από την ιδιωτική ζωή προσώπων που ασκούν δημόσιο λειτουργήμα ή έχουν στην κοινωνία ιδιαίτερη θέση και ισχύ και υπόκεινται στον κοινωνικό έλεγχο.

γ. Να σέβεται το τεκμήριο της αθωότητας και να μην προεξοφλεί τις δικαστικές αποφάσεις.

δ. Να σέβεται την κατοχυρωμένη με διεθνείς συμβάσεις προστασία των ανηλίκων και των προσώπων με ειδικές ανάγκες και με σοβαρά προβλήματα υγείας.

ε. Να αντιμετωπίζει με διακριτικότητα και ευαισθησία τους πολίτες, όταν αυτοί βρίσκονται σε κατάσταση πένθους, ψυχικού κλονισμού και οδύνης, καθώς και αυτούς που έχουν εμφανές ψυχικό πρόβλημα, αποφεύγοντας να προβάλει την ιδιαιτερότητά τους.

στ. Να μην αποκαλύπτει, άμεσα ή έμμεσα, την ταυτότητα των θυμάτων βιασμού, τα οποία επέζησαν της εγκληματικής πράξης.

ζ. Να ελέγχει και να τεκμηριώνει τις πληροφορίες, που αναφέρονται στον ευαίσθητο τομέα της υγείας, όπου η παραπλανητική πληροφόρηση και η εντυπωσιακή προβολή μπορούν να προκαλέσουν αδικαιολόγητη αναστάτωση στην κοινή γνώμη.

η. Να συλλέγει και να διασταυρώνει τις πληροφορίες του και να εξασφαλίζει την τεκμηρίωσή τους (έγγραφα, φωτογραφίες, κασέτες, τηλεοπτικές εικόνες) με δημοσιογραφικά θεμιτές μεθόδους, γνωστοποιώντας πάντοτε τη δημοσιογραφική του ιδιότητα.

θ. Να τηρεί το επαγγελματικό απόρρητο ως προς την πηγή των πληροφοριών που εξασφάλισε υπό εχεμύθεια.

ι. Να σέβεται τους κανόνες της εμπιστευτικής πληροφόρησης (off the record) εφ' όσον ανέλαβε αυτή τη δέσμευση.

Τρεχαλητό. Η Σούλα Εξυπνίδου λέει: «Όταν κάποιος δημοσιογράφος παραβιάζει τους κανόνες αυτούς, η πράξη του θεωρείται αντιδεοντολογική, θεωρείται δηλαδή ότι έκανε κάτι άλλο αντί αυτού που έπρεπε. Αν έχεις άγνωστες λέξεις που σου τρυπάνε το αυτί, πάτησε F1 να σου τις εξηγήσω»

Αν πατήσει F1: Η Σούλα Εξυπνίδου λέει: «Τα πολιτικά φρονήματα είναι οι γνώμες των ανθρώπων για την πολιτική, η ιδεολογία τους. Το ρήμα 'επιτάσσω' είναι συνώνυμο του 'επιβάλλω', οι πληροφορίες που υπόκεινται στον κοινωνικό έλεγχο είναι αυτές που μπορούν και πρέπει να ελεγχθούν από την κοινωνία, προεξοφλώ σημαίνει κρίνω εκ των προτέρων, ενώ οι πληροφορίες off the record είναι οι απόρρητες.

Ο ήρωας λέει: «Αν έχεις διαπιστώσει παραβίαση ενός από τους κανόνες δεοντολογίας σε κάποιο μέσο ενημέρωσης, αφηγήσου το περιστατικό. Αν όχι, αφηγήσου ένα ρεπορτάζ που σου έκανε εντύπωση και τους λόγους που το θυμάσαι ακόμη». Ο μαθητής απαντά.

5η δραστηριότητα

Η πέμπτη δραστηριότητα αποτελείται από τρεις σκηνές, οι δυο βασικές, μεγάλης χρονικής διάρκειας και μια συμπληρωματική, που ολοκληρώνει την ενότητα. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) να μπορεί να οργανώνει το λόγο του σε ευρύτερο κείμενο προσέχοντας τη συνοχή και τη συνεκτικότητα του β) να εξοικειωθεί με το β'

συνθετικό των συνθετικών λέξεων γ) να ασκηθεί στον περιγραφικό και στον αφηγηματικό τρόπο, απευθυνόμενος κυρίως σε δέκτη που του είναι οικείος. Διαθεματικές έννοιες: **Αλληλεπίδραση, Χώρος-χρόνος, Πολιτισμός, Επικοινωνία**. Προεκτάσεις στα *Αρχαία Ελληνικά*.

Ο δάσκαλος να έχει προετοιμάσει το τραγούδι «Το παραμύθι» Ποίηση Γ. Ζερβουλάκου, Μουσική Σ. Ξαρχάκος, Τραγούδι: Ν. Ξυλούρης, που θα πρέπει να ακουστεί στο τέλος της δραστηριότητας.

Περιγραφή δραστηριότητας

Η πρώτη σκηνή ξεκινά με τον ήρωα να λέει: «Μέσα στα καθήκοντα ενός δημοσιογράφου είναι και οι αποστολές. Πολλές μπορεί να είναι ευχάριστες, άλλες πάλι όχι. Σίγουρα πάντως είναι μια εμπειρία. Στο πρόσφατο παρελθόν θα έχεις ακούσει πολεμικές ανταποκρίσεις από το Ιράκ ή ρεπορτάζ για τις πολεμικές συρράξεις στη Βηρυτό. Φαντάσου ότι είσαι κι εσύ πολεμικός ανταποκριτής σε έναν πόλεμο, όμως, μακρινό! Στον πόλεμο της Τροίας. Άκουσε ένα απόσπασμα από τη ραψωδία Δ (στίχοι 422-544)»

Ραψωδία Δ, 422-544

*Πώς σε γιαλό πολύβογγο της θάλασσας το κύμα
ασκώνει ο Ζέφυρος και χύνεται ξοπίσω τό'να στ' άλλο.
Βαθιά στο πέλαο πρώτα υψώνεται, μέσα στην ξέρα απάνω
σπάζει με ορμή και με άγριο βρούχισμα, κι ολόγυρα στους κάβους
δοξαρωτό κορφοσηκώνεται ξερνώντας αλισάχηνη.
Όμοια κι οι φάλαγγες οι αργίτικες απανωτές τραβούσαν
δίχως σωμό στη μάχη. Φώναζε στ' ασκέρι το δικό του
κάθε ρηγάρχης. Οι άλλοι αμίλητοι τραβούσαν (τόσα πλήθη
πως ακλουθούν ποτέ δε θα'λεγες κι έχουν φωνή στο στήθος)
βουβοί, από φόβο στους ρηγάρχες τους μπροστά. Κι ολόγυρά τους
οι πλουμιστές αρμάτες έλαμπαν, που ως όδευαν φορούσαν.
Κι οι Τρώες, ως πρόβατα σε τσέλιγκα τρανού τη μάντρα στέκουν
μύρια, ν' αρμέξουν το άσπρο γάλα τους κι ως καρτερούν, βελάζουν
χωρίς αναπαμό, τ' αρνάκια τους γρικώντας. Όμοια τότε
των Τρώων ο αλαλητός ασκώνουνταν μες στο φαρδύ τ' ασκέρι.
Ίδια λαλιά δεν είχαν όλοι τους μηδέ μιλούσαν όμοια,
τι ήταν το ασκέρι χιλιομάζωχτο κι οι γλώσσες μπερδεμένες.
Και τούτους ο Άρης τους ξεσήκωνε, τους άλλους η Παλλάδα,*

κι ο Φόβος κι η Τρομάρα κι η άπαυτα ξεφρενιασμένη Αμάχη,
του Άρη του αντροφονιά η συντρόφισσα κι αντάμα κι αδερφή του.
Που λίγο λίγο πρώτα ασκώνεται, μα γρήγορα στυλώνει
ψηλά στα ουράνια το κεφάλι της και περπατάει στο χώμα.
Αυτή και τότε πηγαиноέρχουνταν αναμεσός στ' ασκέρια,
την άγρια αμάχη τους κεντρίζοντας κι αυξαινοντας το βόγγο.
Κι όπως τα δυο τ'ασκέρια τρέχοντας σμίξαν μαζί, σκουντρήξαν
τό'να με τ'άλλο τα κοντάρια τους σκουντρήξαν τα σκουτάρια
και των αντρών των χαλκοθώρακων η αντρεία, κι αντιχτυπούσαν
οι αφαλωτές ασπίδες, κι έβραζεν ο σάλαγος περίσσιος.
Και γρίκαες καυκησιές και γόσματα μαζί την ίδια ώρα,
αυτών που εσφάζαν και που εσφάζουνταν κι η γης πλημμύριζε αίμα.
Καθώς φουσκώνουν ξεροπόταμα κι απ'τα βουνά κυλούνε
και σμίγουν κάτω στο συλλάγκαδο τα ξέχειλα νερά τους,
που από κρουνοούς τρανοούς ξεχύνονται μες σε βαθιά χαράδρα,
κι ακούει το βρουχισμό τους ξέμακρα πα στο βουνό ο τσοπάνος,
όμοια κι αυτοί, σα σμιξαν, έβγαζαν αλαλαγμούς και βόγγους.
Πρώτος ο Αντίλοχος εσκότωσε μέσα στους Τρώες προμάχους
τρανό αντρειωμένο, τον Εχέπωλο, το γιο του Θαλυσίου.
Πρώτος του χτύπησε το κέρατο στο αλογουρίσιο κράνος.
Τρυπάει το μέτωπο και πέρασε το κόκαλο ως τα μέσα
ο χάλκινος χαλός. Κι εσκέπασε τα μάτια του σκοτάδι,
κι ως πύργος καταγής γκρεμίστηκε στην άγρια μέσα μάχη.
Κι ευτύς, ως έπεσε, ο Ελεφήνορας τον άρπαξε απ' τα πόδια,
ο γιος ο γαύρος του Χαλκώδοντα, των Άβαντων ο ρήγας,
κι απ' τις ριζιές σκυφτός τον έσερνε, ποθώντας να του γδύσει
με βιάση τ' άρματα. Μα η φόρα του δε βάσταξε πολλήώρα.
Τι ως ο λιοντόκαρδος Αγήνορας τον είδε να τον σέρνει
και στο σκουτάρι δίπλα, ως έγερνε, να δείχνει το πλευρό του,
με το χαλκό κοντάρι του' ριξε και τη ζωή του παίρνει.
Έτσι η ζωή του εκόπη, κι άναψε στους Τρώες και στους Αργίτες
τότε τρανό κακό από πάνω του, τι κι απ' τα δυο τα μέρη
χιμούσαν σαν τους λύκους κι έριχναν ο ένας τον άλλο κάτω.
Κι ο τελαμώνιος Αίας ένα άγουρο, το Σιμοείσιο, ρίχνει,
που του Αθεμίωνα γιος εκράζονταν. Η μάνα του μια μέρα
στους όχτους του Σιμόη τον γέννησε γυρνώντας απ' την Ίδα,
όπου είχε πάει να ιδεί τα πρόβατα μαζί με τους γονιούς της.
Γι' αυτό και Σιμοείσιος κράζονταν, μα να γεροκομήσει

γραφτό του τους γονιούς του δεν ήτανε. Λιγόχρονος εστάθη,
 καθώς με το κοντάρι ο αντρόκαρδος τον χτύπησε Αίαντας τότε.
 Τι ως πρώτος πρόβαινε, τον πέτυχε στο στήθος, στο δεξιό του
 δίπλα βυζί, κι αντίκτρα επέρασε το χάλκινο κοντάρι
 μέσα απ'τον ώμο. Και κυλίστηκε στον κOURνιαχτό σα λεύκα
 που σε φαρδύ, βαθύ βαλτότοπο φυτρώνει, κι ίσια πάνω
 τραβάει, και μονάχα κατάκορφα φυτρώνουν τα κλαριά της.
 Αμαξομάστορας την έκοψε με αστραφτερό τσεκούρι,
 να τη λυγίσει και τροχόγυρος να γίνει σε ώριο αμάξι.
 Κι αυτή κοιτάμενη ξεραίνεται στου ποταμού τον όχτο.
 Παρόμοια ο Σιμοείσιος κοίτουσαν, σαν πήρε να τον γδύνει
 ο γαύρος Αίας. Και τότες ο Άντιφος, ο στραφτοθωράκατος
 του Πρίαμου ο γιος, μες στο αντρομάζωμα του ρίχνει το κοντάρι
 το μυτερό, μα δεν τον πέτυχε, μον' βρίσκει στ' αχαμνά του
 το Λεύκο, του Οδυσσέα το σύντροφο, που το νεκρό τραβούσε.
 Και το κορμί απ' τα χέρια του'φυγε κι απάνω του εσωριάστη.
 Τότε ο Οδυσσέας βαριά αραθύμησε θωρώντας τον να πέφτει.
 Γοργά περνάει μέσα απ' τους προμάχους με αστραποβόλο κράνος
 κι ήρθε, κοντά του εστάθη κι έριξε το λιόφωτο κοντάρι,
 με προσοχή κοιτώντας γύρα του. Κι οι Τρώες εκάμαν πίσω,
 καθώς κοντάριζε. Κι ούδ' έφυγε στ' ανώφελα η ριζιά του.
 Το νόθο γιο του Πρίαμου πέτυχε, το Δημοκόωντα, μόλις
 από την Αβυδο, από τ' άλογα του κύρη του, φτασμένο.
 Αυτόν, χολιώντας για το σύντροφο, κοντάρεψε ο Οδυσσέας
 δίπλα στο μέτωπο, κι ο χάλκινος χαλός περνά από τ' άλλο
 μελίγγι ως πέρα, και του σκέπασε τα μάτια το σκοτάδι.
 Βαρύς σωριάστη, κι από πάνω του βροντήξαν τ' άρματά του.
 Πισωδρομιάζει ο γαύρος Έκτορας κι οι μπροστομάχοι τότε,
 Κι οι Αργίτες όλοι αμέσως χούγιαξαν και τους νεκρούς τραβήξαν
 και πήραν δρόμο ομπρός. Μα θύμωσεν ο Απόλλωνας, που εθώρειε
 ψηλά απ' τα Πέργαμα, και φώναξε στους Τρώες γκαρδιώνοντάς τους.
 «Αλογατάδες Τρώε, απάνω τους, κρατήστε την αντριά σας
 μπρος στους Αργίτες, τι από σίδερο για πέτρα τα κορμιά τους
 δεν είναι, στου χαλκού το χτύπημα του σαρκοφά ν' αντέξουν.
 Κι ούδ' ο Αχιλλέας, της ωριοπλέξουδης θεάς ο γιος, στη μάχη
 βρίσκεται εδώ μόν' στ απλευόμενα κλωσάει τη μάνητά του».
 Έτσι ο θεός μιλούσε ο ανήμερος, κι ωστόσο τους Αργίτες
 ξεσήκωνε η Αθηνά η περίλαμπρη, του Δία η θυγατέρα,

*γυρνώντας δώθε κείθε, όπου 'βλεπε να παρατούν τη μάχη.
Με τέτοια μάχη πια παράπονο κανείς δε θα'χε, φτάνει
να μπόρει, αδόξευτος κι αλάβωτος από χαλκό, να τρέχει
στη μέση εκεί, με παραστάσισα την Αθηνά Παλλάδα,
να τον κρατά απ' το χέρι, διώχνοντας κάθε ριζιά από μπρος του.
Τι πλήθος Τρώες κι Αργίτες, πίστομα μαθές τη μέρα εκείνη
στη σκόνη ξαπλωμένοι εκοίτουσαν ο ένας στον άλλον πλάι.*

[δυνατότητα να μπορεί να χωριστεί και σε αποσπάσματα (εκτός από συνεχή απαγγελία) στα ακόλουθα πλήκτρα:

- 1: Πώς σε γιαλό πολύβογγοκι οι γλώσσες μπερδεμένες.
- 2: Και τούτους ο Άρης τους ξεσήκωνε...αυξαινώντας το βόγγο.
- 3:Κι όπως τα δυο τ'ασκέριαο ένας τον άλλο κάτω
- 4: Κι ο τελαμώνιος Αίαςαπό πάνω του βροντήξαν τ' άρματά του.
- 5: Πισωδρομιάζει ο γαύρος Έκτορας,...εκοίτουσαν ο ένας στον άλλον πλάι

Ο ήρωας λέει: «Τώρα αφηγήσου τις εχθροπραξίες Αχαιών και Τρώων ως πολεμικός ανταποκριτής με άξονα την πορεία στο χρόνο. Με τα πλήκτρα 1-5 μπορείς να ξανακούσεις μικρότερες ενότητες του αποσπάσματος! Μην ξεχάσεις τον κώδικα δεοντολογίας των δημοσιογράφων που άκουσες! Και ξέρεις, ε; Να ολοκληρώσεις την ανταπόκρισή σου όπως οι πολεμικοί ανταποκριτές! Π.χ. Φώτης Παντακάκης για το ραδιοφωνικό σταθμό «Νέα Παρέα.»»
Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Έρχεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Για φέρε στο μυαλό σου την αφήγηση που μόλις έκανες. Περιέλαβες το περιστατικό με τη μητέρα του Σιμοΐσιου; Πιστεύεις ότι αυτή η πληροφορία επηρεάζει τη δράση; Ακολούθησες χρονική σειρά στην αφήγησή σου; Η χρονική σειρά εξασφαλίζει στο κείμενό σου συνοχή και οι αναγνώστες ή οι ακροατές μπορούν να φανταστούν με μεγαλύτερη ευκολία την πορεία των γεγονότων! Θυμήθηκες τον κώδικα δεοντολογίας των δημοσιογράφων ή περιέλαβες και τις πολύ άγριες πολεμικές σκηνές; Πώς θα λειτουργούσες αν ήξερες ότι θα άκουγαν την αφήγησή σου και συγγενείς των νεκρών; Αν όλα αυτά σου πέρασαν από το μυαλό (ελαφριά και γρήγορα βήματα) τότε συγχαρητήρια! Μπορείς να κάνεις καριέρα ως ανταποκριτής! (χειροκροτήματα) Αν θέλεις να ξαναδοκιμάσεις να γράψεις την αφήγησή σου, πάτησε το πλήκτρο 2 (2: δυνατότητα να επαναλάβει την άσκηση). Αν θέλεις να συνεχίσεις πάτησε το πλήκτρο enter. Γεια σου από μένα!» Τρεχαλητό και φεύγει. Στην επόμενη σκηνή ο ήρωας λέει: «Στο απόσπασμα θα άκουσες και πολλές σύνθετες λέξεις! Εγώ μάζεψα κάποιες και θέλω από εσένα να τις χωρίσεις στα συνθετικά τους και να γράψεις τι μέρος του λόγου είναι το β' συνθετικό: *ρηγάρχης, αντροφονιάς, χαλκοθώρακες, λιοντόκαρδος, λιγόχρονος, αντρομάζωμα, περίλαμπρη*. Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter».

Ο μαθητής απαντά.

Στην τελευταία σκηνή, ακούγονται βήματα. Ο ήρωας λέει: «Και για να μην κλείσουμε με πολεμοχαρή διάθεση, ζήτησε από το δάσκαλό σου να παίξει το φιλειρηνικό τραγούδι («Το παραμύθι» Ποίηση Γ. Ζερβουλάκου, Μουσική Σ. Ξαρχάκος, Τραγούδι: Ν. Ξυλούρης)! Ελπίζω να πέρασες καλά! Θα τα πούμε! Γεια σου!».

Θεματική ενότητα: «Από τη Γη στη Σελήνη με εισιτήριο επιστροφής»

Ενότητες βιβλίου: Προβλήματα της καθημερινής ζωής – Σύγχρονα θέματα – ταξίδι στο διάστημα (7-9)

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής του γλώσσας και τα οποία συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Ο δάσκαλος να έχει προετοιμάσει τα τραγούδια

1. «Κόκκινο θολό φεγγάρι», Συνήθεις Ύποπτοι, Album «Μέρες αδέσποτες»,
 2. «Η μοναξιά του σχοινοβάτη», Αδερφοί Κατσιμίχα, Album «Η μοναξιά του σχοινοβάτη»
- Που πρέπει να ακουστούν στα πλαίσια αυτής της δραστηριότητας.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους. Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει τρεις σκηνές. Οι δύο πρώτες σκηνές είναι εισαγωγικές, μικρής χρονικής διάρκειας και η τρίτη αποτελεί τη βασική δραστηριότητα και είναι μεγάλης χρονικής διάρκειας. Σκοπό της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που

συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Οι διδακτικοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) να εκφράζει την άποψή του, την αρέσκεια ή δυσαρέσκειά του και να την αιτιολογεί β) να αναπτύσσει γραπτά, σταδιακά, κείμενα με επιχειρηματολογία σε θέματα που περιέχουν αφηρημένες έννοιες.

Οι διαθεματικές έννοιες που πλαισιώνουν τη δραστηριότητα είναι: *Επικοινωνία, Πολιτισμός, Αλληλεπίδραση*. Προεκτάσεις στη *Μουσική*.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, που έχει ως φόντο ένα δρόμο. Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: «Γεια σου! Είμαι ο Αλέξης!» και έπειτα λέει το κορίτσι: «Κι εγώ είμαι η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς να παίξεις!». Ο μαθητής επιλέγει τον ήρωα που θέλει. [δυνατότητα να ακούγεται το όνομα του ήρωα όπως κινεί τον κέρσορα]

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Γεια σου και πάλι! Τελευταίο μας παιχνίδι γι' αυτή τη χρονιά κι εγώ ήδη ετοιμάζομαι για διακοπές! Πού θα πάω; Θα σε αφήσω να μαντέψεις και στο τέλος θα σου το αποκαλύψω! Ένα από τα πράγματα που θα πάρω μαζί μου είναι ένα φορητό CD player. Με το χαρτζιλίκι μου πήρα και ένα καινούριο CD. Ζήτα από το δάσκαλό σου να σου παίξει δυο τραγούδια που ξεχώρισα ήδη!»

1. «Κόκκινο θολό φεγγάρι», Συνήθεις Ύποπτοι, Album «Μέρες αδέσποτες»
2. «Η μοναξιά του σχοινοβάτη», Αδερφοί Κατσιμίχα, Album «Η μοναξιά του σχοινοβάτη».

Στην τελευταία σκηνή, ακούγονται βήματα. Ο ήρωας κάνει τη φωνή του μουσικού παραγωγού και λέει: «Ήταν οι Συνήθεις Ύποπτοι και το «Κόκκινο Θολό Φεγγάρι» και οι Αδερφοί Κατσιμίχα με τη «μοναξιά του σχοινοβάτη». Αλήθεια πώς σου φάνηκαν τα τραγούδια; Ποιό σου άρεσε πιο πολύ; Γιατί; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Στα τραγούδια που άκουσες, μήπως παρατήρησες κάτι κοινό μεταξύ τους; Αν θέλεις, μπορείς να τα ξανακούσεις τους στίχους πατώντας τα πλήκτρα 1 και 2. Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Πώς νιώθουν οι τραγουδιστές σε καθένα τραγούδι, κατά τη γνώμη σου; Περιγράφεται μια εύθυμη ή μια δυσάρεστη κατάσταση; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter» Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Τι αναζητούν απευθυνόμενοι στο φεγγάρι οι τραγουδιστές; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter» Ο μαθητής απαντά. Ο ήρωας λέει: «Αν έδινες εσύ τίτλο σε καθένα από αυτά τα τραγούδια, ποιος θα ήταν; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter» Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Και τα δύο τραγούδια εστιάζουν σε προβλήματα της καθημερινότητας. Ποιο από αυτά που άκουσες απασχολεί και σένα; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter» Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Πολλοί νέοι βιώνουν τη μοναξιά με φόβο κι εγώ είμαι ένας από αυτούς... Φοβάμαι μήπως δεν είμαι αποδεκτός/ ή (ανάλογα αν ο ήρωας είναι ο Αλέξης ή η Μυρτώ, να επιλεγεί η ανάλογη κατάληξη). Ποια είναι η δική σου γνώμη για τη μοναξιά των νέων; Μπορείς να εντοπίσεις θετικά και αρνητικά σημεία; Φρόντισε να διατυπώσεις τα επιχειρήματά σου με λογική σειρά. Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter» Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Γνωρίζεις άλλα τραγούδια που απευθύνονται στο φεγγάρι; Για σκέψου....Όλο και κανένα φεγγάρι θα έχει πάρει τ' αυτί σου! Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter» Ο μαθητής απαντά.

Τρεχαλητό. Εμφανίζεται η Σούλα Εξυπνίδου που λέει: «Αν βρήκες 0-3 τραγούδια, κερδίζεις ένα ζευγάρι μουσικά αυτιά (ήχος βραβείου), αν βρήκες 4-6 κερδίζεις ένα επιπλέον μουσικό αυτί (ήχος βραβείου) και αν βρήκες περισσότερα από 6, τότε είσαι ο αυτιάς!(ήχος βραβείου)

2η δραστηριότητα

Στη δεύτερη δραστηριότητα περιλαμβάνονται τρεις σκηνές. Η πρώτη λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος και οι δυο επόμενες είναι βασικές, μεσαιάς χρονικής διάρκειας. Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται: α) να αντλεί πληροφορίες από ένα κείμενο και από τις εμπειρίες του και να τις επεξεργάζεται β) να εξοικειωθεί με τα διάφορα είδη επιρρηματικών προσδιορισμών. Διαθεματικές έννοιες που περιλαμβάνονται: **Χώρος – Χρόνος, Αλληλεπίδραση, Μεταβολή**. Προεκτάσεις στη *Μουσική*.

Ο δάσκαλος πρέπει να έχει προετοιμάσει τα τραγούδια «Έχει πανσέληνο απόψε» και «Φεγγαράκι μου λαμπρό» που πρέπει να ακουστούν σε αυτή τη δραστηριότητα.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Όπως θα διαπίστωσες και στα δυο τραγούδια που άκουσες το φεγγάρι έχει κόκκινο χρώμα. Άκουσε πώς δημιουργείται το κόκκινο χρώμα στη Σελήνη, όπως το περιγράφει μια μαθήτριά του βου Γυμνασίου Σερρών στην ιστοσελίδα του σχολείου της:

Οι εκλείψεις της Σελήνης, αν και δεν είναι τόσο συναρπαστικές όσο του Ηλίου, είναι πιο εύκολο να παρατηρηθούν. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η ολική φάση μιας έκλειψης Ηλίου καλύπτει μόνο μια στενή λωρίδα πάνω στη Γη (από άλλα σημεία η έκλειψη παρατηρείται σαν ερική ή δεν παρατηρείται καθόλου), ενώ μια έκλειψη Σελήνης είναι ορατή, είτε στη μια είτε στην άλλη φάση της, από το μισό πλανήτη και περισσότερο. Η σκιασμένη Σελήνη συγκεντρώνει το κοκκινωπό χρώμα των ηλιακών ακτίνων που περνούν εφραπτόμενες από τη γήινη ατμόσφαιρα και φτάνουν σ' αυτή βιάφοντας την με κόκκινο.

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Νομίζω ότι το φεγγάρι εμπνέει τους ανθρώπους και όταν δε νιώθουν καλά και όταν νιώθουν να απογειώνονται από ευτυχία! Μάλιστα επειδή το έχω ψάξει το θέμα, έχω διαβάσει για πολλούς συμβολισμούς που έχουν δώσει στο φεγγάρι ή αν προτιμάς να το λέμε Σελήνη! Άκουσε κάποιους από αυτούς.

Στη λαογραφία των περισσότερων λαών πιστεύουν ότι η Σελήνη παντρεύτηκε τον Ήλιο, όπως άλλωστε λέει εκείνο το θαυμαστό δημοτικό μας τραγούδι:

*Ο Ήλιος επαντρεύτηκε και πήρε το Φεγγάρι,
εκάλεσε και στη χαρά συμπέθερους τ' αστέρια,
τα σύγνεφα τους έστρωσε στρώματα
για να κάτσουν,
τους έβαλε προσκέφαλα τις ράχες
ν' ακουμπήσουν.*

Στη Μακεδονία υπάρχει ένας θρύλος που λέει ότι ο Ήλιος και η Σελήνη ήσαν αδέρφια. Τσακώνονταν **αδιάκοπα** όμως και μάλιστα αυτός την είχε γεμίσει σημάδια. Η μάνα τους απηύδησε και τα καταράστηκε να μην είναι **ποτέ** πια μαζί, όταν βγαίνει ο ένας έξω η άλλη να είναι **πάντα μέσα**.

Παλιά, όταν ο κόσμος πίστευε **πολύ** περισσότερο στις δεισιδαιμονίες, το φεγγάρι ήταν υπεύθυνο για πολλά γεγονότα της καθημερινής ζωής. **Τίποτε**, έλεγαν, δεν του ξεφεύγει,

μάλιστα για τους Αιγύπτιους ήταν το «μάτι της νύχτας». Γνωρίζουμε ότι είναι ο φυσικός δορυφόρος του πλανήτη μας, της Γης, και το πιο κοντινό της ουράνιο σώμα. Γι' αυτό, αν και μικροσκοπική μέσα στο Σύμπαν, ωστόσο, **ακριβώς** επειδή είναι **σχετικά κοντά μας**, εξασκεί τρομερή επίδραση πάνω στους ανθρώπους, ιδιαίτερα η πανσέληνος. Τις περισσότερες φορές ευεργετική. Πολλοί το ξέρουν, το νιώθουν και το περιμένουν. Άλλοι **πάλι απλώς** αφήνονται στη γοητεία του, στην ακαταμάχητη έλξη του.

Ο ήρωας λέει: «Εσύ έχεις ακούσει κάποιο θρύλο για το φεγγάρι; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter» Ο μαθητής απαντά. Ο ήρωας λέει: «Για σένα τι συμβολίζει; Ποιες λέξεις σου έρχονται στο μυαλό όταν ακούς τη λέξη «φεγγάρι»; Γράψε όσες περισσότερες σου έρθουν στο μυαλό!. Μόλις νομίζεις ότι στέρεψες, πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά.

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Πάτησε το πλήκτρο 1 και άκουσε ξανά ένα απόσπασμα από το κείμενο που σου διάβασα πριν. Εντόπισε όσα περισσότερα επιρρήματα μπορείς. Έχεις τη δυνατότητα να γράφεις όση ώρα ακούς. Τι δηλώνει καθένα από αυτά; Να σου θυμίσω ότι μπορούν να δηλώνουν τόπο, χρόνο, τρόπο, ποσό, βεβαίωση, δισταγμό και άρνηση. Μπορείς να πατήσεις το πλήκτρο 1 για να ξανακούσεις το απόσπασμα όσες φορές θέλεις! Μόλις τελειώσεις πάτησε Enter»

Πλήκτρο 1:

Στη Μακεδονία υπάρχει ένας θρύλος που λέει ότι ο Ήλιος και η Σελήνη ήσαν αδέρφια. Τσακώνονταν **αδιάκοπα** όμως και **μάλιστα** αυτός την είχε γεμίσει σημάδια. Η μάνα τους απηύδησε και τα καταράστηκε να μην είναι **ποτέ** πια μαζί, όταν βγαίνει ο ένας έξω η άλλη να είναι **πάντα μέσα**.

Παλιά, όταν ο κόσμος πίστευε **πολύ** περισσότερο στις δεισιδαιμονίες, το φεγγάρι ήταν υπεύθυνο για πολλά γεγονότα της καθημερινής ζωής. **Τίποτε**, έλεγαν, δεν του ξεφεύγει, **μάλιστα** για τους Αιγύπτιους ήταν το «μάτι της νύχτας». Γνωρίζουμε ότι είναι ο φυσικός δορυφόρος του πλανήτη μας, της Γης, και το πιο κοντινό της ουράνιο σώμα. Γι' αυτό, αν και μικροσκοπική μέσα στο Σύμπαν, ωστόσο, **ακριβώς** επειδή είναι **σχετικά κοντά μας**, εξασκεί τρομερή επίδραση πάνω στους ανθρώπους, **ιδιαίτερα** η πανσέληνος. Τις περισσότερες φορές ευεργετική. Πολλοί το ξέρουν, το νιώθουν και το περιμένουν. Άλλοι **πάλι απλώς** αφήνονται στη γοητεία του, στην ακαταμάχητη έλξη του.

Ο μαθητής απαντά.

3η δραστηριότητα

Η τρίτη δραστηριότητα αποτελείται από μια βασική σκηνή, μεσαίας διάρκειας. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) να εξοικειωθεί με τα είδη μετοχών β) να αναπτύσσει γραπτά, σταδιακά, κείμενα με επιχειρηματολογία σε θέματα που περιέχουν αφηρημένες έννοιες γ) να μάθει να παρουσιάζει με επιχειρηματολογία και λογική αλληλουχία τις σκέψεις του. Διαθεματικές έννοιες κυρίαρχες στη δραστηριότητα: **Μεταβολή, Χώρος – Χρόνος, Πολιτισμός**. Προεκτάσεις στην *Ιστορία* και τη *Λογοτεχνία*.

Περιγραφή δραστηριότητας

Η σκηνή ξεκινά με τον ήρωα να λέει: «Άκουσε τι ήταν στη μυθολογία η Σελήνη»

*«Φυσικά δεν θα μπορούσε η δική μας εκπληκτική μυθολογία να μείνει αδιάφορη με τούτο το ουράνιο σώμα. Έφτιαξαν λοιπόν μια όμορφη ιστορία: η Σελήνη, αφού τελειώνει την καθημερινή βραδινή της περιπλάνηση πάνω στον κύκλο του ουρανού, φεύγει και πηγαίνει να συναντήσει το μεγάλο της έρωτα, τον ωραίο Ενδυμίωνα. Τον βρίσκει πάντα σε μια σπηλιά κοντά στην ακρογιαλιά. Εκεί η **ερωτευμένη** Σελήνη τον γεμίζει χάδια και φιλία. Ο νέος άντρας, όμως, που είναι θεός του ύπνου, δεν ανταποκρίνεται με το ίδιο πάθος, **μισοναρκωμένος** όπως είναι σχεδόν μόνιμα, αφού κοιμάται. Τότε αυτή φεύγει χλωμή και **θλιμμένη**, ενώ τα σκυλιά του Ενδυμίωνα την αποχαιρετούν **αλυχτώντας** (ήχος από σκύλους που κλαίνε).*

*«Σελήν ειπέ με, διατί βαδίζεις **τεθλιμμένη**
και διατί η όψις σου η τόσον τρυφερά
με πόνου έκφρασιν τινά υπάρχει **μεμιγμένη**
και διατί είσαι ωχρά?
Ακόμα σε μαραίνει
η προς τον Ενδυμίωνα αγάπη η πολλή,
κ' **ηξεύρουσα** ότι μικρόν ο έρωσ διαμένει
μετεωρίζεσαι δειλή;»
έγραφε **εμπνευσμένος** από αυτόν το μύθο ο Δ. Παπαρρηγόπουλος τον **περασμένο** αιώνα.*

*Ο Πλούταρχος έλεγε ότι η Σελήνη είναι η κατοικία των καλών ανθρώπων μετά το θάνατό τους. Ζούνε εκεί όχι απόλυτα **ευτυχισμένοι**, **απαλλαγμένοι** όμως από έγνοιες, ως το*

δεύτερό τους θάνατο. Γιατί πίστευε ότι ο άνθρωπος πεθαίνει δύο φορές και ότι η Σελήνη είναι η διαμονή των ανθρώπινων όντων ανάμεσα στη μετεμψύχωση και στο δεύτερο θάνατο.

Λέγεται φεγγάρι όταν παίρνει το όνομά του από τη λάμψη του και σελήνη από την αρχαϊκή λέξη σέλας που σημαίνει φεγγοβολή. Βέβαια, αν και σύμβολο της γυναικείας καλλονής, για τη σημερινή αντίληψη περί ομορφιάς η φεγγαροπρόσωπη και φεγγαρομαγουλάτη που άλλοτε προκαλούσε τον θαυμασμό, σήμερα δεν έχει όχι μονάχα ελπίδα να ανεβεί στην πασαρέλα αλλά ίσως ούτε καν να βρει γαμπρό.

Ο ήρωας λέει: «Ξανάκουσε το απόσπασμα αυτό πατώντας το πλήκτρο 1 και εντόπισε όσες περισσότερες μετοχές μπορείς! Οι περισσότερες είναι ενεργητικής ή παθητικής φωνής; Ύστερα προσδιόρισε τη συντακτική τους θέση! Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter!»
Ο μαθητής απαντά.

4η δραστηριότητα

Η τέταρτη δραστηριότητα αποτελείται από δυο βασικές σκηνές, μεσαιάς χρονικής διάρκειας. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) να αναπτύσσει ποικίλα κείμενα κάθε φορά το κατάλληλο επίπεδο ύψους β) να αφομοιώσει τους τρόπους παραγωγής επιρρημάτων γ) να κατανοεί τα επιχειρήματα του γράφοντος και να κρίνει τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει ο γράφων δ) να μπορεί να αντλεί, απομονώνει, επεξεργάζεται και μεταδίδει πληροφορίες ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο. Διαθεματικές έννοιες που περιλαμβάνονται: **Επικοινωνία, Πληροφορία, Μεταβολή**. Προεκτάσεις στην *Αστρονομία, Φυσική*.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Τώρα ας ακούσουμε για την προέλευση της σελήνης με βάση μια ιστοσελίδα αστρονομίας.

Προέλευση της Σελήνης

Υπάρχουν διάφορες θεωρίες σχετικά με την προέλευση της Σελήνης. Συνοπτικά οι τέσσερις βασικότερες είναι:

(Α) Η Σελήνη αρχικά να ήταν ανεξάρτητος πλανήτης, που **στη συνέχεια** συνελήφθη από το βαρυτικό πεδίο της Γης. Αν και υπάρχουν επιχειρήματα που στηρίζουν αυτήν τη θεωρία, στατιστικά, ένα τέτοιο γεγονός είναι σχεδόν αδύνατο να συμβεί **λόγω της σχετικά μεγάλης μάζας** της Σελήνης για δορυφόρο της Γης.

(Β) Γη και Σελήνη αποτελούσαν έναν ενιαίο πλανήτη, ο οποίος περιστρεφόταν **γύρω από τον Ήλιο**, βρισκόμενος, όμως, **σε ρευστή κατάσταση. Με την πάροδο του χρόνου** και καθώς τα βαρύτερα στοιχεία συσσωρεύτηκαν στον πυρήνα του πλανήτη ενώ τα ελαφρύτερα στην επιφάνεια του, **λόγω της περιστροφής** δημιουργήθηκε μια αστάθεια, **με αποτέλεσμα** το σώμα αυτό να αρχίσει να επιμηκύνεται μέχρι που διασπάστηκε σε δυο ξεχωριστά σώματα. Η θεωρία αυτή σήμερα θεωρείται απίθανη.

(Γ) Η Γη και η Σελήνη δημιουργήθηκαν ανεξάρτητα στην περιοχή τους, από το ίδιο πρωταρχικό ηλιακό νεφέλωμα (όπως και οι άλλοι πλανήτες), αλλά από δύο διαφορετικούς πυρήνες. Το αδύνατο σημείο αυτής της θεωρίας είναι η διαφορετική σύσταση των δυο σωμάτων.

(Δ) Η Γη συγκρούστηκε με έναν πλανήτη της τάξεως μεγέθους του Άρη. Από τη σύγκρουση αυτή ένα κομμάτι του πλανήτη σχηματίστηκε η Σελήνη, η οποία δεσμεύτηκε ταυτόχρονα από το βαρυτικό πεδίο της Γης. Η θεωρία αυτή σήμερα είναι η επικρατέστερη σύμφωνα με τα δεδομένα που προέκυψαν από τις αποστολές Απόλλων, κυρίως όμως από την αποστολή του Lunar Prospector.

Τρεχαλητό. Εμφανίζεται η Σούλα Εξυπνίδου που λέει: «Οι αποστολές Απόλλων και Lunar Prospector ήταν αποστολές διαστημόπλοιων προς εξερεύνηση του φεγγαριού. Η πρώτη απόβαση έγινε στις 20 Ιουλίου 1969 από το Νιλ Άρμστρονγκ με το Απόλλων 11». Τρεχαλητό και φεύγει.

Ο ήρωας λέει: «Πώς σου φάνηκαν οι διάφορες θεωρίες; Παρατήρησες διαφορές στον τρόπο ανάπτυξης αυτού του αποσπάσματος σε σχέση με τις ιστορίες για τη Σελήνη που άκουσες; Αυτός ο τρόπος γραφής κάνει ένα κείμενο 1. περισσότερο πιστευτό 2. περισσότερο κατανοητό 4. λιγότερο πιστευτό 5. λιγότερο κατανοητό. Διάλεξε την απάντησή σου» Ο μαθητής απαντά. Ο ήρωας λέει: «Φαντάσου ότι το πρωί στο σχολείο άκουσες την τελευταία θεωρία περί προέλευσης του φεγγαριού και γυρνώντας, το μικρό σου ξαδερφάκι θέλει να μάθει πώς σχηματίστηκε το φεγγάρι. Πώς θα του το εξηγήσεις; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter. Αν θέλεις να ξανακούσεις την τελευταία θεωρία, πάτησε 2»

Πλήκτρο 2:

Η Γη συγκρούστηκε με έναν πλανήτη της τάξεως μεγέθους του Αρη. Από τη σύγκρουση αυτή ένα κομμάτι του πλανήτη σχηματίστηκε η Σελήνη, η οποία δεσμεύτηκε ταυτόχρονα από το βαρυτικό πεδίο της Γης. Η θεωρία αυτή σήμερα είναι η επικρατέστερη σύμφωνα με τα δεδομένα που προέκυψαν από τις αποστολές Απόλλων, κυρίως όμως από την αποστολή του Lunar Prospector.

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Πού αλλού ακούμε πολύ συχνά για τη Σελήνη; Μα φυσικά στις αστρολογικές προβλέψεις! Ακόμα κι εκείνοι που λένε ότι δεν τις λαμβάνουν υπόψη τους, όλο και κάτι πιάνει το αφτί τους! Πάτησε το πλήκτρο 1 ν' ακούσεις τις προβλέψεις της Άσης Μπήλιου. Πότε; Μα όταν είχε πανσέληνο! Αν θέλεις να συνεχίσεις πάτησε το πλήκτρο enter.

1: Τα φεγγάρια του Ιουνίου

Η εβδομάδα αρχίζει με μια πανσέληνο στο ζώδιο του Τοξότη, που επηρεάζει τους εκπροσώπους της μεταβλητής ομάδας (Διδύμους, Παρθένους, Τοξότες και Ιχθείς) και κυρίως όσους έχουν γεννηθεί στο τέλος του δεύτερου και στο ξεκίνημα του τρίτου δεκαημέρου.

Καρκίνος 22/6-22/7

Η Πανσέληνος στον τομέα υγείας-εργασίας δίνει ένταση στο ξεκίνημα της εβδομάδας, αν και η επιρροή της δεν είναι τόσο καταλυτική για εσάς, αφού πραγματοποιείται σε ένα ζώδιο ουδέτερο προς το δικό σας, τον Τοξότη. Παρ' όλα αυτά καλό είναι να δείξετε μεγαλύτερη προσοχή στις σχέσεις με συνεργάτες και συναδέλφους, διότι μπορεί να ανακαλύψετε ότι κάποιος «εργάζεται» μυστικά, κόντρα στα συμφέροντά σας. Προσέξτε επίσης θέματα υγείας. Αν χρειάζεται να ακολουθήσετε δίαιτα, ξεκινήστε δυο-τρεις ημέρες μετά την Πανσέληνο. Ευκαιρία της εβδομάδας : Να βελτιώσετε τη φυσική σας κατάσταση.

Λέων 23/7-22/8

Σε έναν πραγματικά απαιτητικό μήνα, προτεραιότητά σας θα πρέπει να είναι η καλή κατάσταση της υγείας σας. Ο Ιούνιος προσφέρεται για να κάνετε τα απαραίτητα για να κάνετε τσεκ απ και να ακολουθήσετε ένα πειθαρχημένο πρόγραμμα στην καθημερινότητά σας, με σωστή διατροφή και αρκετές ώρες ύπνου για να τα βγάλετε πέρα. Η Πανσέληνος δίνει έμφαση στις καλές πλευρές της ζωής, σας επιτρέπει να το ρίξετε λίγο έξω, να κάνετε γνωριμίες αν είστε μόνοι, να διασκεδάσετε ή να ασχοληθείτε με τα παιδιά σας, αν έχετε οικογένεια. Αν το επάγγελμά σας είναι δημιουργικό, μπορεί να έχετε θετικές εξελίξεις. Ευκαιρία της εβδομάδας : Να φροντίσετε να το ρίξετε λίγο έξω.

Ο ήρωας λέει: «Στις προβλέψεις που άκουσες, έχω απομονώσει κάποιες προτάσεις. Καθώς θ' ακούς κάθε μία, προσπάθησε να μετατρέψεις τα επίθετα σε επιρρήματα και τα ουσιαστικά σε ρήματα! Πρόσεξε μόνο να διατηρείς το νόημα ίδιο! Κάθε φορά που θα τελειώνεις, να πατάς το Enter για να σου λέω την επόμενη. Ξεκινάω:

1. η επιρροή της δεν είναι τόσο καταλυτική για εσάς

Ο μαθητής απαντά

2. με σωστή διατροφή.

Ο μαθητής απαντά

3. αρκετές ώρες ύπνου για να τα βγάλετε πέρα

Ο μαθητής απαντά

5η δραστηριότητα

Η πέμπτη δραστηριότητα αποτελείται από μια βασική σκηνή, μεσαίας διάρκειας. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) να κατανοεί τα επιχειρήματα ενός γράφοντος και να κρίνει τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει ο γράφων β) να μάθει να χρησιμοποιεί συνδετικές λέξεις και εκφράσεις σε γραπτό σύνθετο λόγο γ) να μάθει να παρουσιάζει με επιχειρηματολογία και λογική αλληλουχία τις σκέψεις του σε όποιο μάθημα του δοθεί ευκαιρία.

Διαθεματικές έννοιες: **Πληροφορία, Αλληλεπίδραση, Επικοινωνία**. Προεκτάσεις στην *Ψυχολογία και τη Βιολογία*.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Πολύ συχνά το φεγγάρι το συνδέουμε με την αγάπη. Αν θυμάμαι καλά ένας στίχος λέει: «Μ' ένα αερόστατο να πάμε στο φεγγάρι», να απογειωθούμε δηλαδή. Εσύ με τι θα παρομοιάζεις την αγάπη; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter.» Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Άκουσε τώρα την άποψη ενός ψυχολόγου, του Τζον Γκότμαν, που έχει τη δική του άποψη για την αγάπη. Πρόσεξε στο λόγο του τις συνδετικές λέξεις που χρησιμοποιεί για να επιχειρηματολογήσει. Το απόσπασμα είναι από τη συνέντευξή του στο «Βήμα Science».

- Δεν πιστεύετε στη μαγεία της αγάπης;

«Πιστεύω ότι είναι ψέμα. Σημαίνει ότι αποσείεις κάθε ευθύνη του έργου να κάνεις μια σχέση να λειτουργήσει ομαλά. Μπορείς να είσαι σαν το Γούντι Άλεν, να ερωτευτείς τη θετή κόρη σου και να πεις: «δεν μπορώ να κάνω τίποτε», είμαι ερωτευμένος». Ο κόσμος νομίζει ότι είναι οι φερομόνες του που με κάποιο τρόπο δημιουργούν αισθήματα αγάπης ή ότι η υπόφυση λαμβάνει τα ηνία και εκκρίνει τις κατάλληλες ορμόνες. **Αντιθέτως**, οι άνθρωποι φέρουν σημαντικό μερίδιο ευθύνης για την αγάπη και τη συναισθηματική και σεξουαλική πίστη σε μια σχέση. **Για παράδειγμα**, μπορώ να πάω σ' ένα κατάστημα και να δω μια όμορφη γυναίκα αλλά απλώς να συνεχίσω με τη δουλειά μου. Κάποιος άλλος μπορεί να σκεφτεί ότι είναι όμορφη και μετά να αναρωτηθεί τι θα γινόταν αν της το έλεγε. **Έτσι**, δίνει στον εαυτό του την άδεια να διασχίσει ένα κατώφλι, ακόμα κι αν βρίσκεται σε μια σταθερή σχέση. «Πού είναι το κακό σ' ένα μικρό σχόλιο;» λέει. **Ωστόσο**, τότε μπορεί να αναλάβει δράση η βιοχημεία της αγάπης.

Τρεχαλητό. Εμφανίζεται η Σούλα Εξυπνίδου και λέει: «Λοιπόν, αν έχεις άγνωστες λέξεις πάτησε το πλήκτρο F1». Αν ο μαθητής πατήσει F1, τότε λέει: Αποσειώ είναι άλλος τρόπος για να πεις αποτινάζω, διώχνω μακριά, φερομόνες και ορμόνες είναι εκκρίσεις του οργανισμού, η υπόφυση είναι αδένας στη βάση του εγκεφάλου και τέλος έτσι για την ιστορία, ο Γούντι Άλεν είναι ένας σκηνοθέτης με σπουδαίες ταινίες στο ενεργητικό του. Εδώ όμως ο ψυχολόγος αναφέρεται στην ιδιωτική του ζωή, καθώς παντρεύτηκε την υιοθετημένη κόρη της γυναίκας του. Σε αφήνω τώρα!» Τρεχαλητό και φεύγει.

Ο ήρωας λέει: «Συμφώνησε ή διαφώνησε με τον ψυχολόγο για την ύπαρξη ή την απουσία της αγάπης χρησιμοποιώντας λογική σειρά στα επιχειρήματά σου και κυρίως, συνδεδεμένες λέξεις για να περνάς ομαλά από τη μια σκέψη στην άλλη. Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter.». Ο μαθητής απαντά.

6η δραστηριότητα

Η έκτη δραστηριότητα αποτελείται από δυο βασικές σκηνές, μεγάλης χρονικής διάρκειας. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) να παρακολουθεί συζητήσεις και να αξιολογεί την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των επιχειρημάτων που χρησιμοποιούνται β) να μάθει να παρουσιάζει με επιχειρηματολογία και λογική αλληλουχία τις σκέψεις του γ) να αναπτύσσει γραπτά, σταδιακά, κείμενα με επιχειρηματολογία σε θέματα που περιέχουν αφηρημένες έννοιες.

Διαθεματικές έννοιες: **Πολιτισμός, Επικοινωνία, Ετερότητα, Χώρος - Χρόνος.**
Προεκτάσεις στη Λογοτεχνία και το Θέατρο.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Πολλές φορές το φεγγάρι κρύβει και τα μυστικά των ανθρώπων. Άκουσε για ένα καλά κρυμμένο μυστικό...σσς...

Πρέπει όμως να σου πω αρχικά ότι οι ήρωες είναι δυο μαθητές, ο Νικήτας και η Κλειώ, και η καθηγήτριά τους. Ο Νικήτας και η Κλειώ είναι ερωτευμένοι. Κι οι δύο έχουν προβλήματα επικοινωνίας με τους δικούς τους. Αισθάνονται πως αδικούνται, πνίγονται. Θέλουν να αντιδράσουν. Η Έλλη Κωλέτη είναι η νέα φιλόλογος που τοποθετήθηκε στο σχολείο τους. Μια νέα γυναίκα που θέλει να κάνει το μεταπτυχιακό της πάνω στον τρόπο που έπαιζε ένας μεγάλος ηθοποιός – ο Λουκάς Αλεξίου – ο οποίος όμως αυτοκτόνησε στην πιο ώριμη στιγμή της καριέρας του. Η ίδια η Έλλη είχε δει τον Αλεξίου να παίζει μόνο μια φορά, όταν ήταν ακόμα έφηβη. Η έντονη προσωπικότητα του ηθοποιού την είχε τόσο συγκλονίσει, που από τότε μέχρι σήμερα δεν μπορεί να τον ξεχάσει. Μήπως είναι ερωτευμένη μαζί του; Με μια σκιά! Η Έλλη αποφασίζει να προτείνει στους δυο μαθητές να ψάξουν μαζί για να βρουν τι έκρυβε ο Λουκάς πίσω από μια μάσκα. Η σκηνή που θα ακούσετε ξεκινά με την άφιξη της Έλλης, του Νικήτα και της Κλειώς στο σπίτι της Θάλειας Αλεξίου, της μαμάς του Λουκά. Μιλάει πρώτα η Θάλεια Αλεξίου:

«Κράτησα» λέει «το θέατρο του Λουκά και προσπαθώ να το διατηρήσω ως ένα ζωντανό τόπο θεατρικής πράξης. Αφιερωμένο στη μνήμη του, έτσι όπως αυτή δικαιωματικά ανήκει στο κοινό του. Εκεί ξαναστήνω και το καμαρίνι του...Με αντικείμενα που κατά καιρούς χρησιμοποιούσε...Αλλά υπάρχουν κι άλλα...Μικρά ή όχι ενθύμια όλης της ζωής του...Αυτά τα έχω φυλαγμένα σε τούτο το σπιτάκι. Θέλω να σας τα δείξω...Μετά, αυτό το ταξίδι σας στο παρελθόν ενός ανθρώπου θα έχει τελειώσει...»

Η Θάλεια βάζει το κλειδί στην κλειδαριά της ξύλινης πόρτας. Πριν την ανοίξει, γυρνά και κοιτά την Έλλη, το Νικήτα, την Κλειώ.

«Ό,τι σας είπα θα ήθελα να μην το μεταφέρετε αλλού... Μερικά πράγματα, όταν ξεφύγουν από την καρδιά μερικών, γίνονται κουτσομπολιά στα στόματα των πολλών...Άλλωστε, τι νόημα θα είχε να μάθει ο κόσμος τις ιδιωτικές στιγμές ενός ανθρώπου... Αντίθετα... Θα σας ζητούσα να μεταφέρετε την εμπειρία σας από αυτή τη συνάντηση... Ό,τι βιώσατε... Τους λόγους και τις συνθήκες που κατάστρεψαν μια ζωή ή, αν προτιμάτε, τους λόγους και τις

συνθήκες που δημιούργησαν ένα έργο... Δε ζήτησα να σας μιλήσω παρά μόνο γι' αυτό... Για να σας μεταγγίσω μια εμπειρία, χρειάστηκε να περάσω μαζί σας δυο μέρες... Εσείς κάντε την πράξη... Ζήστε ελεύθεροι!» -λόγια μέσα στην ηρεμία ενός κήπου.

Και μετά η πόρτα ανοίγει. Το δωμάτιο μικρό. Κάποια έπιπλα, βιβλία, αντικείμενα και φωτογραφίες. Όλα λουσαμένα στο δισταχτικό φως που έρχεται από τα κλειστά παντζούρια.

Δυο τρία πορτρέτα του Λουκά Αλεξίου, φτιαγμένα από γνωστούς ζωγράφους. Ντοσιέ με τις σημειώσεις του πάνω στον τρόπο που έβλεπε το ανέβασμα κάθε έργου. Ρούχα που φόρεσε. Βιβλία που διάβασε. Δίσκους που άκουγε. Παιχνίδια που είχε παίξει. Φωτογραφίες ανθρώπων που αγάπησε. « Όλα αυτά, όποτε θέλετε, στη διάθεση σας, για την όποια εργασία θέλετε να συνεχίσετε ή να αρχίσετε!» λέει η Θάλεια Αλεξίου και με το χέρι της κάνει μια κυκλική κίνηση.

Οι άλλοι κοιτούν, ίσως να προσεύχονται. Τα είδωλα μιας θρησκείας, τα κειμήλια μιας θυσίας... και μέσα σε μια βελούδινη θήκη η μάσκα...

«Ω Θεέ μου!» ακούγεται η φωνή της Κλειώς «Κοιτάξτε! Το προσωπίο!...»

Από πίσω της στέκεται ο Νικήτας. «Η μάσκα στο φεγγάρι...» λέει.

Η Έλλη Κωλέτη πλησιάζει. Σκύβει. Κοιτά και δεν τολμά το άγγιγμα.

Μια μάσκα φτιαγμένη για να θυμίζει το πρόσωπο του φεγγαριού. Πρόσωπο ασημί, απόμακρο, ψυχρό ή μήπως απλά και μόνο θλιμμένο; Ένα πρόσωπο που το έχουν αναγκάσει να φορά μια μάσκα...

Η Θάλεια Αλεξίου πιάνει με τα δυο της χέρια το προσωπίο. Τα δάχτυλα της τριγυρνούν στις λεπτομέρειες του. «Το φεγγάρι» λέει, και η φωνή της έχει τόνους απόμακρης μουσικής βγαλμένης από μια βιόλα, «το φεγγάρι δεν θα είχε την ικανότητα να δείξει την παρουσία του αν δεν υπήρχε ο ήλιος. Ετερόφωτο... Ίσως γι' αυτό και τόσο ευαίσθητο... Τόσο μυστηριώδες. Ένα ουράνιο σώμα με δυο ονόματα – Φεγγάρι και Σελήνη. Τελικά ποια είναι η ταυτότητα του φεγγαριού; Κάτι το ασαφές, το διαφορούμενο... Κάτι που μπορεί να υπάρξει μόνο μέσα στο σκοτάδι... Έτσι έβλεπε ο Λουκάς τον εαυτό του... Σαν ένα φεγγάρι... Ήταν κι ο ίδιος ένα φεγγάρι, πλάσμα της νυχτιάτικης γοητείας. Όμως το πρόσωπο αυτό δεν τολμούσε... - δεν τον αφήνανε;- να το δείξει. Να μιλήσει για την ιδιαιτερότητα του. Γι' αυτό, στο δικό του φεγγάρι φόρεσε και μια μάσκα. Η οικειοθελής απόκρυψη ενός συμβόλου!... Η μεταμφίεση ενός ρόλου. Μόνος του την έφτιαξε!» - πάντα τα δάχτυλα της Θάλειας Αλεξίου ψάχνουν τις λεπτομέρειες του προσωπίου.

Κι έπειτα είναι ο Νικήτας που απλώνει τα δικά του χέρια, πιάνει τη μάσκα. Τα χέρια της Θάλειας απομακρύνονται, τώρα είναι τα νεανικά δάχτυλα ενός άντρα που χαϊδεύουν τις καμπύλες του φεγγαριού, κάτι σε χρώμα ασημιού λες και κολλά πάνω στα νύχια του Νικήτα και μετά οι αγκώνες του λυγίζουν, τα χέρια υψώνονται, το προσωπίο πλησιάζει ένα πρόσωπο που το σκιάζουν ελαφρά τα τρυφερά γένια λίγων ημερών. Το προσωπίο ετοιμάζεται να πάρει τη θέση του προσωπίου.

«Όχι!» - η κραυγή της Θάλειας. Κι έπειτα τα χέρια της αρπάζουν βίαια ό,τι πιο πριν είχαν αφήσει. «Όχι!» - η νέα κραυγή και μετά οι φράσεις. «Αυτό δεν πρέπει να είναι για σένα... Για κανέναν... Μην το επιτρέψεις ποτέ!»

Ο Νικήτας ριγά. Η Κλειώ δακρύζει. Και η Έλλη Κωλέτη αισθάνεται πάνω στα μάγουλα της την κάψα ενός ανοιξιάτικου ήλιου.

Ο ήρωας λέει: «Τι αναγκάζεται να κρύψει ο Λουκάς Αλεξίου πίσω από τη μάσκα; Τι συμβολίζει για το Λουκά το φεγγάρι; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter.» ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Γιατί πιστεύεις ότι η Θάλεια Αλεξίου αποτρέπει το Νικήτα να φορέσει τη μάσκα; Τι θέλει να του δείξει με αυτό τον τρόπο; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter.» Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Τι ιδιαιτερότητα πιστεύεις ότι είχε ο Λουκάς που αναγκαζόταν να την κρύβει; Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter.» Ο μαθητής απαντά.

Ο ήρωας λέει: «Ποιοι έρωτες θεωρούνται απαγορευμένοι από την κοινωνία; Εσύ συμφωνείς ή διαφωνείς με την απομόνωση των ατόμων που έχουν διαφορετικές προτιμήσεις με σένα; Μπορείς να επικαλεστείς παραδείγματα για να τεκμηριώσεις την άποψή σου. Γράψε την απάντησή σου και πάτησε Enter.» Ο μαθητής απαντά.

7η δραστηριότητα

Η έβδομη δραστηριότητα αποτελείται από μια βασική σκηνή, μεσαιάς χρονικής διάρκειας. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) να αναπτύσσει ποικίλα κείμενα επιλέγοντας κάθε φορά το κατάλληλο επίπεδο ύφους β) να εξοικειωθεί με τη χρήση λεξικών διαφόρων ειδών

γ) να κατανοήσει τη σκοπιμότητα και την τεχνική των ορισμών. Διαθεματικές έννοιες: **Πληροφορία, Ομοιότητα – Διαφορά, Σύστημα.** Προεκτάσεις στη *Γλωσσολογία*.

Ο δάσκαλος πρέπει να έχει προετοιμάσει το τραγούδι «Χάρτινο το φεγγαράκι», Μάνος Χατζιδάκις που πρέπει να ακουστεί στο τέλος της δραστηριότητας.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή, ο ήρωας λέει: «Όπως θα έχεις καταλάβει μέχρι τώρα, υπάρχουν πολλοί τρόποι να εκφραστεί η σχέση ενός ανθρώπου με τη σελήνη! Αλλά μέχρι τώρα δε δώσαμε έναν ορισμό. Προσπάθησε να διατυπώσεις το δικό σου ορισμό για το φεγγάρι. Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter. Πάτησε το πλήκτρο 1 για ν' ακούσεις κάποιους ορισμούς που μπορούν να αποδώσουν την έννοια του σελήνης. Όπως θα ακούς, προσπάθησε να μαντέψεις από τι είδος λεξικού προέρχονται.

1:

α. *σελήνη (η), ουσ. Ουράνιο σώμα, φυσικός δορυφόρος της γης, το φεγγάρι / φρ. Σελήνη του μέλιτος, ο αμέσως μετά το γάμο μήνας ως η ωραιότερη εποχή όλης της έγγαμης ζωής.*

β. *σελήνη, η, ΝΜΑ, και Σελήνη Ν, και δωρ. τ. Σελάνα, και αιολ. τ. Σελάννα Α. 1. ο μοναδικός φυσικός δορυφόρος της Γης, το πλησιέστερο προς αυτήν ουράνιο σώμα που περιφέρεται γύρω από τον πλανήτη μας από τα δυτικά προς τα ανατολικά σε μέση απόσταση 384.00 περίπου χιλιόμετρα, το φεγγάρι (α. «κάθησε για να πούμε ύμνο στα κάλλη της σελήνης, - νέα σελήνη», Σολωμός, β. «ως δ' ότ' εν' ουρανό άστρα φαεινήν αμφί σελήνην φαίνεται», Ομήρου Ιλιάδα). 2. το φως που ανακλά στη γη το σώμα αυτό 3. (ως κύριο όν.) η Σελήνη (μύθ.) θεά, αδερφή του Ήλιου και της Ηούς, κόρη του Υπερίωνος και της Ευρυφάεσσης, ή Θείας η οποία ονομαζόταν και Μήνη η Τιτανίς ή Φοίβη// (νεοελ) 1. (μεταφορικά) δορυφόρος πλανήτη («οι σελήνες του Κρόνου») 2. γένος περκόμορφων ψαριών του Ατλαντικού Ωκεανού 3 (φρ). α) «σελήνη του μέλιτος» (μεταφορικά) ο πρώτος μήνας μετά το γάμο, αλλιώς μήνας του μέλιτος β) «φάση της σελήνης» (αστρονομία) καθεμιά από τις μεταβολές της όψης του φωτιζόμενου τμήματος της σελήνης γ) «νέα σελήνη» (αστρονομία) φάση της σελήνης κατά τη μηνιαία περιφορά της γύρω από τη Γη, όταν βρίσκεται μεταξύ Ήλιου και Γης και στρέφει προς τη γη την αθέατη, σκοτεινή της όψη, οπότε ο σεληνιακός δίσκος είναι παντελώς αόρατος από τον πλανήτη μας*

(αρχ) 1. ο σεληνιακός μήνας (δέκατη σελήνη «παιδός», Ευρ.) 2. είδος γλυκίσματος σε σχήμα σελήνης 3. στρογγυλό τραπέζι 4. ονομασία φυτού

γ. η λέξη σελήνη που παράγεται από τη λέξη σέλας, έντονη λάμψη, ακτινοβολία» με επίθυμα -ν, όπως και το λατινικό luna «σελήνη» έχει παραχθεί με το ίδιο επίθυμα από το ουδέτερο Lux «φως, λάμψη». Η λέξη σελήνη έχει αντικαταστήσει την αρχαία ονομασία για το φεγγάρι μήνη (μην, μηνός, «μήνας», βλ. λέξη μήνας) προκειμένου να εκφράσει την έντονη ακτινοβολία που ανακλά το ουράνιο αυτό σώμα (παράβαλε και φεγγάρι, φεγγός) Η λέξη σελήνη, τέλος, χρησιμοποιήθηκε σε διάφορες δοξασίες θρησκευτικού και μεταφυσικού περιεχόμενου (παράβαλε σεληνιάζομαι, σεληνιασμός), γεγονός που συνδέεται με το θηλυκό γένος της λέξης.

Ο ήρωας λέει: «Με όλες αυτές τις ιστορίες για τη Σελήνη, μπορείς να είσαι το επόμενο σαΐνι αυτών των παιχνιδιών! Μάζεψε τώρα στο μυαλό σου όσες ιστορίες άκουσες και φέρε και στο μυαλό σου τις λέξεις που σκέφτηκες πιο πριν και με όλα αυτά δημιούργησε τη δική σου ιστορία για τη Σελήνη! Ξεκίνα με τη φράση: «Όταν μια νύχτα δεν πρόβαλε η Σελήνη....». Αν έχεις ποιητική φλέβα, μπορείς να γράψεις μια «ωδή στη Σελήνη». Ή φαντάσου ότι μπορείς να συνομιλήσεις με το φεγγάρι, όπως κάνουν οι τραγουδιστές, οι ποιητές, οι συγγραφείς, οι ζωγράφοι, οι γλύπτες και καθένας που κάτι έχει να του πει και γράψε το φανταστικό σας διάλογο. Ό,τι κι αν διαλέξεις, πρόσθεσε πολλή φαντασία! Μόλις τελειώσεις, πάτησε Enter». Ο μαθητής απαντά. Ο ήρωας λέει: «Ελπίζω να πέρασες καλά και να μη σεληνιαστήκες! Ήρθε η ώρα να σε χαιρετήσω! Κι αν δεν το μάντεψες ακόμα, εγώ θα πάω διακοπές στο διάστημα! Πριν φύγεις, ζήτησε από το δάσκαλό σου να παίξει το τραγούδι «Χάρτινο το φεγγαράκι»...Γεια σου!»

«Χάρτινο το φεγγαράκι», Μάνος Χατζιδάκις

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Γνωστικό αντικείμενο : Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου για παιδιά με τύφλωση ή μερική όραση.

Γενική Ενότητα: Επικοινωνιακή χρήση της γλώσσας

Θεματική Ενότητα : Ελλάδα – Γλώσσες και Πολιτισμοί

Ενότητες Βιβλίου: 1-2

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας που συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους.

Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει δύο σκηνές. Σκοπό της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Οι διδακτικοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) Να καταλάβει ο μαθητής τους δύο διαφορετικούς τρόπους σύνδεσης των προτάσεων και των όρων της πρότασης, β) να αντιληφθεί με απλό τρόπο τη σύνθεση μιας ερευνητικής εργασίας.

Οι διαθεματικές έννοιες που πλαισιώνουν τη δραστηριότητα είναι : **Εξάρτηση, μεταβολή, επικοινωνία, πολιτισμός, ομοιότητα-ετερότητα.**

Προεκτάσεις στην ιστορία: Να κατανοήσει ότι βιώματα όπως αυτό της μετανάστευσης συνδέονται πάντα με συγκεκριμένες ιστορικές και κοινωνικές εξελίξεις.

Περιγραφή δραστηριότητας

Η πρώτη σκηνή έχει ως φόντο ένα δρόμο από γειτονιά. Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: «Γεια σου! Είμαι ο Αλέξης!» και έπειτα λέει το κορίτσι: «Κι εγώ είμαι η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς να παίξεις!». Ο μαθητής επιλέγει τον ήρωα που θέλει. [δυνατότητα να ακούγεται το όνομα του ήρωα όπως κινεί τον κέρσορα]

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Καλωσόρισες στα γλωσσικά παιχνίδια! Έχουμε ξαναπαιξει μαζί; Γράψε μου την απάντησή σου. Κάθε φορά που θα τελειώνεις την απάντησή σου, να πατάς το πλήκτρο Enter για να προχωράς παρακάτω». Ο μαθητής απαντά. [στο κάτω μέρος της οθόνης υπάρχει χώρος για να γράψει το παιδί την απάντησή του. Οι απαντήσεις αποθηκεύονται και στο τέλος συγκεντρώνονται σε μια σελίδα για να τις αξιολογήσει ο καθηγητής/ η καθηγήτρια]

Στην δεύτερη σκηνή ακούγονται βήματα. Ο ήρωας που έχει επιλεγεί, λέει : «Πολύ μου αρέσει που θα γίνουμε φίλοι, γιατί θέλω να συζητήσουμε για τους μετανάστες συμμαθητές μας. Άκουσε, όμως πρώτα ένα άρθρο που μας διάβασε η καθηγήτριά μας, για αυτό το θέμα. Πάτησε το πλήκτρο 1 για να τ' ακούσεις κι εσύ και θα τα πούμε μετά.»

Μόλις πατήσει το πλήκτρο 1, ακούγεται:

[Η ελληνική κοινωνία αλλάζει]

Πριν από μια δεκαετία περίπου η Ελλάδα έδινε την εντύπωση ενός ενιαίου, ομοιογενούς έθνους, όπου η παρουσία των διαφορετικών (ως προς το χρώμα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, την κουλτούρα) ήταν σποραδική ή περιχαρακωμένη σε απομακρυσμένες, συνοριακές περιοχές. Ακόμα και σε ένα μεγάλο αστικό κέντρο, όπως η Αθήνα, οι περισσότεροι ξένοι έμοιαζαν να είναι οι τουρίστες που κάθε καλοκαίρι προτιμούσαν τον ήλιο και τη θάλασσα της Μεσογείου για τις διακοπές τους.

Ταυτόχρονα οι Έλληνες ήταν λαός μεταναστών. Σε όλο το 20ο αιώνα η μετανάστευση προς τη Δύση αποτελούσε βασικό στοιχείο της ελληνική δημογραφικής κίνησης.

Οι ραγδαίες πολιτικές εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη και στα Βαλκάνια τις τελευταίες δύο δεκαετίες έκαναν την Ελλάδα χώρα υποδοχής μαζικού ρεύματος μεταναστών.

Η ενεργή παρουσία των μειονοτήτων στην ελληνική κοινωνία διατάραξε λοιπόν τα τελευταία χρόνια την ως τότε κυρίαρχη εικόνα της αρμονικής εθνικής ομοιογένειας και έθεσε επιτακτικά πλέον το ζήτημα της συνύπαρξης διαφορετικών εθνοπολιτισμικών ομάδων.

Τα παιδιά στο σχολείο καλούνται να μάθουν να ξεχωρίζουν τα κοινά στοιχεία που έχουν μεταξύ τους κουλτούρες που στην πρώτη ματιά μοιάζουν διαφορετικές, να εκτιμούν την αξία των άλλων πολιτισμών εκτός από τον δικό τους, να αναγνωρίζουν την ετερογένεια, και όχι την ομοιογένεια, ως βασικό χαρακτηριστικό των σύγχρονων κοινωνιών.

Ο ήρωας λέει : « Για πες μου τώρα, σε τι άλλαξε η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια ;

Πάτησε τα πλήκτρα 1,2, 3 ή 4 για να επιλέξεις τη σωστή απάντηση.

1: Οι ξένοι έρχονται μόνο το καλοκαίρι για διακοπές.

2: Οι ξένοι δουλεύουν στα χωράφια μόνο τους θερινούς μήνες.

3: Οι μόνοι ξένοι είναι Έλληνες που κατάγονται από μετανάστες και έχουν πια αλλοδαπή εθνική συνείδηση.

4: Οι μειονότητες επιτάσσουν τη δημιουργική συνύπαρξη διαφορετικών εθνοπολιτισμικών ομάδων.

Στις παρακάτω φράσεις από το κείμενο να διακρίνεις που υπάρχει παράταξη και πού υπόταξη.

Στην παράταξη πατάς το πλήκτρο 1 και στην υπόταξη το πλήκτρο 2.

A] Πριν από μια δεκαετία η Ελλάδα ήταν ένα ομοιογενές έθνος, όπου η παρουσία των διαφορετικών ήταν σποραδική.

Ο μαθητής απαντά.

B] Οι περισσότεροι ξένοι έμοιαζαν να είναι τουρίστες.

Ο μαθητής απαντά.

Γ] Τα παιδιά στο σχολείο καλούνται να ξεχωρίζουν τα κοινά στοιχεία.

Ο μαθητής απαντά.

2η Δραστηριότητα

Η δεύτερη δραστηριότητα αποτελείται από μία σκηνή. Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) Να συνειδητοποιήσει ο μαθητής ότι η σύνδεση όρων και προτάσεων με παράταξη ή υπόταξη σχετίζεται με τις επικοινωνιακές συνθήκες εκφοράς του λόγου β) να αντιληφθεί ότι ο προφορικός λόγος προκρίνει την παράταξη, ενώ ο γραπτός την υπόταξη.

Περιγραφή Δραστηριότητας

Ο ήρωας λέει : «Έι φιλαράκι!! Έλα να ακούσεις από τη γιαγιά μου που τη μαγνητοφώνησα το καλοκαίρι στο χωριό μια αυθεντική μακεδονίτικη συνταγή για κολοκυθοκεφτέδες. Όσο ακούς, εντόπισε τις παρατακτικές συνδέσεις και τα ασύνδετα». Ο μαθητής πατά το πλήκτρο 3 και ακούει το απόσπασμα:

Κολοκυθοκεφτέδες

ΥΛΙΚΑ : 4 μεγάλα κολοκύθια, 3 αυγά, παξιμάδια (όσο για να σφίξει το μείγμα), ένα πιάτο τυρί, αλάτι, πιπέρι, δυόσμος.

ΕΚΤΕΛΕΣΗ : Ξύνουμε τα κολοκύθια με το μαχαίρι και τα βράζουμε σε αλατισμένο νερό. Δεν τα αφήνουμε να λιώσουν.

Τα βάζουμε στο σουρωτήρι και τα σφίγγουμε, για να φύγει το νερό. Τα αφήνουμε 1-2 ώρες εκεί, μέχρι να φύγει σχεδόν τελείως το νερό.

Μετά αναμειγνύουμε όλα τα υλικά μαζί, τα πλάθουμε σε μπάλες, τις αλευρώνουμε και τις τηγανίζουμε σε πολύ καυτό λάδι.

Ο ήρωας λέει : «Τώρα θα ξανακούσεις μία φράση που έχει τον παρατακτικό σύνδεσμο «και», και θα επιλέξεις με τα πλήκτρα 1 έως 4 με ποιόν υποτακτικό σύνδεσμο θα μπορούσες να αντικαταστήσεις το «και»

A) Ξύνουμε τα κολοκύθια με το μαχαίρι και τα βράζουμε.

1: επειδή ξύνουμε τα κολοκύθια με το μαχαίρι τα βράζουμε

2: μολονότι ξύνουμε τα κολοκύθια με το μαχαίρι τα βράζουμε

3: αφού ξύνουμε τα κολοκύθια με το μαχαίρι τα βράζουμε

4: αν ξύνουμε τα κολοκύθια με το μαχαίρι τα βράζουμε

3η Δραστηριότητα

Η τρίτη δραστηριότητα αποτελείται από μία σκηνή μεσαίας διάρκειας.

Ο κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας του μαθητή, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Στους διδακτικούς στόχους εντάσσονται: α) Να συνειδητοποιήσει ο μαθητής το ρόλο των δευτερευουσών ονοματικών προτάσεων β) να μάθει να τις διακρίνει με βάση τους συνδέσμους που τις εισάγουν

Διαθεματικές έννοιες: **ομοιότητα – ετερότητα**, προεκτάσεις στη *λογοτεχνία*.

Περιγραφή Δραστηριότητας

Ο ήρωας λέει στην πρώτη σκηνή (ενώ ακούγονται ως απόηχος φωνές και χαχανητά σε διάφορες γλώσσες): Θέλεις να σου διαβάσω ένα απόσπασμα από τη «Ζωή εν Τάφω» του Στρατή Μυριβήλη; Περιγράφει το πώς η ανάγκη του ανθρώπου για επικοινωνία μπορεί να βοηθήσει στη γλωσσομάθεια. Όσο ακούς, προσπάθησε να εντοπίσεις όλες τις δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις και το σύνδεσμο τους»

Ο μαθητής πατάει το πλήκτρο 3 και ακούει το παρακάτω απόσπασμα:

[Κάποτε το «ναι» σημαίνει «όχι»]

Είναι μια βδομάδα τώρα που η ζωή μου κυλά σαν μία κορδέλα νερό ανάμεσα στη χλόη. Νιώθω μέρα με τη μέρα πιο δυνατή τη σώψυχη ανάγκη να συναγρικηθώ με την πρωτόγονη ψυχή των ανθρώπων που με φιλοξενούν. Αυτό μ'έκαμε από την πρώτη κιόλας μέρα να βαλθώ περισιμωμένα να μπω μέσα στο νόημα του γλωσσικού τους ιδιώματος. Έκαμα ένα γλωσσάριο που το πλουτίζω, το συμπληρώνω μέρα με την μέρα. Μιλάνε μια γλώσσα που 'ναι παρακλάδι σλαβικό, με πολλά τούρκικα και ελληνικά στοιχεία. [...]

Στη σπουδή μου τούτη προχώρεσα κιόλας τόσο, όσο χρειάζεται για να τους κάμω να ξεκαρδίζονται στα γέλια σε κάθε φράση που ιδρώνω να συνταιριάξω. Φαίνεται πως τις πιο πολλές φορές ξεφουρνίζω πολύ αστείες γλωσσικές γκάφες που οι μεγάλες τις σχολιάζουν με δυνατά χάχανα, ώσπου δακρύζουν από τα γέλια, ενώ τα κορίτσια κοκκινίζουν και δαγκάνονται. Όμως το σπουδαίο είναι που σχεδόν πάντα στο τέλος τα καταφέρνω να μαντέψουν τις απλές ιδέες που πολεμώ να τους εκφράσω. Αυτό βέβαια δείχνει περισσότερο την εξυπνάδα τους και την καπατσοσύνη που 'χουν να διαιστάνονται. Φαντάσου όμως το πανηγύρι που γίνεται μ' αυτό το μπερδεμα, αφού το δικό μας το «όχι» το προφέρουν «ναι». Στρατής Μυριβήλης, Η ζωή εν τάφω, εκδ. Εστία 1999

Ο ήρωας λέει : «Τώρα θα ξανακούσεις κάποιες φράσεις και με τα πλήκτρα 1 έως 3 θα επιλέξεις το είδος της πρότασης που εισάγεται με υποτακτικό σύνδεσμο:

A) Φαίνεται πως τις πιο πολλές φορές ξεφουρνίζω αστείες γκάφες.

- 1: Ειδική
- 2: Βουλευτική
- 3: Επιρρηματική

B) Έχουν την καπατσουσύνη να δαισιάνονται

- 1: Επιρρηματική
- 2: Βουλευτική
- 3: Ειδική

Γ) Φαντάσου όμως το πανηγύρι, αφού το δικό μας το «όχι» το προφέρουν «ναι»

- 1: Επιρρηματική
- 2: Ειδική
- 3: Βουλευτική

4η Δραστηριότητα

Η τέταρτη δραστηριότητα αποτελείται από 1 σκηνή μεσαίας διάρκειας.

Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται: α) Να ευαισθητοποιηθεί ο μαθητής στην πρόσληψη της υψηλής ποιότητας

Διαθεματικές έννοιες : ομοιότητα-ετερότητα, μεταβολή, ακτινοβολία ελληνικής γλώσσας ως οργάνου επικοινωνίας στον Ελληνιστικό κόσμο.

Περιγραφή Δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή ο ήρωας λέει : «Σήμερα θα σου απαγγείλω το ποίημα του Αλεξανδρινού μας ποιητή, του Κωνσταντίνου Καβάφη, «Φιλέλλην». Θα ήθελα μόνο να μου πεις τη γνώμη σου για το ρόλο που έπαιξε η ελληνική γλώσσα στο να ενώσει τους λαούς που συμβίωναν για πολλούς αιώνες στην τεράστια αυτοκρατορία που δημιούργησε ο Μέγας Αλέξανδρος. Πάτησε το πλήκτρο 1 για να ακούσεις.

Φιλέλλην (Κωνσταντίνος Καβάφης)

*Την χάραξι φρόντισε τεχνικά να γίνει.
Έκφρασις σοβαρή και μεγαλοπρεπής.
Το διάδημα καλλίτερα μάλλον στενό
εκείνα τα φαρδιά των Πάρθων δεν με αρέσουν.
Η επιγραφή, ως σύνθητες, ελληνικά
οχ' υπερβολική, όχι πομπώδης-
μην τα παρεξηγήσει ο ανθύπατος
που όλο σκαλίζει και μηνά στη Ρώμη-
αλλ' όμως βέβαια τιμητική.
Κάτι πολύ εκλεκτό απ' το άλλο μέρος
κανένας δισκοβόλος έφηβος ωραίος.
Προ πάντων σε συστήνω να κοιτάξεις
(Σιθάσπη, προς θεού, να μη λησμονηθεί)
μετά το Βασιλεύς και το Σωτήρ,
να χαραχθεί με γράμματα κομψά, Φιλέλλην.
Και τώρα μη με αρχίζεις ευφρολογίες,
τα «Πού οι Έλληνες;» και «Πού τα Ελληνικά;
πίσω απ' τον Ζάγρο εδώ, από τα Φράατα πέρα».
Τόσοι και τόσοι βαρβαρότεροί μας άλλοι
αφού το γράφουν, θα το γράψουμε κ' εμείς.
Και τέλος μη ξεχνάς που ενίοτε
μας έρχοντ' από την Συρία σοφισταί,
και στιχοπλόκοι, κι άλλοι ματαιόσπουδοι.
Ώστε ανελλήνιστοι δεν είμεθα, θαρρώ.*

Η ήρωας λέει : «Πάτησε τα πλήκτρα 1 έως 3, για να διαλέξεις τη σωστή απάντηση»

- 1: Η ελληνική γλώσσα διευκόλυνε τις εμπορικές συναλλαγές.
- 2: Η ελληνική γλώσσα δημιούργησε αγάπη για τον ελληνικό πολιτισμό.

3: Η ελληνική γλώσσα έκανε περήφανους όλους όσοι τη χρησιμοποιούν.

Θεματική Ενότητα : Η ενότητα μέσα από την ετερότητα

Ενότητες βιβλίων : Ομοιότητα – Ετερότητα, Ευρωπαίοι πολίτες (3-4)

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας που συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους. Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει δυο σκηνές.

Σκοπό της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Οι διδακτικοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) να αντιληφθεί ο μαθητής τη διαφορά ευθέος και πλαγίου λόγου και β) να εξοικειωθεί με τα διάφορα είδη ερωτήσεων.

Οι διαθεματικές έννοιες που πλαισιώνουν τη δραστηριότητα είναι : **Επικοινωνία, πληροφορία, εξάρτηση, πολιτισμός, ομοιότητα – ετερότητα**. Προεκτάσεις στα ΜΜΕ: Τα μέσα ενημέρωσης ως πηγή γνώσης και έναυσμα προβληματισμού.

Περιγραφή δραστηριότητας

Η πρώτη σκηνή έχει ως σκηνικό ένα εφηβικό δωμάτιο. Ακούγονται βήματα και μοντέρνα μουσική.

Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: «Γεια σου! Είμαι ο Αλέξης!» και έπειτα λέει το κορίτσι: «Κι εγώ είμαι η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς να παίξεις!». Ο μαθητής επιλέγει τον ήρωα που θέλει. [δυνατότητα να ακούγεται το όνομα του ήρωα όπως κινεί τον κέρσορα]

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: «Καλώς το φιλαράκι μου. Ήρθες την κατάλληλη στιγμή, για να με βοηθήσεις σε μία εργασία μου για το σχολείο. Ο καθηγητής μας έβαλε να γράψουμε μία έκθεση για την κατανόηση των λαών μέσα από τη σχολική πράξη. Έλα να σου διαβάσω ένα άρθρο που βρήκα στο διαδίκτυο για τις πολυεθνικές τάξεις στο σχολείο». Ο μαθητής πατά το πλήκτρο 1 και ακούει:

Αν κάποιος επισκεφτεί ανυποψίαστος ένα Δημοτικό σχολείο σε κάποιες γειτονιές της Αθήνας, θα ξαφνιαστεί: υπάρχουν τάξεις του Δημοτικού, όπου ένα στα τρία ή περισσότερα από τα παιδιά που φοιτούν έχουν την Ελλάδα για δεύτερη πατρίδα και τα ελληνικά για δεύτερη (και, καμιά φορά, σχεδόν άγνωστη) γλώσσα.

Την πρώτη φορά που βρέθηκα σε μια τέτοια τάξη, άκουσα έκπληκτος αλλά και ντροπιασμένος για την άγνοιά μου δασκάλους να μου εξηγούν πόσο ραγδαία αλλάζει η «εθνική» σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού των δημόσιων Δημοτικών σχολείων χρόνο με το χρόνο. Πόσο οι ίδιοι πελαγώνουν αβοήθητοι και ακαθοδήγητοι να διευθύνουν τις νέες «πολυ-πολιτισμικές» τους τάξεις. Πόσο πολύπλοκα και δύσκολα είναι τα εκπαιδευτικά, παιδαγωγικά και κοινωνικά προβλήματα που δημιουργεί η συνύπαρξη παιδιών διαφορετικής εθνικότητας, με πελώρια διαφορά επιπέδου στη γνώση της γλώσσας, τη μαθησιακή υποδομή και τις εξωσχολικές συνθήκες ζωής.

Οι δάσκαλοι που βρέθηκαν αντιμέτωποι με το πρόβλημα έπρεπε μόνοι τους να το λύσουν. Είχαν να διαλέξουν: τον εύκολο δρόμο να αποβάλουν τους «ξένους» στο περιθώριο μιας τάξης που προχωρεί ερήμην τους και τιμωρεί τη διαφορετικότητά τους, βαφτίζοντάς την

«παράβαση». Ή το δύσκολο δρόμο μιας επίπονης και ενίοτε επώδυνης προσπάθειας να βρουν ισορροπίες, να γεφυρώσουν χάσματα, να βοηθήσουν τους «ξένους» να ενσωματωθούν.

Μερικοί από τους δασκάλους το κατάφεραν. Και ένας από αυτούς, μετά τέσσερα χρόνια εμπειρίας με τέτοιες «πολυεθνικές» τάξεις, μου έλεγε πόσο γρήγορα αυτοί οι παρίες γίνονται καμιά φορά οι καλύτεροι μαθητές της τάξης, πόσο μπορεί καμιά φορά να δίνουν κίνητρα μαθησιακά και στους υπόλοιπους συμμαθητές τους, τους αυτόχθονες, κάνοντας τις τάξεις πλουσιότερες, πόσο οι περισσότεροι από αυτούς τους μετανάστες, ήδη, δεύτερης γενιάς λαχταρούν να λογιστούν Έλληνες, πλήρεις και άνευ εκπτώσεων, και πόσο πλουσιότερη και καλύτερη θα μπορούσε να γίνει η ελληνική κοινωνία αν έβρισκε τρόπο να το κάνει, να αναγνωρίσει ως δικούς της ακόμα κι εκείνους που δεν παίζουν τόσο καλό μπάσκετ όσο ο κ. Μπαζάρεβιτς του ΠΑΟΚ.

Παύλος Τσίμας, «Το σχολείο του μέλλοντός μας», εφημ. ΤΑ ΝΕΑ, 1999 (διασκευή)

Στη δεύτερη σκηνή ακούγεται ήχος από παφλασμό κυμάτων και εμφανίζεται η Νηρηίδα Κυμοθόη που λέει στον ήρωα και στο μαθητή: «Γεια σας, παιδιά! Είμαι η Κυμοθόη σας, η καλή νεράιδα της Γραμματικής και θέλω να μου πείτε αν οι πλάγιες ερωτήσεις που ακούσατε στο προηγούμενο κείμενο και εισάγονταν με το «πόσο» ήταν ολικής ή μερικής άγνοιας, με τα πλήκτρα 1 ή 2 αντίστοιχα.

Ο μαθητής απαντά.

2η Δραστηριότητα

Περιλαμβάνει 3 σκηνές.

Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται: α) να αντιληφθεί ο μαθητής το ρόλο των αναφορικών προτάσεων στο κείμενο β) να μετασχηματίζει σε αντίστοιχους συντακτικά όρους γ) να κατανοήσει το ρόλο της Ε.Ε. στο οικουμενικό χωριό της παγκοσμιοποίησης και δ) να βρίσκει συνώνυμα.

Διαθεματικές έννοιες της δραστηριότητας : **Ευρώπη, παγκοσμιοποίηση, ανθρώπινα δικαιώματα, αξιακό σύστημα, σύμπτυξη.**

Προεκτάσεις στην *κοινωνία και την ηθική*: το νόημα των παραδοσιακών αξιών στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία.

Περιγραφή της δραστηριότητας.

Στην πρώτη σκηνή ο ήρωας λέει : «Γεια σου, θέλω να κάνουμε μια ακόμη εργασία μαζί. Θα σου διαβάσω την εισήγηση του Λάκεν σε μια διακυβερνητική διάσκεψη της Ε.Ε. σχετικά με το ρόλο της Ευρώπης στον κόσμο της παγκοσμιοποίησης. Σε παρακαλώ να με ακούσεις προσεκτικά, διότι είναι ένα δύσκολο κείμενο.

Ο μαθητής ακούει το κείμενο :

[Ο νέος ρόλος της Ευρώπης στον κόσμο της παγκοσμιοποίησης]

[...]Εκτός των συνόρων της, η Ευρωπαϊκή Ένωση έρχεται αντιμέτωπη με τον ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο της παγκοσμιοποίησης. [...]

Ποιος είναι ο ρόλος της Ευρώπης στο νέο αυτό κόσμο; Δεν πρέπει η Ευρώπη, τώρα που είναι επιτέλους ενωμένη, να αναλάβει ηγετική θέση στη νέα πλανητική τάξη, τη θέση μιας δύναμης που μπορεί και να διαδραματίσει σταθεροποιητικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και να δείξει την κατεύθυνση για τη μελλοντική πορεία πολλών χωρών και λαών; Η Ευρώπη, ως ήπειρος ανθρωπιστικών αξιών, της Μάγκνα Κάρτα, της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων, της Γαλλικής Επανάστασης, της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου, η ήπειρος της ελευθερίας, της αλληλεγγύης και πάνω από όλα της ποικιλομορφίας, έννοιας που εγκλείει το σεβασμό των γλωσσών, των πολιτισμών και των παραδόσεων του άλλου. Το μοναδικό σύνορο που χαράσσει η Ευρωπαϊκή Ένωση αφορά τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Η Ένωση είναι ανοικτή μόνο για χώρες που σέβονται ορισμένες θεμελιώδεις αξίες όπως τις ελεύθερες εκλογές, τα δικαιώματα των μειονοτήτων και το κράτος δικαίου.

Τώρα που ζούμε [...] σε έναν παγκοσμιοποιημένο αλλά και κατακερματισμένο κόσμο, η Ευρώπη πρέπει να επωμισθεί τις ευθύνες της, σε ό,τι αφορά τη διακυβέρνηση της παγκοσμιοποίησης. Ο ρόλος που πρέπει να διαδραματίσει είναι ο ρόλος μιας δύναμης που δρα αποφασιστικά εναντίον κάθε βίας, κάθε τρομοκρατίας, κάθε φανατισμού, αλλά και η οποία δεν κλείνει τα μάτια μπροστά στην αδικία που ταλανίζει τον πλανήτη. Με λίγα λόγια, μία δύναμη η οποία επιθυμεί να μεταβάλει τις παγκόσμιες σχέσεις κατά τρόπον ώστε να αποφέρουν οφέλη όχι μόνο στις πλούσιες αλλά και στις φτωχότερες χώρες. Μια δύναμη που θέλει να εντάξει την

παγκοσμιοποίηση σε ηθικό πλαίσιο, ώστε να βασίζεται στην αλληλεγγύη και την αειφόρο ανάπτυξη.

Λακέν, Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διακυβερνητική διάσκεψη της Ε.Ε., Δεκέμβριος 2001

Στη δεύτερη σκηνή παρουσιάζεται μια ευτραφής κυρία με αστεράκια στα μαλλιά, η Ευρώπη, ενώ ακούγεται ως μουσική υπόκρουση ο «Ύμνος στη Χαρα», το 5ο μέρος της 9ης συμφωνίας του Μπετόβεν. Έπειτα λέει : «Γεια σας, παιδιά! Είμαι η κυρία – Ευρώπη. Έχω πελαγώσει πιο πολύ από τη Νηρηίδα σας , την Κυμοθόη που ζει στη θάλασσα! Χα-χα! Τι; Δε σας άρεσε το αστείο μου; Τουλάχιστον μη το δείχνετε τόσο φανερά και με πληγώνετε.. Τέλοσπάντων, θέλω να με βοηθήσετε να καταλάβω ποιος είναι ο ρόλος που πρέπει να αναλάβω στον κόσμο της παγκοσμιοποίησης, με βάση το κείμενο που ακούσατε. Αν θέλετε πατήστε το πλήκτρο F2 για να το ξανακούσετε. Αλλιώς, ή μετά, ακούστε τους τέσσερις ρόλους και επιλέξτε αυτόν που ταιριάζει με το νόημα του κειμένου. Επιλέξτε το πλήκτρο 1,2,3 ή 4 ανάλογα με την απάντησή που σας φαίνεται σωστή.

1. Η Ευρώπη πρέπει να κυβερνήσει τον παγκοσμιοποιημένο κόσμο.
2. Η Ευρώπη πρέπει να συμβάλει στη σταθεροποίηση της παγκοσμιοποίησης στον κόσμο.
3. Η Ευρώπη πρέπει να διαδραματίσει κυρίαρχο ρόλο στο νέο κόσμο προβάλλοντας τις ανθρωπιστικές αξίες που σημάδεψαν την ιστορία της.
4. Η Ευρώπη πρέπει να προβάλει αντίσταση στην παγκοσμιοποίηση.

Ο μαθητής επιλέγει απάντηση και γράφει την αιτιολόγησή του.

Στην τρίτη σκηνή εμφανίζεται η Κυμοθόη , πάλι με ήχο παφλασμού κυμάτων και λέει : «Άκουσα, παιδιά, ότι με μελέτησε η κυρα-Ευρώπη . Βλέπω όμως ότι δεν την πρόλαβα. Κρίμα! Γιατί έχω να τη δω από πέρσι το καλοκαίρι που έκανα διακοπές στην Κρήτη. Τώρα όμως, όχι! Μη γκρινιάζετε! Ήρθε η ώρα για την καλή μας την κυρά-Γραμματική. Πρώτα-πρώτα θέλω να αντικαταστήσετε τις αναφορικές προτάσεις των φράσεων από το παραπάνω κείμενο, που θα ξανα-ακούσετε στη συνέχεια, με ισοδύναμες ονοματικές φράσεις, πχ. Επίθετο ή μετοχή.

Θα ακούσετε πρώτα τη φράση του κειμένου, μετά θα ακούτε τη μετατροπή, και αν σας φαίνεται σωστή, θα πατάτε 1, αν σας φαίνεται λανθασμένη, θα πατάτε 2.

1) Η Ευρώπη να αναλάβει τη θέση μιας δύναμης που μπορεί και να διαδραματίσει σταθεροποιητικό ρόλο.

2) Η Ευρώπη να αναλάβει τη θέση μιας δύναμης ανίκανης να διαδραματίσει σταθεροποιητικό ρόλο.

Ο μαθητής απαντά:

1) Η Ευρώπη ως ήπειρος της ποικιλομορφίας, έννοιας που εκλείπει το σεβασμό των γλωσσών.

2) Η Ευρώπη ως ήπειρος της ποικιλομορφίας, έννοιας εμπεριέχουσας το σεβασμό των γλωσσών.

Ο μαθητής απαντά.

1) Το μοναδικό σύνορο που χαράζει η Ευρωπαϊκή Ένωση αφορά τη δημοκρατία.

2) Το μοναδικό σύνορο χαραγμένο από την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορά τη δημοκρατία.

Ο μαθητής απαντά.

(Μιλά ξανά η Κυμοθόη)

«Τώρα παιδιά, θα ήθελα να μου βρείτε κάποια συνώνυμα για τις λέξεις που θα ακούσετε παρακάτω. Μετά από κάθε λέξη θα ακούτε τρία συνώνυμα, από τα οποία μόνο το ένα θα είναι σωστό και θα το επιλέγετε με τα πλήκτρα 1 έως 3:

A) Διανόηση

1: πολιτισμός, 2: σκέψη, 3: επινόηση

B) Δράση

1: ενέργεια, 2: αντίδραση, 3: πρωτοβουλία

Γ) Πολυμορφία

1: παραμόρφωση, 2: διάσπαση, 3: ποικιλία

Δ) Κατάρτιση

1: εξειδίκευση, 2: ελλιμενισμός, 3: απομνημόνευση

E) Ιδιοπροσωπία

1: ιδιότητα, 2: ταυτοπροσωπία, 3: ιδιοσυστασία

ΣΤ) Συνένωση

1: συναντίληψη, 2: συγχώνευση, 3: συντονισμός

Z) Αλληλεγγύη

1: αλληλοϋποστήριξη, 2: ομόνοια, 3: μεσεγγύηση

Θεματική Ενότητα : Πόλεμος και Ειρήνη

Ενότητες βιβλίων : Ειρήνη και πόλεμος, Ενεργοί πολίτες για την υπεράσπιση οικουμενικών αξιών.

Σκοπός : Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής γλώσσας που συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους.

Ειδικότερα:

1η δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει τέσσερις μεγάλες σκηνές.

Σκοπό της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Οι διδακτικοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) να εκφράζει την άποψή του και να την αιτιολογεί β) να βρίσκει πλαгиότιπλους σε κείμενα αξιώσεων γ) να προεκτείνει τον προβληματισμό του σε αριστουργήματά του αρχαίου ελληνικού λόγου δ) να χειρίζεται τις αιτιολογικές προτάσεις.

Περιγραφή δραστηριότητας.

Στην πρώτη σκηνή, που έχει ως φόντο ένα δρόμο, ακούγονται βήματα. Εμφανίζονται δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Λέει το αγόρι: «Γεια σου! Είμαι ο Αλέξης!» και έπειτα λέει το κορίτσι: «Κι εγώ είμαι η Μυρτώ! Διάλεξε έναν από εμάς να παίξεις!». Ο μαθητής επιλέγει τον ήρωα που θέλει. [δυνατότητα να ακούγεται το όνομα του ήρωα όπως κινεί τον κέρσορα]

Στην επόμενη σκηνή, ο ήρωας που έχει επιλεγεί λέει: « Γεια σου! Ο πατέρας μου που διαβάζει πάρα πολύ τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς, μου μαγνητοφώνησε δύο αποσπάσματα από δύο σπουδαίους πνευματικούς ανθρώπους, από τον Θουκυδίδη και τον Ισοκράτη. Και τα δύο κείμενα αναφέρονται στον πόλεμο και την ειρήνη. Θα ήθελες να τα ακούσουμε συντροφιά : Πάτησε το πλήκτρο 1, για να ακούσεις το κείμενο του Θουκυδίδη και το πλήκτρο 2, για το κείμενο του Ισοκράτη.

(Δυνατότητα επανάληψης με τα ίδια πλήκτρα).

[Όσα φέρνει ο πόλεμος]

[...] Σε καιρούς ειρήνης κι όταν υπάρχει σχετική ευημερία, τόσο οι πολίτες όσο και τα άτομα είναι πιο καλοπροαίρετοι ο ένας για τον άλλον, επειδή δε φτάνουν σε απόγνωση από άκρα ανάγκη που δεν τους ήρθε με τη θέλησή τους · ο πόλεμος όμως, που παίρνει ύπουλα κάτω απ' τα πόδια των ανθρώπων την ευκολία να κερδίζουν το καθημερινό τους, τους διδάσκει την ωμότητα, κι εντείνει στην αγανάκτηση των πολλών ανάλογα με την κατάσταση όπου τους φέρνει. Γίνονταν λοιπόν επαναστάσεις στις πολιτείες, κι αν τυχόν καμιά είχε καθυστερήσει, μαθαίνοντας το τι είχε σταθεί αλλού πρωτύτερα, προχωρούσε μακρύτερα στις άκρες βιαιότητες, και ξάναβαν τα μυαλά των ανθρώπων προσπαθώντας να επινοήσουν κάτι χειρότερο και πιο περίτεχνο, και να επιβάλουν πιο τερατώδικες αντεκδικήσεις. Και νόμισαν πως είχαν το δικαίωμα ν' αλλάξουν και τη συνηθισμένη ανταπόκριση των λέξεων προς τα πράγματα, για να δικαιολογήσουν τις πράξεις τους. Έτσι η αστόχαστη αποκοτιά θεωρήθηκε παλικαριά γι' αγάπη των συντρόφων, ο δισταγμός από πρόνοια για το μέλλον δειλία που προβάλλει ενάρετες δικαιολογίες, η γνωστική μετριοπάθεια ως πρόφαση ανανδρίας και η ικανότητα να βλέπει κανείς όλες τις πλευρές μιας κατάστασης ανικανότητα να δράσει από καμιά· την απότομη και βίαιη αντίδραση την πρόσθεσαν στα προτερήματα του ανδρός και η αποχή από τις ραδιουργίες λογίστηκε φαινομενικά λογική πρόφαση για ν' αποφύγει κανείς τον κίνδυνο. Τον αδιάκοπα έξαλλο κατήγορο τον θεωρούσαν πάντα αξιόπιστο, όποιον όμως του αντιμιλούσε, τον υποψιάζονταν για προδοσία. Κι αν έκανε κανείς ραδιουργίες και πετύχαινε, τον είχαν για ξύπνιο, κι όποιος υποψιαζόταν και ξεσκέπαζε έγκαιρα τα σχέδια του άλλου ήταν ακόμα πιο καπάτσος. Όποιος όμως προνοούσε, ώστε να μην χρειαστούν αυτά καθόλου, έλεγαν πως διαλύει το κόμμα κι αφήνει να τον τρομοκρατήσουν οι αντίπαλοι. Και μ' ένα λόγο,

όποιος πρόφταινε να κάνει το κακό πριν από τον άλλον, άκουγε παινέματα, καθώς κι όποιος παρακινούσε στο κακό έναν άλλον που δεν το είχε πρωτύτερα βάλει στο νου του. [...]

Αιτία για όλ' αυτά είναι η όρεξη ν' αποκτήσουν δύναμη οι άνθρωποι από απληστία και φιλοδοξία κι απ' αυτά πηγάζει η ορμή που τους σπρώχνει.

Θουκυδίδης ο Αθηναίος, Ιστορία Βιβλίο Γ', παρ.82, μτφρ Έλλης Λαμπρίδη, Ι.Κακρίδης, εκδ.Γκοβάστη, 1962.

Στην δεύτερη σκηνή ακούγεται θόρυβος κυμάτων και εμφανίζεται η Κυμοθόη που λέει : «Το καταλάβατε το κείμενο, παιδιά; Τώρα θέλω να μου απαντήσετε σε κάποιες ερωτήσεις πατώντας τα πλήκτρα από το 1 έως το 3, για να επιλέξετε τη σωστή απάντηση. Η πρώτη ερώτηση είναι:

Γιατί ο πόλεμος διδάσκει στους ανθρώπους την ωμότητα και εντείνει την αγανάκτησή τους;

1. Διότι φοβούνται τον θάνατο, με τον οποίο συνεχώς έρχονται αντιμέτωποι.
2. Διότι δεν μπορούν να χαρούν τη ζωή, όπως τον καιρό της ειρήνης.
3. Διότι δεν μπορούν με ευκολία να κερδίζουν το καθημερινό τους.

Ο μαθητής απαντά.

Η δεύτερη ερώτηση είναι :

Ποια είναι η αιτία που σπρώχνει τους ανθρώπους στην αγριότητα του πολέμου, αν και αυτός τους προξενεί τόσες καταστροφές;

1. Η κρυφή επιθυμία του ανθρώπου να σπέρνει την καταστροφή, έστω και αν δεν το ομολογεί με θάρρος.
2. Η επιθυμία για απόκτηση δύναμης, που δημιουργείται από την απληστία και την φιλοδοξία του ανθρώπου.
3. Ο φόβος του ανθρώπου ότι όλοι συνωμοτούν εναντίον του, άρα πρέπει να προλαβαίνει να δίνει αυτός πάντα το πρώτο χτύπημα.

Ο μαθητής απαντά.

[Αν πατήσει το πλήκτρο 2, ακούγεται το κείμενο του Ισοκράτη]

Ισοκράτης Περί Ειρήνης

Άραγε μπορεί να μας είναι αρκετό, αν κατοικούμε στην πόλη μας με ασφάλεια και γινόμαστε στη ζωή πιο εύποροι κι έχουμε ομόνοια μεταξύ μας κι έχουμε κερδίσει ανάμεσα στους Έλληνες υπόληψη; Εγώ βέβαια φρονώ πως, αν γίνουν αυτά, η πόλη θα είναι πλήρως ευτυχισμένη. Ο πόλεμος μας έχει στερήσει απ' όλα όσα προηγουμένως ανέφερα, γιατί και πιο

φτωχούς μας έκανε και πολλούς κινδύνους μας ανάγκασε να υπομένουμε και στους Έλληνες μας έχει διαβάλει και με κάθε τρόπο μας έχει ταλαιπωρήσει. Αν όμως κάνουμε ειρήνη και συμπεριφερθούμε όπως ορίζουν οι κοινές συνθήκες, θα κατοικούμε στην πόλη μας με μεγάλη ασφάλεια, αφού απαλλαγούμε από πολέμους και κινδύνους και διχόνοια στην οποία τώρα έχουμε περιέλθει, αντίθετα κάθε μέρα θα γινόμαστε και πιο πλούσιοι απαλλαγμένοι από τους φόρους και τις τριηραρχίες και τις άλλες εισφορές για τον πόλεμο και ασχολούμενοι με την καλλιέργεια των χωραφιών και τη ναυτιλία και τις άλλες εργασίες, οι οποίες έχουν εκλείψει εξαιτίας του πολέμου. Ακόμη θα δούμε την πόλη μας να έχει διπλάσια έσοδα απ' όσα έχει τώρα, να είναι γεμάτη από εμπόρους και ξένους και μετοίκους, απ' τους οποίους έχει ερημωθεί σήμερα.

Ακούγεται θόρυβος κυμάτων και εμφανίζεται η Κυμοθόη που λέει : «Σας άρεσε, παιδιά, το κείμενο του Ισοκράτη; Μπράβο, γιατί και εμένα μου αρέσει πολύ. Επιλέξτε μου λοιπόν τώρα μία απάντηση στο εξής ερώτημα, με τα πλήκτρα 1 έως 4:

Ποια αγαθά απολαμβάνει ο πολίτης σε καιρό ειρήνης;

1: κοινωνική ασφάλιση, οικονομική ανάπτυξη, ομόνοια, υπόληψη, επιστροφή των εμπορών και των ξένων.

2: ασφάλεια από πολέμους, οικονομική ανάπτυξη, ομόνοια, υπόληψη, επιστροφή των εμπορών και των ξένων.

3: ασφάλεια από πολέμους, οικονομική ανάπτυξη, ομόνοια, υπόληψη, ανασυγκρότηση των τουριστικών υποδομών.

4: ασφάλεια από πολέμους, καλλιέργεια νέων γεωργικών ειδών, ομόνοια, υπόληψη, επιστροφή των εμπορών και των ξένων.

Ο μαθητής απαντά.

Στη συνέχεια ο μαθητής πρέπει να ακούσει και το άλλο κείμενο από αυτό που διάλεξε και να απαντήσει επίσης.

Στην τρίτη σκηνή εμφανίζεται ο παππούς του ήρωα που έχει επιλεγεί και λέει στα παιδιά. : «Άκουσα, παιδιά μου, ότι ασχολείστε με το θέμα του πολέμου. Εμένα να ρωτήσετε παιδιά μου, τι φοβερό πράγμα είναι ο πόλεμος που ήμουν μικρό παιδάκι, πιο μικρό από εσάς, όταν ξέσπασε ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος και μετά είχαμε τη γερμανική κατοχή, ακούστε την περιπέτεια που έζησε ένα βράδυ ένας φίλος μου, ο Πέτρος, δεν ζει πια, καλή του ώρα, όπου και αν βρίσκεται, όταν έχασε το δρόμο για το σπίτι του. Ακούστε λοιπόν :

(Ακούγεται με τη φωνή του παππού.)

Η φριχτή πολιτεία

Μόλις έμεινε μόνος του, ο Πέτρος κατάλαβε ξαφνικά πως δεν ήτανε και τόσο σίγουρος πως ξέρει το δρόμο. Τα γαλάζια λαμπιόνια της συσκότισης πάνω στους στύλους φέγγουνε μονάχα για να μην κουτουλήσεις. Οι δρόμοι όμως μένουνε το ίδιο σκοτεινοί και άγνωροι. Ο Πέτρος δεν θέλει να φοβάται. ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ. Κι ας χτυπάει η καρδιά, ντουκ ντουκ, σαν τα άρβυλα του Ιταλού στο πεζοδρόμιο. Θα 'ναι γιατί περπατούσε γρήγορα και λαχάνιασε. Τα χέρια του είναι ξυλιασμένα και τα χώνει κάτω από το πουλόβερ του. Το ίδιο και τα γόνατά του. Κάθε τόσο βγάζει ένα χέρι και τρίβει μία με το ένα γόνατο, μια το άλλο. Όχι δεν φοβάται. Τι να φοβηθεί; Ποιος θα πειράξει ένα κακόμοιρο αγόρι που έχασε το δρόμο...Στην ουρά που στεκότανε για το ψωμί, λέγανε κάτι γυναίκες πως ένας Γερμανός έσπασε το χέρι ενός παιδιού, γιατί είχε κλέψει ένα καρβέλι. Το 'πιασε έτσι με τα δύο του χέρια, σαν να 'τανε σανίδι, το χτύπησε πάνω στο γόνατό του και, κρακ, το τσάκισε στα δύο...Ο Πέτρος δεν είχε κλέψει τίποτα. Όσο θηρία κι αν είναι οι Γερμανοί, δεν μπορούν στα καλά καθούμενα να σπάνε χέρια...Έστριψε ένα δρόμο...δεύτερο...τρίτο. Βράδυ είχε να βγει από πριν να μπουν οι Γερμανοί στην Αθήνα. Τώρα όμως αυτή δεν ήταν η Αθήνα. Ήταν μια ξένη πολιτεία, με σκοτεινά και αλλόκοτα σπίτια. Κι αυτός ήτανε ένα παράξενο ανθρωπάκι, που [...] ΠΡΕΠΕΙ να μην φοβάται, να περπατάει στο μισοσκόταδο και να σφυρίζει. Δοκίμασε, μα δεν βγαίνει ήχος...Είναι γιατί κρυώνει. [...]

Γύρισε απότομα το κεφάλι του και κοίταξε την ταμπέλα ενός μαγαζιού που μόλις και την φώτιζε ένα μπλε λαμπιόνι. «ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ Ο ΚΡΙΝΟΣ..» Τότε ο Πέτρος φοβήθηκε για καλά, γιατί κατάλαβε πως είχε πάρει τελείως αντίθετο δρόμο και βρέθηκε στην Ομόνοια. Το ζαχαροπλαστείο «Ο Κρίνος» το 'ξερε απέξω και κι ανακατωτά. Πριν τον πόλεμο τον έφερνε ο μπαμπάς, πολλές φορές, τις Κυριακές το απομεσήμερο κι έτρωγε λουκουμάδες. Ζεστούς με πολύ μέλι. Τα γλυκά χαλάνε τα δόντια. Ποιος βλάκας το 'χει πει αυτό; Τώρα χαλάνε τα δόντια. Μαυρίζουνε ένα ένα και σαπίζουν. «Ο Κρίνος» δεν πουλάει πια γλυκά. Πάνω στο τζάμι της βιτρίνας είναι κολλημένο ένα χαρτί, που γράφει με τεράστια γράμματα: ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΑΙ ΣΙΔΕΡΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΑ ΝΗΜΑΤΑ.

Άλλη Ζέη. Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου, εκδ.Κέδρος, 1974.

Ακούγονται πάλι κύματα στην τέταρτη σκηνή και εμφανίζεται ξανά η Κυμοθόη που είχε εξαφανιστεί πριν από την εμφάνιση του παππού. Λέει λοιπόν η νεράιδα : «Χα-χα! Νομίζατε πως θα γλιτώνατε έτσι εύκολα από εμένα παιδιά; Ίσα ίσα τώρα έρχονται τα καλύτερα. Πατήστε το πλήκτρο ένα, για να ξανακούσετε το κείμενο, και βρείτε μου όλες τις αιτιολογικές προτάσεις του. Με ποιο σύνδεσμο εισάγονται; Επιλέξτε τον σωστό πατώντας 1-4:»

- 1: πως
 - 2: να
 - 3: διότι
 - 4: γιατί
- Ο μαθητής απαντά.

Η Κυμοθόη ξαναλέει : «Και γιατί στο κείμενο προτιμήθηκε αυτός ο σύνδεσμος; Πατήστε τα πλήκτρα 1-4, για να επιλέξεις τη σωστή απάντηση».

- 1: αυτός ο σύνδεσμος είναι ηχητικά πιο όμορφος
 - 2: ταιριάζει καλύτερα σε μια προφορική αφήγηση
 - 3: ταιριάζει καλύτερα στην προφορική αφήγηση ενός ηλικιωμένου ανθρώπου
 - 4: γίνεται ευκολότερα αντιληπτός από εμάς τα παιδιά.
- Ο μαθητής απαντά.

Η Κυμοθόη μιλά ξανά : «Μπράβο, παιδιά!! Και τώρα βγάλτε πλαγιότιτλους για τις δύο παραγράφους του κειμένου που μπορείτε να ξανακούσετε με το πάτημα του πλήκτρου 5. Η πρώτη παράγραφος είναι μέχρι τη φράση : «Είναι γιατί κρυώνει.»

Επιλέξτε το σωστό πλαγιότιτλο για κάθε παράγραφο με τα πλήκτρα 1-4.

Α' παράγραφος

- 1: Ο Πέτρος περιμένει στην ουρά για ένα κομμάτι ψωμί.
 - 2: Η αγχωμένη περιπλάνηση του Πέτρου σε μία άγνωστη Αθήνα.
 - 3: Ο Πέτρος προσπαθεί να ξεφύγει από έναν Ιταλό που τον κυνηγά.
 - 4: Ο Πέτρος ψάχνει να βρει το σπίτι μιας πλούσιας θείας του, γιατί πεινά και κρυώνει.
- Ο μαθητής απαντά.

Β' παράγραφος

- 1: Ο Πέτρος βρίσκει επιτέλους το αγαπημένο του ζαχαροπλαστείο και μπαίνει για ζεστούς λουκουμάδες.
 - 2: Το ζαχαροπλαστείο «Κρίνος» δεν πουλά πια λουκουμάδες γιατί καταστρέφουν τα δόντια των παιδιών,
 - 3: Η κατοχή μετέτρεψε το ζαχαροπλαστείο σε παλαιοπωλείο.
 - 4: Ο Πέτρος επιτέλους βρίσκει να αγοράσει νήματα για τη γιαγιά του.
- Ο μαθητής απαντά.

2η Δραστηριότητα

Η δεύτερη δραστηριότητα περιλαμβάνει δύο σκηνές.

Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται: α) να προβληματιστεί για το αν η ανάπτυξη της τεχνολογίας συντελεί στην εδραίωση της ειρήνης στον κόσμο β) να μάθει να διακρίνει τις ονοματικές βουλητικές από τις επιρρηματικές τελικές προτάσεις.

Διαθεματικές έννοιες που περιλαμβάνονται : **Σκοπός-αιτία, επικοινωνία, βαρβαρότητα.**

Περιγραφή δραστηριότητας

Ο ήρωας λέει : «Έλα να σου διαβάσω ένα πολύ ωραίο άρθρο του Edgar Marin για την εξάπλωση των πολέμων και της βίας. Αφού το ακούσεις θέλω να μου απαντήσεις αν ανταποκρίνονται ή όχι , οι προτάσεις που θα ακούσεις κατόπιν στα όσα λέει το κείμενο:

[Ο μαθητής ακούει το κείμενο και απαντά στις ερωτήσεις. Δυνατότητα επανάληψης του κειμένου με το πλήκτρο 1:

[Σκέψεις με αφορμή την εξάπλωση των πολέμων της βίας]

[.....] Οι εξελίξεις της επιστήμης, της τεχνολογίας, της βιομηχανίας, της οικονομίας, οι οποίες προωθούν πλέον το διαστημόπλοιο Γη, δε ρυθμίζονται ούτε από την πολιτική ούτε από τη δεοντολογία. Έτσι, εκείνο που φαινόταν ότι επρόκειτο να εξασφαλίσει τη βέβαιη πρόοδο φέρνει βεβαίως δυνατότητες μελλοντικής προόδου, αλλά παράλληλα δημιουργεί και αυξάνει τους κινδύνους.

Οι παραπάνω εξελίξεις συνοδεύονται από πολλαπλές βάρβαρες οπισθοδρομήσεις. Οι πόλεμοι πληθαίνουν στον πλανήτη και χαρακτηρίζονται όλο και περισσότερο από τα εθνοκρησκευτικά συστατικά τους. Παντού η συνείδηση του πολίτη υποχωρεί και η βία απλώνεται σαν γάγγραινα στις κοινωνίες. [...]

Στον τομέα αυτό, όπως και σε άλλους, η γεμάτη μίσος βαρβαρότητα που έρχεται από τα βάθη των ιστορικών αιώνων συνοδεύεται από την παγερή και ανώνυμη βαρβαρότητα που χαρακτηρίζει τον πολιτισμό μας.

Οι επικοινωνίες επεκτείνονται στον πλανήτη, ωστόσο η ασυνεννοησία αυξάνεται. Οι κοινωνίες γίνονται όλο και περισσότερο αλληλεξαρτώμενες, είναι όμως όλο και περισσότερο έτοιμες να αλληλοσπαραχθούν. [...]

Παραδόξως το χάος στο οποίο κινδυνεύει να βυθιστεί η ανθρωπότητα εμπεριέχει την τελευταία της ελπίδα. Γιατί; Καταρχήν, επειδή η εγγύτητα του κινδύνου ευνοεί τη συνειδητοποίηση, η οποία μπορεί έτσι να διευρυνθεί και να πολλαπλασιαστεί για να φτιάξει μια μεγάλη πολιτική επίχειρας σωτηρίας. Κυρίως όμως για την εξής αιτία: όταν ένα σύστημα είναι ανίκανο να θεραπεύσει αυτά τα προβλήματα είτε αποσυντίθεται είτε μπορεί μέσα στην αποσύνθεσή του να μεταμορφωθεί σε ένα μετα-σύστημα πλουσιότερο, ικανό να θεραπεύσει τα ζωτικά του προβλήματα είτε αποσυντίθεται είτε μπορεί μέσα στην αποσύνθεσή του να μεταμορφωθεί σε ένα μετά-σύστημα πλουσιότερο, ικανό να θεραπεύσει αυτά τα προβλήματα. [...]

Ωστόσο, έτσι όπως ο οργανισμός μας διαθέτει μη διαφοροποιημένα κύτταρα που μπορούν να δημιουργήσουν όλα τα όργανα μας, το ίδιο και η ανθρωπότητα διαθέτει τις γενικές αρετές που επιτρέπουν τη δημιουργία νέων. Αν αληθεύει ότι οι αρετές αυτές βρίσκονται σε νάρκη, σε καταστολή από την εξειδίκευση και την ακαμψία των κοινωνιών μας, τότε οι γενικευμένες κρίσεις που τις κλυδωνίζουν και κλυδωνίζουν και τον πλανήτη θα μπορούσαν να φέρουν τη ζωτική μεταμόρφωση. Πρέπει να περάσουμε από την απελπισία για να ξαναβρούμε την ελπίδα.

Edgar Morin, «Πόλεμος και Ειρήνη». Εφημ. LE MONDE, αναδημοσίευση στην εφημ. ΤΟ ΒΗΜΑ. 2003

Ο ήρωας λέει: «Για όποιες προτάσεις από τις παρακάτω σου φαίνονται σωστές, θα πατάς το 1, ενώ για τις λανθασμένες το 2.

1: Η ανάπτυξη της τεχνολογίας, έχει κάνει ειρηνικότερο τον κόσμο μας.

Ο μαθητής απαντά.

2: Όσο επεκτείνεται η επικοινωνία στον πλανήτη, αυξάνεται και η αλληλοκατανόηση.

Ο μαθητής απαντά

3: Ο αρθρογράφος είναι αισιόδοξος για το μέλλον του κόσμου, παρά το απογοητευτικό παρόν.

Ο μαθητής απαντά.

Στη δεύτερη σκηνή ακούγονται κύματα και εμφανίζεται η Κυμοθόη που λέει : «Ε, παιδιά!! Αρκετό καρό μείνατε χωρίς Γραμματική. Θ' ακούσετε τώρα κάποιες φράσεις από το παραπάνω

κείμενο, όπου θα υπάρχει είτε μία βουλητική είτε μια τελική πρόταση. Εσείς θα πατάτε το 1 για όποια θεωρείται τελική ή το 2 για τις βουλητικές:»

A) Υπάρχουν κύτταρα που μπορούν να δημιουργήσουν όλα τα όργανά μας.

O μαθητής απαντά.

B) Οι γενικευμένες κρίσεις θα μπορούσαν να φέρουν τη ζωτική μεταμόρφωση.

O μαθητής απαντά.

Γ) Περνάμε από την απελπισία, για να ξαναβρούμε την ελπίδα.

O μαθητής απαντά.

Τρίτη δραστηριότητα

Η τρίτη δραστηριότητα περιλαμβάνει 3 σκηνές.

Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται: α) να συγκινηθεί και να στρατευθεί στην υπεράσπιση πανανθρώπινων αξιών με αφετηρία όμως τον αναγκασμένο άνθρωπο της διπλανής του πόρτας π.χ. το ιδρυματικό παιδί, τον άστεγο ή το μετανάστη β) να συνειδητοποιήσει την πορεία σύνθεσης των επιμέρους στοιχείων σε ένα ορισμό γ) να εφαρμόσει τις γνώσεις που έχει αποκτήσει σε προηγούμενη ενότητα για τη διαφορά κυριολεξίας – μεταφοράς δ) να συνειδητοποιήσει καλύτερα τη διαφορά παράταξης – υπόταξης εν αναφορά προς τους χρονικούς προσδιορισμούς.

Διαθεματικές έννοιες που περιλαμβάνονται : **Ανθρωπισμός, κοινωνική προσφορά, αλληλεγγύη, κοινωνία πολιτών.**

Περιγραφή δραστηριότητας

Ο ήρωας λέει : « Έλα τώρα να σου διαβάσω ένα κείμενο, για να συζητήσουμε τι σημαίνει ανθρωπιά. Να το προσέξεις όμως καλά, γιατί θα ήθελα μετά το κείμενο να μου δώσεις ένα ορισμό για την έννοια της κοινωνικής προσφοράς.».

(O μαθητής ακούει το κείμενο:)

Η Άννα και ο μικρός Κυριάκος της...

Η Άννα είναι μια γυναίκα γύρω στα 60. Μητέρα, ήδη δύο παιδιών αλλά και γιαγιά με πέντε εγγόνια, αποφάσισε να γίνει ανάδοχη μάνα γιατί, όπως λέει, «παίρνει δύναμη απ' αυτά τα παιδιά». Ζει για κάποιο σκοπό. Παλιότερα δούλευε ως εργάτρια σε εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας και μεγάλωνε τα δικά της παιδιά. Με δυσκολίες, αφού τα λεφτά ποτέ δεν περίσσευαν. Κάποια στιγμή, τα παιδιά της έφυγαν. Η διάθεση της για προσφορά παρέμεινε...

Συνολικά, έχει κάνει επτά αναδοχές. Οι τέσσερις αφορούσαν παιδιά με ειδικές ανάγκες και οι τρεις βρέφη γεννημένα από μητέρες-φορείς του Aids.

«Με ειδοποίησαν ότι έχουν ένα παιδάκι γεννημένο από μητέρα – φορέα. Μου είπαν ότι πρέπει να παίρνουμε καθημερινά κάποιες προφυλάξεις. Αμέσως δέχτηκα. Κάθε δύο τρεις μήνες, κάναμε εξετάσεις για να δούμε την πορεία του. Μέχρι να σιγουρευτούμε ότι το παιδί δεν είναι θετικό, πέρασαν δεκαπέντε μήνες. Όταν το μάθαμε, χοροπηδάγαμε από την χαρά μας».

Η Άννα ήξερε καλά πως, γρήγορα, κάποιοι θα το υιοθετούσαν. Όλη η οικογένεια είχε δεθεί με τον «Κυριάκο», που παρά τα δύο του χρόνια δεν είχε ακόμα βαπτιστεί.

«Όταν μου είπαν ότι βρέθηκαν γονείς, πέρασε στα μαύρα πανιά. «Μνημόσυνο» μέσα στο σπίτι.. Το παίρνεις ένα «γατάκι» και φτάνεις στο σημείο να σε φωνάζει «μαμά». Ξενοχτάς, κουράζεσαι. Αρρωσταίνει και λαχταράς» θυμάται τώρα η Άννα.

Χαρακτηρίζει τη στιγμή της συνάντησής της με τους υποψήφιους γονείς «κάπως αμήχανη». Αμέσως ρώτησε ποιοι είναι, τι δουλειά κάνουν, πόσο πραγματικά ενδιαφέρονται για το παιδί που αυτή μεγάλωσε.

«Κατά την περίοδο προσαρμογής, τους βλέπαμε μαζί με τον «Κυριάκο». Το παιδί άρχισε να δένεται μαζί τους. Την πρώτη φορά που φώναξε «μαμά» την άλλη, απάντησα εγώ : «Ναι αγόρι μου». Δύσκολο...Είναι πράγματα που σου ξεριζώνουν την καρδιά. Ποτέ δεν είσαι απόλυτα προετοιμασμένος γι' αυτή τη στιγμή» λέει.

Και μετά ; «Το σπίτι ήταν άδειο» θα πει. Θα πίστευε κανείς ότι όλο αυτό είναι ψυχοφθόρο. Εκείνη όμως διαφωνεί: «Το πιστεύεις ότι η ψυχή μου αγαλλιάζει; Ζεις για κάποιους ανθρώπους που σ' έχουν πραγματικά ανάγκη...»

Νάντια Βασιλειάδου, εφημ. Ελευθεροτυπία, 2003

Στη δεύτερη σκηνή εμφανίζεται ο Σωκράτης, η θρυλική φιλοσοφική μορφή της αρχαιότητας για να διορθώσει τον ορισμό του μαθητή. Ακούγεται ήχος τυμπάνων και παρουσιάζεται ο Σωκράτης που λέει : « Γεια χαρά, παιδιά!! Είμαι ο Σωκράτης ο Αθηναίος. Δυσκολευτήκατε στην παραγωγή του ορισμού; Και τι στεναχωριέστε γι' αυτό; Εγώ όλη μου τη ζωή κατατρίφτηκα για να ορίσω τις έννοιες της δικαιοσύνης, της σωφροσύνης, της ομορφιάς, και δεν τα κατάφερα. Φταίει, ως φαίνεται, που στην εποχή μας δεν είχαμε internet!! Χα-χα!! (Γελάει ειρωνικά ο ειρωνας Σωκράτης). Πάντως τελευταία στο άστρο που κατοικώ εδώ και είκοσι πέντε περίπου αιώνες συνδέθηκα με το διαδίκτυο. Αν μου υποσχεθείτε λοιπόν ότι θα με μάθετε να το χρησιμοποιώ, θα σας θυμίσω και εγώ την πορεία για την παραγωγή ενός ορισμού. Μου το υπόσχεστε; Μπράβο! Ακούστε τώρα: Για την παραγωγή ενός ορισμού πρέπει πρώτα να βρούμε τη γενικότερη έννοια που ανήκει και η συγκεκριμένη δική μας. Ας πούμε : "Κοινωνική προσφορά". Η γενική έννοια είναι η "προσφορά". "Προσφορά" σημαίνει να δίνεις. Κάποιος όμως μπορεί να "δίνει" και μία σφαλιάρα. Είναι αυτό «προσφορά»; Όχι, βέβαια. Άρα πρέπει να βρούμε αυτό που, άμα το προσθέσουμε στο ρήμα "δίνω" το μετατρέπει σε "προσφέρω". Άρα "προσφέρω" είναι "δίνω" για το καλό του άλλου χωρίς να περιμένω αντάλλαγμα. Αν τώρα θέλω να ορίσω ακόμη πιο συγκεκριμένα την "κοινωνική προσφορά", θα προσθέσω και το στοιχείο της κοινωνίας και θα πω : "Κοινωνική προσφορά είναι το να δίνω στο κοινωνικό σύνολο χωρίς προσωπικά ανταλλάγματα". Και τώρα παιδιά θέλω να μου ορίσετε εσείς δύο πιο εύκολες έννοιες, που μου αρέσουν όμως πολύ, γιατί ως Αθηναίος τη λατρεύω τη θάλασσα και την έχω στερηθεί εκεί στο μακρινό αστέρι που ζω! Ορίστε μου λοιπόν τις έννοιες "ατμόπλοιο" και "πυρηνικό υποβρύχιο". (Ακούγεται ήχος τηλεφώνου) Ωχ! Παιδιά με καλούν απ' το άστρο μου, πρέπει να φύγω τώρα.. Αλλά μην στεναχωριέστε. Για την κάθε έννοια θα ακούσετε τέσσερις ορισμούς και θα επιλέξετε, τον ένα που είναι σωστός με τα πλήκτρα 1-4. Γεια σας...»

(Ο Σωκράτης αποχωρεί και ακούγονται οι προς επιλογή ορισμοί)

A) «ατμόπλοιο»

1: Ένα πλοίο με τεράστια εξάτμιση.

2: Ένα θαλάσσιο μέσο μεταφοράς που προσφέρει σε κάθε καμπίνα και ένα ατμοσίδηρο για τις ανάγκες των ταξιδιωτών.

3: Ένα θαλάσσιο μέσο μεταφοράς που κινείται με την ενέργεια του ατμού.

4: Ένα πλοίο που ανακυκλώνει τα αέρια του φουγάρου του, για να μην ρυπαίνει την ατμόσφαιρα.

Ο μαθητής απαντά.

B) «πυρηνικό υποβρύχιο»

1: πρωτοποριακό υποθαλάσσιο μέσο μεταφοράς που λιπαίνεται με πυρηνόλαδο.

- 2: Υποθαλάσσιο πολεμικό κυρίως πλοίο που κινείται με πυρηνική ενέργεια.
 - 3: Υποβρύχιος πυρηνικός αντιδραστήρας για εκτέλεση πειραμάτων.
 - 4: Γλυκό του κουταλιού, βυθισμένο σε ποτήρι νερού, για σκληροπυρηνικούς φιλάθλους.
- Ο μαθητής απαντά.

Στην τρίτη σκηνή ακούγονται κύματα και εμφανίζεται η Κυμοθόη που λέει : «Ωραία τα περάσατε με τον φίλο μου τον κυρ-Σωκράτη; Ωραία, χαίρομαι! Τώρα όμως ήρθε η ώρα του Συντακτικού. Στο κείμενο που ακούσατε υπάρχουν πολλά κομμάτια όπου ακούμε τον ευθύ λόγο της μητέρας- αναδόχου. Εκεί η σύνδεση είναι κυρίως παρατακτική ή χρησιμοποιούνται ασύνδετα, πράγμα συνηθισμένο στον προφορικό λόγο. Στο γραπτό λόγο, όμως, πρέπει να προτιμάμε την υποτακτική σύνδεση. Θα σας δώσω λοιπόν κάποια ζευγάρια κύριων προτάσεων από το κείμενο και εσείς θα μετατρέψετε τη μία από τις δύο προτάσεις σε δευτερεύουσα, με τα πλήκτρα 1-4.

A) «Ξενυχτάς, κουράζεσαι»

- 1: Αν και ξενυχτάς, κουράζεσαι.
- 2: Για να ξενυχτάς, κουράζεσαι
- 3: Όστε ξενυχτάς, κουράζεσαι
- 4: Προκειμένου να ξενυχτάς, κουράζεσαι.

Ο μαθητής απαντά.

B) «Αρρωσταίνει και λαχταράς»

- 1: Όταν αρρωσταίνει, λαχταράς.
- 2: Μολονότι αρρωσταίνει, λαχταράς.
- 3: Μήπως αρρωσταίνει, λαχταράς.
- 4: Με σκοπό να αρρωσταίνει, λαχταράς.

Ο μαθητής απαντά.

«Μπράβο, παιδιά! Τώρα θα ξανακούσετε ένα μικρό κομμάτι από τα λόγια της μητέρας και θα προσπαθήσετε να βρείτε τις μεταφορικές εκφράσεις. Μετά θα απαντήσετε εσείς, τι σημαίνουν αυτές οι μεταφορές.»

Πατήστε το κουμπί 1 και ακούστε :

«Όταν μου είπαν ότι βρέθηκαν γονείς, πέσαμε στα μαύρα πανιά. «Μνημόσυνο» μέσα στο σπίτι..Το παίρνεις ένα «γατάκι» και φτάνεις στο σημείο να σε φωνάζει «μαμά». Ξενυχτάς, κουράζεσαι. Αρρωσταίνει και λαχταράς»

«Τώρα θα ξανακούσετε τις φράσεις μία –μια και με τα πλήκτρα 1-4 θα επιλέξετε τη σωστή σημασία των μεταφορικών εκφράσεων:»

A) «πέσαμε στα μαύρα πανιά»

1: σκουντουφλήσαμε στα άπλυτα που ήταν πεταμένα στο πάτωμα

2: αρχίσαμε αμέσως να ράβουμε μαύρα ρούχα.

3: εκδηλώναμε εντατικά τη θλίψη μας, για να μας λυπηθούν.

4: στεναχωρηθήκαμε υπερβολικά.

Ο μαθητής απαντά.

B) «Το παίρνεις ένα γατάκι»

1: το αναλαμβάνεις σε πολύ μικρή ηλικία

2: του αγοράζεις ένα γατάκι να παίζει.

3: το αναλαμβάνεις, όταν ακόμη δεν μιλά.

4: το αναλαμβάνεις, ανιδιοτελώς.

Ο μαθητής απαντά:

«Ωραίες οι μεταφορές, ε παιδιά; Τώρα όμως θα ακούσετε άλλο ένα κείμενο, για να εξασκηθούμε στις χρονικές προτάσεις:

(Ο μαθητής ακούει το κείμενο)

Ένα σπίτι για το όνειρο

Η Άγκνες Ταραβίρα αγκαλιάζει ζεστά, προστατευτικά το κοριτσάκι. «Όταν τα πρωτοπλησιάζουμε, πάντα τα ρωτάω το ίδιο πράγμα» λέει. «Γιατί δεν είσαι στο σχολείο;»

Η αποστολή της Άγκνες είναι να φέρει μόρφωση και ελπίδα στα παιδιά του δρόμου, που ζουν μια δυστυχημένη και επικίνδυνη ζωή στις αγορές της Ταμάλε, μιας σκοτεινής πόλης στη βόρεια Γκάνα. Από το 1995, έχει πείσει χιλιάδες παιδιά να παρακολουθούν αρκετές ώρες στοιχειώδους εκπαίδευσης την ημέρα. Το κέντρο επισκεπτών της, που λέγεται Τιζάα ή «Το σπίτι μας», παρέχει μαθήματα και γεύμα – που για πολλά παιδιά είναι το μόνο φαγητό της ημέρας.

Το πρόγραμμα, που υποστηρίζεται από την Action Aid, παρέχει επίσης στήριξη σε εκατοντάδες παιδιά για να μάθουν μια τέχνη ή να πάνε κανονικά στο σχολείο, δίνοντας δάνεια στις οικογένειες τους. Τώρα τελευταία, ένα αγόρι πήρε υποτροφία για το κολέγιο.

Η ξυπόλυτη Λατίφα, 9 ετών, που ζητιανεύει την ημέρα και κοιμάται σε μια στάση λεωφορείων, λέει: «Θέλω να γίνω νοσοκόμα». Αδύνατο όνειρο; «Όχι» λέει η Άγκνες. «όταν την πρωτοβρήκα, ήθελε μόνο να ζητιανεύει. Τώρα ξέρει να γράφει».

Ενημερωτικό φυλλάδιο της οργάνωσης Action Aid Ελλάς, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2003

«Τώρα θα ακούσετε ξανά φράσεις που περιέχουν χρονική πρόταση. Εσείς θα επιλέξετε με τα πλήκτρα 1-4 το σύνδεσμο που μπορεί να αντικαταστήσει το χρονικό σύνδεσμο που υπάρχει στην πρόταση του κειμένου»

A) «Όταν τα πρωτοπλησιάζουμε, πάντα ρωτάω το ίδιο πράγμα»

- 1: Μόλις
 - 2: Αφού
 - 3: Αφότου
 - 4: Κάθε φορά που
- Ο μαθητής απαντά.

B) «Όταν την πρωτοβρήκα, ήθελε μόνο να ζητιανεύει»

- 1: Οποτεδήποτε
 - 2: Αφότου
 - 3: Τότε που
 - 4: Με το που
- Ο μαθητής απαντά.

Τέταρτη Δραστηριότητα

Στην τέταρτη δραστηριότητα περιλαμβάνεται σε μια σκηνή.

Κύριος σκοπός της δραστηριότητας είναι η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα. Στους διδακτικούς στόχους περιλαμβάνονται: α) να συνειδητοποιήσει τη διαφορά μεταξύ ενός δικαίου απελευθερωτικού αγώνα, όπως υπήρξε η Ελληνική Επανάσταση του 1821, και ενός πολέμου για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων των Μεγάλων Δυνάμεων, όπως ήταν ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος β) να ευαισθητοποιηθεί πάνω στην έννοια της παγκόσμιας ειρήνης.

Διαθεματικές έννοιες που περιλαμβάνονται : **πόλεμος – ειρήνη, αυτοδιάθεση των εθνοτήτων, αντιηρωικό πνεύμα, αυτενέργεια**. Προεκτάσεις στην *ποίηση*.

Περιγραφή δραστηριότητας

Ο ήρωας που έχει επιλεγεί εμφανίζεται και λέει : «Σήμερα, φίλε μου, λέω να ασχοληθούμε με την ποίηση και να δούμε πως παρουσιάζεται ο πόλεμος σ' αυτήν. Θ' ακούσουμε ένα κλέφτικο τραγούδι και ένα ποίημα του Μανώλη Αναγνωστάκη. Θέλω λοιπόν να τα ακούσεις προσεκτικά για να με βοηθήσεις να απαντήσουμε σε κάποια ερωτήματα, που θα ακούσουμε μετά την ανάγνωση του κάθε ποιήματος.

[Ο μαθητής ακούει την απαγγελία των δύο ποιημάτων: Κλέφτικο τραγούδι «Του Βασίλη» & «Ποιήματα που μας διάβασε ένα βράδυ ο Λοχίας Όττο V...»]

Ο κλέφτης

-«*Βασίλη κάτσε φρόνιμα να γίνεις νοικοκύρης,
για ν' αποκτήσεις πρόβατα, ζευγάρια κι αγελάδες
χωριά κι αμπελοχώραφα, κοπέλια να δουλεύουν*»
-«*Μάνα μου 'γω δεν κάθομαι να γίνω νοικοκύρης,
να καμ' αμπελοχώραφα, κοπέλια να δουλεύουν,
και νάμαι σκλάβος των Τουρκών, κοπέλι των σκυλώνε.
φέρε μου το βαριό σπαθί και τ' αλαφρό τουφέκι,
να πεταχτώ σαν το πουλί ψηλά στα κορφοβούνια,
να πάρω δίπλα τα βουνά, να περπατήσω λόγγους,
να βρω λημέρια των Κλεφτών, γιατάκια καπετάνιων
να πάω να βρω τον Μάνταλο, να σμίξω τον Μποστέκη,
που πολεμούν με την Τουρκιά, και με τους Αρβανίτες
να μπω με δαύτους σύντροφος στα Τούρκικα κεφάλια
με μια σπαθιά να κόφτω τρεις, με το τουφέκι πέντε,
και με το γισταγάνι μου, σαράντα και πενήντα*»
Πουρνό φιλεί τη μάνα του, πουρνό ξεπροβοδιέται.
-«*Γεια σας βουνά με τους γκρεμνούς λαγκάδια με τες πάχνες*».
-«*Καλώς το τ' άξιο το παιδί και τ' άξιο παλληκάρι*»

Ποιήματα που μας διάβασε ένα βράδυ ο Λοχίας Όττο V....

Σε δύο λεφτά θ' ακουστεί το παράγγελμα «Εμπρός»
Δεν πρέπει να σκεφτεί κανένας τίποτ' άλλο
Εμπρός η σημαία μας κι εμείς εφ' όπλου λόγχη από πίσω
Απόψε θα χτυπήσεις και θα χτυπηθείς
Θα τραβήξεις μπροστά τραγουδώντας ρυθμικά εμβατήρια
Θα τραβήξεις μπροστά που μαντεύονται χιλιάδες ανήσυχα μάτια
Εκεί που χιλιάδες χέρια σφίγγονται γύρω από μι' άλλη σημαία
Έτοιμα να χτυπήσουνε και να χτυπηθούν.
Σ' ένα λεφτό πρέπει να μας δώσουν το σύνθημα
Μια λεξούλα μικρή μες στη νύχτα, που σε λίγο εξαίσια θα λάμψει.
(Κι εγώ που 'χω μια ψυχή παιδική και δειλή
Που δε θέλει τίποτα άλλο να ξέρει απ' την αγάπη
Κι εγώ πολεμώ τόσα χρόνια χωρίς, Θε μου, να μάθω γιατί
Και δε βλέπω μπροστά τόσα χρόνια παρά μόνο το δίδυμο αδερφό μου.)

«Θέλω λοιπόν τώρα να με βοηθήσεις να απαντήσουμε στα εξής ερωτήματα. Επίλεξε τη σωστή απάντηση με τα πλήκτρα 1-4»

A) Γιατί ο «Βασιλης» δεν θέλει να ζήσει μια ήσυχη και νοικοκυρεμένη ζωή και προτιμά να πολεμά στα βουνά εναντίον του ξένου κατακτητή;

- 1: Διότι είναι πολεμόχαρος και δεν αγαπά την ειρηνική ζωή.
- 2: Διότι επηρεάζεται από το γενικότερο επαναστατικό κλίμα της εποχής
- 3: Διότι δεν ανέχεται τον ξένο κατακτητή και δεν ζει χωρίς ελευθερία.
- 4: Διότι εκτιμά το καθαρό περιβάλλον των ορεινών περιοχών, όπου ζούσαν οι «κλέφτες».

Ο μαθητής απαντά.

B) Γιατί ο λοχίας Otto V..στο πρόσωπο του εχθρού του δεν βλέπει παρά μόνο τον αδελφό του, και μάλιστα δίδυμο;

- 1: Είναι ένας γνήσιος ανθρωπιστής που θεωρεί όλους τους ανθρώπους αδέρφια του.
- 2: Είναι επηρεασμένος από τη χριστιανική διδασκαλία.
- 3: Είναι δειλός και δεν του αρέσει ο πόλεμος.
- 4: Θεωρεί ότι ο συγκεκριμένος πόλεμος δε γίνεται για κανένα δίκαιο σκοπό, άρα δεν μπορεί να δει ως εχθρό τον απέναντι στρατιώτη.

Ο μαθητής απαντά.

Θεματική Ενότητα : Τέχνη – Μέλλον

Ενότητες βιβλίου : Τέχνη – Μπροστά στο μέλλον (7-8)

Σκοπός: Η συνειδητοποίηση και οργάνωση των δομών, λειτουργιών και μηχανισμών της ελληνικής του γλώσσας και τα οποία συγκροτούν τη γλωσσική επικοινωνία, η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Η έμφαση στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που ακολουθούν είναι στην επικοινωνιακή διάσταση της γλώσσας. Κάθε επιμέρους ενότητα περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου σε μια προσπάθεια να εμπλέξει το μαθητή σε ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μέσα στη φιλοσοφία της διαθεματικής προσέγγισης. Ιδιαίτερη μέριμνα έχει δοθεί και στη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης του μαθητή, ώστε να μπορεί μόνος του να οδηγηθεί στη γνώση. Οι προσπάθειες που κάνει ο μαθητής αποθηκεύονται ώστε ο εκπαιδευτικός να έχει γνώση της πορείας του.

Οι δραστηριότητες εγκολπώνονται τους ανωτέρω σκοπούς, αλλά και ποικίλους διδακτικούς και διαθεματικούς στόχους. Ειδικότερα:

1η Δραστηριότητα

Η πρώτη δραστηριότητα περιλαμβάνει 1 σκηνή.

Σκοπός της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητάς του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Οι διδακτικοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) Να αντιληφθεί ο μαθητής τον κοινωνικό ρόλο της Τέχνης και του καλλιτέχνη, β) να ευαισθητοποιηθεί στην απόλαυση της μουσικής.

Διαθεματικές έννοιες της ενότητας : επικοινωνία, πληροφορία, πολιτισμός, αλληλεπίδραση.

Περιγραφή δραστηριότητας

Στην πρώτη σκηνή εμφανίζεται ο επιλεγμένος ήρωας και λέει : «Για σήμερα έχω κάτι ξεχωριστό: Το τρίτο πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας θα μεταδώσει αποσπάσματα από ραδιοφωνικές εκπομπές του μεγάλου μας μουσουργού Μάνου Χατζιδάκι, από την εποχή που ήταν διευθυντής αυτούς του προγράμματος. Μη με κοιτάς έτσι! Ο παππούς μου, μου τα είπε όλα αυτά, εγώ που να τα ξέρω....Δε μπορεί όμως να μην έχεις ακούσει τραγούδια όπως το «Χάρτινο το φεγγαράκι»...ή το «Αγάπη που 'γινες δίκωπο μαχαίρι»..Τώρα όμως ξεκινά ή εκπομπή, κάνε ησυχία να ακούσουμε τι έχει να μας πει ο Χατζιδάκις».

Για το τραγούδι

Το τραγούδι είναι μία μαγική στιγμή κι εγώ ένας πανηγυριώτης μάγος εκπρόσωπος σας –αφού γεννήθηκα τον ίδιο καιρό με σας και μες στον ίδιο χώρο -, που θα φωτίσω τις κρυφές κι αθέατες γωνιές σας, θα σας εκπλήξω, θα σας γεμίσω ερωτήματα και μελωδίες που ίσως γεννούν δικές σας και θα μεταφερθούν στο σπίτι σας, έτσι που να κοπεί ο ύπνος σας και να χαθεί για πάντα – αν είναι δυνατόν- ο εφησυχασμός σας. Κι ας μην μπορείτε να με τραγουδήσετε . Μήπως τάχα μπορείτε να εξαφανίσετε ένα πουλί ή να το φανερώσετε μέσ' απ' το φόρεμα ή από το μαντήλι σας; Κι όμως δεν το ξεχάσατε κι ούτε θα το ξεχάσετε σ' όλη σας τη ζωή. Και θα το λέτε στα παιδιά σας έτσι όπως το πρωτοείδατε κάποια φορά από ένα μάγο σ' ένα πανηγύρι – καθώς και το τραγούδι μου. [...]

Το τραγούδι μου είναι μια μυστική πηγή, μια στάση πρέπουσα και ηθική απέναντι στα ψεύδη του καιρού μας, ένα παιχνίδι ευφάνταστο μ' απρόβλεπτους κανόνες, μία μελωδία απρόσμενη που γίνεται δική σας, δεμένη αδιάσπαστα με άφθαρτες λέξεις ποιητικές και ξαναγεννημένες. Και μην ξεχάσετε. Σαν φύγετε από δω, δεν σας ανήκει παρά μονάχα το αίσθημα, η σκέψη και τα ερωτήματα, που ολόκληρο το βράδυ σας μετέδωσα μέσ' από την μουσική μου. Σε μένα απομένει το τραγούδι, η μαγική στιγμή μου, που είναι μια εξαίσια απάντηση αρκεί να με ρωτήσετε. Ρωτήστε με λοιπόν. Κι ύστερα σας παρακαλώ σωπάστε! Γιατί θα τραγουδήσω!

«Και τώρα έλα να απαντήσουμε σε ένα ερωτηματολόγιο που είχε το περιοδικό των τηλεοπτικών προγραμμάτων, για να στείλουμε και να πάρουμε μέρος στη μεγάλη κλήρωση για μια συλλεκτική θήκη με έξι CD του Χατζιδάκι.

Απαντάμε με τα πλήκτρα 1 έως 4.

A) Τι πιστεύει ο μουσικοσυνθέτης ότι είναι το τραγούδι του;

1: μια μαγική στιγμή, μια πηγή άγχους, μία ηθική στάση, ένα παιχνίδι ευφάνταστο και μια μελωδία απρόσμενη με άφθαρτες λέξεις.

2: μια δημιουργική στιγμή, μια μυστική πηγή, μια ηθική στάση, ένα παιχνίδι ευφάνταστο και μια μελωδία απρόσμενη με άφθαρτες λέξεις.

3: μια μαγική στιγμή, μια μυστική πηγή, μια στάση ηθική και πρέπουσα, ένα παιχνίδι ευφάνταστο και μία μελωδία απρόσμενη με άφθαρτες λέξεις.

4: μια προσπάθεια να συγκινήσει και να εντυπωσιάσει με απρόσμενους συνδυασμούς λέξεων και μουσικών φθόγγων.

Β) Τι πιστεύει για τον εαυτό του ο μουσικοσυνθέτης ως προς το πώς παρουσιάζεται στο κοινό του;

1: Ένας δεξιότηχνης μουσικός

2: Ένας πανηγυριώτης μάγος

3: Ένας διανοούμενος καλλιτέχνης

4: Ένας ταπεινός διασκεδαστής

2η Δραστηριότητα

Η δεύτερη δραστηριότητα περιλαμβάνει δύο σκηνές

Σκοπός της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Οι διδακτικοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) να εξασκηθεί στη χρήση των αποτελεσματικών και εναντιωματικών προτάσεων β) να προβληματιστεί πάνω στα μέσα που χρησιμοποιεί ο καλλιτέχνης για να πετύχει συγκεκριμένους σκοπούς.

Διαθεματικές έννοιες της ενότητας: **επικοινωνία, πληροφορία, πολιτισμός, αλληλεπίδραση.**

Περιγραφή δραστηριότητας

Εμφανίζεται ο επιλεγμένος ήρωας και λέει : « Με τον Χατζιδάκι περάσαμε ευχάριστες ώρες, ε; Η ζωή όμως δεν είναι μόνο για ευχαρίστηση, έχει και τις σοβαρές στιγμές της, όπως ξέρεις, βέβαια, πολύ καλά, φίλε μου! Έλα, λοιπόν, να ακούσουμε ένα εξαιρετικό απόσπασμα από

έργο του Π.Α. Μιχελή, που αφιέρωσε όλη τη ζωή του σε ζητήματα Αισθητικής, δηλαδή Φιλοσοφίας της Τέχνης. Μας μιλά για τα μέσα που χρησιμοποιούν οι δημιουργοί, ώστε να εκφράσουν συγκεκριμένα πράγματα και να μας συγκινήσουν.

Άκουσέ το προσεκτικά σε παρακαλώ, διότι είναι δύσκολο κείμενο.»

Τέχνες και τεχνάσματα

Ο νους όμως για να υλοποιήσει τη σκέψη του και τις ιδέες του αναγκάζεται να μεταχειρίζεται τεχνάσματα ώστε να υπερπηδήσει τα εμπόδια της ύλης, να της δώσει μορφή και να εκφραστεί. Με τέχνασμα ο τροχός υπερνικά την τριβή, με τέχνασμα ο στρατηγικός ελιγμός υπερνικά την αντίσταση του εχθρού, με τέχνασμα μιμητικό παριστάνει η ζωγραφική τα φαινόμενα, η γλυπτική ανδριάντες. Με τέχνασμα έκλεψε ο Προμηθέας τη φωτιά από τους θεούς για να σώσει τους ανθρώπους.

Η τέχνη λοιπόν του ανθρώπου, όσο και αν αποβλέπει στο απόλυτο, αναπτύσσεται στο πεδίο του δυνατού. Γι' αυτό το έργο της δεν είναι μόνον προϊόν της φαντασίας αλλά και της τεχνικής εμπειρίας. Ο Παρθενών συντίθεται ως ναός της θεάς, αλλά, για να ανεγερθεί και να κατανικήσει τη βαρύτητα, χρειάζεται τεχνάσματα στατικά και οπτικά. Αφότου όμως το πέτυχε, εκφράζει αξίες και θέλγει τους ανθρώπους. Ίδια και η ποίηση, για να εκφράσει το άφατο, χρειάζεται τεχνάσματα, μύθους, εικόνες, ποιητικές μεταφορές, μέτρα και ρυθμούς που θα αποτινάξουν τη λήθη και τη νοητική δυσκαμψία των λέξεων έτσι ώστε να τις καταστήσουν ορχούμενες, ζωντανές φωνές συμβολικές. Ο καλλιτέχνης δεν μπορεί να κάμει τίποτα περισσότερο, διότι δεν είναι ο δημιουργός του κόσμου. Είναι δημιουργός «κόσμων εν κόσμω», αλλά αυτό είναι χάρισμα μεγάλο και θαυμαστό.

Π.Α. Μιχελής, Αισθητικά θεωρήματα, τομ.Ι, Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχελή 1989

Στη δεύτερη σκηνή, εμφανίζεται η Κυμοθόη, η νεράιδα της Γραμματικής και λέει:

« Βρε παιδιά σας πεθύμησα. Θα σας βάλω να ακούσετε πάλι κάποιες φράσεις από το κείμενο του Μιχελή όπου υπάρχει ή μία δευτερεύουσα εναντιωματική ή μια δευτερεύουσα συμπερασματική. Εσείς θα επιλέξετε με τα πλήκτρα 1-4 τη σωστή μετατροπή, ώστε από υπόταξη να έχουμε παράταξη:

A) «Ο νους μεταχειρίζεται τεχνάσματα, ώστε να υπερπηδήσει τα εμπόδια της ύλης»

1: «Ο νους μεταχειρίζεται τεχνάσματα, εντούτοις υπερπηδά τα εμπόδια της ύλης»

2: «Ο νους μεταχειρίζεται τεχνάσματα, έτσι υπερπηδά τα εμπόδια της ύλης»

3: «Ο νους μεταχειρίζεται τεχνάσματα, όμως υπερπηδά τα εμπόδια της ύλης»

4: «Ο νους μεταχειρίζεται τεχνάσματα, παρά υπερπηδά τα εμπόδια της ύλης»

Β) Η τέχνη αναπτύσσεται στο πεδίο του δυνατού, όσο κι αν αποβλέπει στο απόλυτο.

1: Η τέχνη αναπτύσσεται στο πεδίο του δυνατού, παρά αποβλέπει στο απόλυτο.

2: Η τέχνη αναπτύσσεται στο πεδίο του δυνατού, όμως αποβλέπει στο απόλυτο.

3: Η τέχνη αναπτύσσεται στο πεδίο του δυνατού, γι' αυτό αποβλέπει στο απόλυτο.

4: Η τέχνη αναπτύσσεται στο πεδίο του δυνατού, συνεπώς αποβλέπει στο απόλυτο.

3η Δραστηριότητα

Η τρίτη δραστηριότητα περιλαμβάνει μια σκηνή μεγάλης διάρκειας.

Σκοπός της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Οι διδακτικοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) να έρθει αντιμέτωπος ο μαθητής με χαρακτηριστικά της σύγχρονης κοινωνίας που εν πολλοίς θα διαμορφώσουν και το μέλλον του β) να συνειδητοποιήσει τα βασικά χαρακτηριστικά της ίδιας της γενιάς του.

Διαθεματικές έννοιες της ενότητας : **κοινωνία της πληροφορίας, νέας γενιά, μέλλον.**

Προεκτάσεις στη σύγχρονη κοινωνία : σύγχρονα προβλήματα απαιτούν πρωτοποριακές λύσεις.

Περιγραφή της δραστηριότητας

Εμφανίζεται ο επιλεγμένος ήρωας και λέει : «Γεια σου! Μου έφερε ο πατέρας μου μια εφημερίδα που έχει ένα πολύ ενδιαφέρον άρθρο για τον κόσμο μας και τη γενιά μας, που επιτέλους δίνει δίκιο σε μας και όχι στους μεγαλύτερους. Άκουσέ το με προσοχή , για να με βοηθήσεις σε κάποια ερωτήματα. Με τη βοήθεια σου θα κάνω μία παρουσίαση στο σχολείο σ' αυτό το άρθρο»

Η νέα γενιά

[..] Για τη σημερινή νέα γενιά λέγεται ότι πρόκειται για μάζα καθοδηγούμενη, χωρίς όνειρα – εκτός από αυτά ενός κινητού κι ενός αυτοκινήτου -, που ζει με Ρουβά και «Big Brother» και άλλα πολλά που τα γνωρίζετε.

Φυσικά και υπάρχει αυτή η κατηγορία παιδιών, όπως πάντα υπήρχαν τα αντίστοιχα σε κάθε γενιά. Η διαφορά της «υπόλοιπης» σημερινής από τις προηγούμενες είναι ότι καθώς μεγαλώνει σε μια τραγική εποχή – που σημειωτέον, δημιούργησαν οι μεγαλύτεροί τους που φέρουν και την ευθύνη- έχει εξαρχής, και μάλιστα βίαια, δοσμένη «όλη την πληροφορία». Πρόκειται για μια γενιά που δεν προλαβαίνει να αφουγκραστεί και να επεξεργαστεί, αλλά αναγκαστικά οφείλει να αποδεχτεί και να διαχειριστεί άμεσα.

Εκεί, ο κάθε χαρακτήρας αντιδρά αλλιώς. Γί αυτό νομίζω ότι είμαστε μπροστά σε μία πλουραλιστική νέα κοινωνία, αρκετά ανεκτική και ανοιχτή, και ταυτόχρονα πολύ ψυλλιασμένη, επιφυλακτική και σε διαρκή αμφισβήτηση. Άλλωστε ακόμα και η απάθεια είναι συχνά μια μορφή αντίδρασης. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι οι νέοι σήμερα φορούν τα πάντα και δεν ακολουθούν μία μόδα, ότι ακούνε διάφορες μουσικές και όχι μόνο ένα είδος, ότι ψηφίζουν διαφορετικά κόμματα σε κοινές παρέες, ότι γεμίζουν μικρά θέατρα και σινεφίλ αίθουσες, ότι κατέβηκαν στους δρόμους, ότι δεν παραμυθιάζονται με ήρωες και ινδάλματα ή στρέφονται σε εκείνους του παρελθόντος, όπως ο Τσε ή ο Μάρλεϊ.

Ας κοιτάξουμε λίγο περισσότερη ώρα στα μάτια αυτούς τους πιτσιρικάδες, που έγιναν απότομα έφηβοι. Είναι εκείνοι που μεγαλώνουν και αρκετά μόνοι – αφού πια αμφότεροι οι γονείς δουλεύουν-, είναι εκείνοι που κάνουν παρτ τάιμ δουλειές, για να μη ζητάνε συνέχεια χαρτζιλίκι, είναι εκείνοι που μάλλον δεν θα κληρονομήσουν διαμερισμάκι, γιατί τα λεφτά λιγοστεύουν. Κι αν τους κατηγορούμε ότι «μπαίνουν από νωρίς στο λουκι» και δεν ασχολούνται με άλλα πράγματα, ας σκεφτούμε, αν έχουν στ' αλήθεια εναλλακτική λύση, στην κοινωνία που τους υποδέχτηκε.

Μία Κόλλια, εφημ. CITY PRESS. 2003, (διασκευή)

«Και τώρα απάντησέ μου στις εξής ερωτήσεις με επιλογή πλήκτρων από το 1 έως το 4»

A) Τι προβλήματα δημιουργεί στη νέα γενιά η υπερ-προσφορά πληροφορίας;

- 1: Ζει με το όνειρο ενός υπερεξελιγμένου κινητού τηλεφώνου και ενός διαθέσιμου αυτοκινήτου.
- 2: Παρουσιάζει συμπτώματα εξάρτησης από τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, δηλαδή αποχή από αθλητικές δραστηριότητες και αδυναμία σύναψης φιλικών σχέσεων.
- 3: Αδυνατεί να ακούσει με προσοχή και να επεξεργαστεί τις πληροφορίες, οφείλει απλώς να τις αποδέχεται και να τις διαχειρίζεται άμεσα.
- 4: Επιδίδεται σε ανούσιες διασκεδάσεις για να κατανικήσει το άγχος που προέρχεται από τον όγκο των πληροφοριών.

Β) Πως αντιδρά ο νέος άνθρωπος στα προβλήματα που δημιουργεί η κοινωνία της πληροφορίας;

1: Γίνεται επιφυλακτικός, αμφισβητίας, ωριμάζει γρηγορότερα και εισέρχεται από μικρός στην αγορά εργασίας, θέτωντας σε δεύτερη μοίρα τις σπουδές και τη μόρφωση.

2: Προβαίνει σε παραβατικές μορφές συμπεριφοράς, έχοντας ως πρότυπα ανθρώπους του περιθωρίου ή αμφιλεγόμενες επαναστατικές φιγούρες όπως ο Τσε ή ο Μάρλεϊ.

3: Βυθίζεται στην απόλυτη άρνηση και απάθεια και ενδιαφέρεται μόνο για το «φραπέ» που θα πει στην καφετιέρα με το χαρτζιλίκι των γονέων του.

4: Γίνεται αδιάστακτος και κυνικός επαγγελματίας, με μοναδικό γνώμονα στη ζωή του την κοινωνική και οικονομική άνοδο.

4η Δραστηριότητα

Η τέταρτη δραστηριότητα περιλαμβάνει δύο σκηνές

Σκοπός της δραστηριότητας αποτελεί η διεύρυνση, καλλιέργεια και εμπλουτισμός του λόγου του μαθητή, η ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητά του, που συντελείται τόσο με την κατανόηση, επεξεργασία και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όσο και με τη βαθύτερη σχέση του με τα κείμενα.

Οι διδακτικοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) να ενημερωθεί για τις αποκλίσεις που έχει ο λόγος της ποίησης σε σχέση με το λόγο της επιστήμης και της καθημερινής ζωής β) να εξοικειωθεί με τη χρήση απλών σχημάτων λόγου και να μπορεί να τα μετασχηματίζει.

Διαθεματικές έννοιες : **Πολιτισμός, τέχνη, έκφραση**

Προεκτάσεις στην ποίηση : η απόλαυση του ποιητικού λόγου.

Περιγραφή δραστηριότητας

Εμφανίζεται ο επιλεγμένος ήρωας και λέει : «Γεια σου! Σήμερα θα σου διαβάσω έναν νεώτερο ποιητή μας, το Νάσο Βαγενά, για να δούμε το πώς η ποίηση τοποθετείται και εκφράζει την αγωνία του σημερινού ανθρώπου. Άκου λοιπόν:

Απολογία

[...] Παρά τα γεγονότα δεν άλλαξα πεποιθήσεις

*παραμένω ο αυτός με τις ίδιες ιδέες
που τρυπούν σαν αγκάθια το μυαλό μου. Είναι
τα πράγματα που αλλάζουν γύρω
το ύψος των οικοδομών οι τιμές των αυτοκινήτων
οι απόψεις των φίλων. Παραμένω ο αυτός
με ιδέες που μ'έχουν για καλά σημαδέψει
με ιδέες που περπατούν στο κρανίο μου σα μυρμήγκια. [...]
Νάσος Βαγενάς, Νεότερη Ελληνική Ποίηση 1965-1980,
Εισαγωγή: Αλέξης Ζήρας, εκδ. Γραφή 1979*

«Βοήθησέ με τώρα στην απάντηση του εξής ερωτήματος, επιλέγοντας με τα πλήκτρα 1-4:»

-Σε ποια σχέση υποστηρίζει ότι βρίσκεται ο ποιητής με τον κόσμο που τον περιβάλλει;

- 1: Όλα έχουν μείνει ίδια, έτσι κι αυτός.
- 2: Όλα τριγύρω αλλάζουνε, και μόνο αυτός έχει μείνει σταθερός.
- 3: Όπως όλα γύρω του άλλαξαν, έτσι άλλαξε κι αυτός.
- 4: Δεν μπορεί πλέον να συνειδητοποιήσει τι άλλαξε και τι έμεινε ίδιο.

Στη δεύτερη σκηνή εμφανίζεται η Κυμοθόη και λέει : «Γεια σας, παιδιά! Είμαι πολύ συγκινημένη, γιατί θα σαςβάλω την τελευταία σας άσκηση, που όμως είμαι σίγουρη ότι θα τη βρείτε πολύ διασκεδαστική. Θα σας δώσω δυο παρομοιώσεις από το ποίημα που ακούσατε και εσείς θα επιλέξετε τη σωστή κυριολεκτική σημασία με τα πλήκτρα 1 έως 4.

A) «με τις ίδιες ιδέες που τρυπούν σαν αγκάθια το μυαλό μου»

- 1: οι ιδέες αυτές μου έχουν γίνει συνείδηση, με πονούν, αλλά δεν τις εγκαταλείπω
- 2: οι ιδέες αυτές είναι ιδιαίτερα ενοχλητικές και θέλω να απαλλαγώ από αυτές, αλλά δεν μπορώ
- 3: οι ιδέες αυτές είναι επώδυνες, αλλά τις έχω συνηθίσει
- 4: είμαι πια σε μια ηλικία που δεν μπορώ να αλλάξω ιδέες.

B) «με ιδέες που περπατούν στο κρανίο μου σα μυρμήγκια»

- 1: πάσχω από μια ιδιότυπη ασθένεια, παντού βλέπω να με απειλούν μυρμήγκια.
- 2: οι ιδέες μου είναι ασήμαντες
- 3: έχω πολλές ιδέες που βρίσκονται σε διαρκή κίνηση και με απασχολούν ασταμάτητα
- 4: εργάζομαι πνευματικά με τεράστια φιλοπονία.